

STRATEGIDOKUMENT FÖR UTVIDGNINGEN

Rapport om kandidatländernas framsteg mot anslutning

* * *

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Strategidokument för utvidgningen

I. ALLMÄN BAKGRUND	3
1. Utvidgningens fördelar	3
2. Ett starkare Europa	4
3. En strategi för framsteg.....	4
4. Behovet av information	6
5. Utvidgningsprocessen och grannländerna	7
a) Västra Balkan.....	8
b) Österut.....	9
c) Söderut	9
II. STRATEGIN INFÖR ANSLUTNINGEN	11
1. Fastställande av prioriteringar	11
2. Finansiellt stöd.....	11
3. Associeringsavtalen	14
4. Deltagande i gemenskapens program och organ.....	14
5. Analytisk genomgång av gemenskapens regelverk	15
6. Den europeiska konferensen	16
III. KANDIDATLÄNDERNAS FRAMSTEG NÄR DET GÄLLER ATT UPPFYLLA KRITERIERNA FÖR MEDLEMSKAP	17
1. Politiska kriterier	17
a) Generell utveckling	17
b) Slutsatser	19
2. Ekonomiska kriterier	20
a) Generell utveckling	20
b) Slutsatser	23
3. Övriga skyldigheter som följer av ett medlemskap	24
a) Antagande och genomförande av gemenskapens regelverk samt kontroll av dess efterlevnad	24
b) Översikt över de enskilda länderna	24
c) Översikt över de enskilda områdena	25
d) EMU och euron.....	26
IV. ANSLUTNINGSFÖRHANDLINGARNA	28
1. Hittills gjorda framsteg	28
2. Mot förhandlingarnas slutförande.....	28
a) Övergångsbestämmelser.....	29
b) En färdplan för förhandlingarna.....	31
c) Öppning av återstående kapitel	34
3. Utsikter att avsluta förhandlingarna.....	34
V. FORMELLA SLUTSATSER	36
Bilaga 1: Slutsatser i de återkommande rapporterna.....	38
Bilaga 2: Kandidatländerna basstatistik (1999).....	73
Bilaga 3: Människorättskonventioner som ratificerats av kandidatländerna, september 2000	75
Bilaga 4: Projekt för partnersamverkan som finansieras genom Phare under 1998-2000.....	76

I. ALLMÄN BAKGRUND

Det europeiska projektet, som inleddes efter det krig som splittrade vår kontinent, har lockat en rad länder att ansluta sig av egen fri vilja. Attraktionskraften hos vår integrationsmodell har varit sådan att Europeiska gemenskapen, och i dag Europeiska unionen, under större delen av sin existens har befunnit sig under utvidgning.

Vid Europeiska rådets möte i Köpenhamn 1993 gjordes det historiska löftet att ”de länder i Central- och Östeuropa som så önskar skall bli medlemmar i unionen. Anslutningen skall äga rum så snart ett land uppfyller de ekonomiska och politiska villkoren och därmed har förmåga att påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap” (quotation in the English text). Denna politiska förklaring på högsta nivå utgjorde ett högtidligt löfte som kommer att hållas.

Tretton länder har nu ansökt om medlemskap, och fler kan väntas lämna in eller förnya sina ansökningar under de kommande åren.

Den utvidgning som EU nu står inför och som har sin grund i Europeiska rådets beslut i Luxemburg (1997) och Helsingfors (1999) har en aldrig förut skådad politisk, historisk och moralisk dimension. Detta är mer än bara en utvidgning. Det är i själva verket vår kontinents återförening. Vi går från splittring till enighet, från konfliktbenägenhet till stabilitet och från ekonomisk ojämlikhet till bättre livsmöjligheter i Europas olika delar.

1. Utvidgningens fördelar

Denna utvidgning kommer att förändra Europas ansikte och påverka samtliga gemenskapsinstitutioner och politikområden. De två bakomliggande målen – att åstadkomma politisk stabilitet och stärka Europa som ekonomisk makt – ser ut att kunna förverkligas.

Utvidgningens fördelar märks redan. Stabila demokratier har vuxit fram i Central- och Östeuropa. De är samtliga redan så väl etablerade att det inte finns någon risk för att länderna skall återfalla i auktoritära system. Det är framför allt tack vare människorna i dessa länder som denna framgång har varit möjlig. De fattade själva beslutet att gå den svåra vägen och bygga öppna samhällen, moderna demokratier och fungerande marknadsekonomier. Den hastighet med vilken de har åstadkommit detta är ett bevis på deras eget politiska förutseende och mod.

Utsikterna till integration med EU bidrog dock utan tvekan till processen. De politiska och ekonomiska reformernas inriktning och den beslutsamhet som präglar genomförandet av dessa reformer återspeglar behovet av att uppfylla de kriterier för medlemskap i EU som fastställdes av Europeiska rådet i Köpenhamn 1993.

Utvecklingen har i hög grad bekräftat dessa kriteriers relevans. Den politiska stabiliteten i de central- och östeuropeiska kandidatländerna har sin grund i gemensamma europeiska värden – demokrati, rättsstatliga principer, respekt för mänskliga rättigheter och skydd av minoriteter – och det är just därför den kommer att bestå. De omedelbara effekterna är att säkerhetssituationen i Europa dramatiskt

förbättrats och enorma möjligheter till ekonomisk utveckling öppnats. Analysen av framstegen i de enskilda länderna visar att reformer lönar sig. I flera fall har strukturförändringarna i ekonomin redan lett till, snabb tillväxt från en ny, sund bas. Utvidgningen verkar vara något så sällsynt som en process med enbart vinnare.

Politisk stabilitet gynnar både de nuvarande EU-medlemsstaterna och de blivande medlemmarna. Risken för orosutbrott blir mindre, konfliktsaker som minoritetsfrågor och gränsproblem undanröjs, och integrationen bidrar till att minska risken för konflikter. Stabila politiska ramar är en förutsättning inte bara för bestående fred och grannsämja, utan också för ekonomisk livskraft. Vi ser tecken även på detta, och tillväxtutsikterna för det kommande årtiondet är goda.

Detta innebär en möjlighet för kandidatländerna att höja sin levnadsstandard och förbättra sina utsikter när det gäller den globala konkurrensen. Fördelarna för medlemsstaterna är redan påtagliga. De noterar avsevärda överskott i fråga om exporthandeln med kandidatländerna, och detta leder till fler jobb, större skatteintäkter och mer pengar till de sociala trygghetssystemen.

2. Ett starkare Europa

Utvidgningen kommer att stärka unionens förmåga att möta det nya århundradets utmaningar. Tidigare erfarenhet har visat att de utvidgningar som ägt rum inte bara har medfört fler medlemmar, utan också en ny politisk och ekonomisk dynamik: breddningen har gått hand i hand med fördjupningen. Vid den nu aktuella utvidgningen ansluter sig länder som vill bidra helhjärtat till det europeiska projektet och som kommer att hjälpa till att forma det framtida Europas institutioner och styre.

Detta Europa kommer att ha historiskt sett unika möjligheter att med ännu större framgång driva de projekt som den nuvarande unionen är engagerad i: euron, utvecklingen av Europas gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, fullbordandet av området med frihet, säkerhet och rättvisa för Europas medborgare. De framtida medlemmarna, som redan står inför globaliseringens utmaningar, kommer att hjälpa oss att klara detta.

Genom dessa länders inträde i unionen och deras godtagande av dess regler och dess politik, kommer vår förmåga att skydda Europas miljö, bekämpa brott, förbättra de sociala villkoren och hantera migrationstrycket att förbättras. Om de inte blev medlemmar skulle våra möjligheter att lösa dessa problem vara mindre.

Fördelarna med utvidgningsprojektet kan alltså förklaras med politiska och ekonomiska förhållanden, men detta är endast en del av bilden. De mindre påtagliga moraliska och psykologiska faktorerna är också väsentliga. Det handlar om trovärdighet och om att sätta upp tydliga mål.

3. En strategi för framsteg

Den komplicerade förhandlingsprocessen och de svåra förberedelserna inför medlemskapet ger upphov till osäkerhet i kandidatländerna om utvidgningens framåtskridande.

Det är därför av största vikt att EU visar ett stabilt och otvetydigt engagemang för utvidgningen. Kandidatländernas reaktioner är förståeliga och måste tas på allvar. Detta framstår särskilt tydligt vid diskussionerna om processens kulmen, dvs. om att bestämma fasta datum för anslutning.

EU har med rätta undvikit att fastställa en strikt tidsplan. För att kandidatländerna skall vara redo för medlemskap krävs mer än att förhandlingarna avslutats; anslutningskriterierna måste uppfyllas, och för detta krävs fortsatta reformansträngningar som ofta är beroende av inhemska politiska och ekonomiska omständigheter och därför inte kan planeras i förväg.

Det bör dock bli enklare att beräkna tidpunkten nu, i och med att förhandlingarna går framåt och de enskilda länderna gör ytterligare framsteg i sina förberedelser för anslutning.

Förhandlingarna kommer inom kort att gå in i en mycket hårdare och intensivare fas. Dessförinnan krävs ytterligare förbättringar av de politiska ramarna; vi måste med andra ord skapa ett gynnsamt förhandlingsklimat.

Det viktigaste i detta avseende är att hålla det löfte som givits. Europeiska rådet förklarade vid sitt möte i Helsingfors (1999) att unionen kommer att fatta beslut om de nödvändiga reformerna av institutionerna före utgången av 2000, för att kunna välkomna nya medlemsstater från och med slutet av 2002. För att EU:s utvidgningsstrategi skall vara trovärdig är det av yttersta vikt att vi håller denna tidtabell och inte ställer några nya krav för medlemskap. Med sina beslut om Agenda 2000 och slutförandet av den pågående regeringskonferensen vid Europeiska rådets nästa möte i Nice kommer EU att ha uppfyllt de nödvändiga villkoren. Fortsättningen av reformprocessen därefter kommer inte att ändra detta, för utvidgningen bör inte vara avhängig av hur den avlöper.

Det andra grundläggande inslaget är den tydliga politiska viljan att gå framåt och lösa ett antal svåra frågor som återstår i förhandlingsprocessen, och därmed att gå vidare till en mer konkret fas av överläggningarna.

Det är dessa överväganden som ligger till grund för kommissionens rekommendationer beträffande den framtida strategin för utvidgningsprocessen.

Det har visserligen ännu inte fastställts något datum för processens slutförande, men det råder ändå tidspress. Vi får inte föreställa oss att EU har obegränsat med tid för att avsluta sitt utvidgningsprojekt. Möjligheternas fönster står öppet nu, och detta tillfälle bör tillvaratas. Under de senaste tio åren har samhällena i de central- och östeuropeiska kandidatländerna utsatts för enorma påfrestningar. Dessa samhällen har tvingats gå över från kommunistiskt styre och centralt planerade ekonomier till demokrati och marknadsekonomi, samtidigt som de förberett sig för att kunna uppfylla de omfattande krav som den europeiska integrationen ställer. Det går inte att bortse ifrån de sociala spänningar som detta givit upphov till. Det är i högsta grad förståeligt att folket nu vill se ljuset i slutet av tunneln. Viljan till ytterligare ansträngningar och reformer kan mycket väl komma att minska om dessa länder börjar känna att det mål som EU-medlemskapet utgör aldrig kommer att nås. För att undvika tvivel och frustration krävs beslutsamhet och ledarskap från EU:s sida.

4. Behovet av information

Ett utvidgningsprojekt av den omfattning som det vi har inlett kräver en kommunikationsstrategi som sträcker sig över ett antal år, så att medborgarna i EU och kandidatländerna hålls informerade, att deras deltagande i processen säkras och att deras stöd för processen slutligen kan vinnas. Här handlar det inte bara om att tillgodose de berörda människornas rätt att få korrekt information om vad utvidgningen kommer att innebära för dem. Det handlar om att ge hela processen demokratisk legitimitet.

Utvidgningen kan bli framgångsrik endast om den är ett socialt projekt som inbegriper alla medborgare och inte bara en elit. Detta kan åstadkommas endast genom ett verkligt deltagande. Det räcker inte med information. Vi måste få i gång en bred dialog i dessa samhällen, så att människorna får veta vilka riskerna och fördelarna är och får klart för sig att deras oro tas på allvar.

Undersökningar i medlemsstaterna och kandidatländerna (som dock i allmänhet bör behandlas med viss försiktighet) ger en varierande bild. Det finns stabila majoriteter för en EU-anslutning i kandidatländerna, och antalet personer som stöder utvidgningen är även i medlemsstaterna större än antalet motståndare. Men de regionala skillnaderna är stora, och omdömena om de enskilda kandidatländerna varierar. I motsats till vad som är fallet i kandidatländerna ses inte utvidgningen som en prioriterad fråga av den allmänna opinionen i medlemsstaterna, utom i några få undantagsfall. En effektiv kommunikationsstrategi kan inte begränsas till ett framhållande av de objektiva politiska och ekonomiska fördelarna med utvidgningen; den bör i stället inriktas på att genom en interaktiv process minska människors oro och rädsla.

Denna oro och denna rädsla är välkända fenomen. I kandidatländerna har de sin grund i de ekonomiska och sociala förändringar som utvidgningen innebär. I Central- och Östeuropa pågår fortfarande en omvandling av hela system. Denna omvandling medför radikala förändringar i varje individs liv, med kostnader såväl som fördelar. Osäkerhet och rädsla inför framtiden är naturliga följder. Frågan om suveränitet och nationell och kulturell identitet spelar också en viktig roll. För människor som alldeles nyligen återfått sin frihet och sin självbestämmanderätt kan ett EU-medlemskap framstå som en suveränitetsförlust, medan de länder som omfattas av den europeiska integrationen konstaterat att medlemskapet ökar deras möjligheter att påverka utvecklingen. Naturligtvis finns det i kandidatländerna EU-motståndare och människor som till och med är fientligt inställda till Europa, som gärna ger Bryssel skulden för alla problem som systemförändringen innebär och som utnyttjar oron för en identitetsförlust för sina egna populistiska syften.

Oron i medlemsstaterna gäller främst de eventuella negativa konsekvenserna av utvidgningen – okontrollerad invandring, orättvis konkurrens, särskilt om jobben, importerad brottslighet, miljödumpling och ekonomiska bördor. En annan identifierbar källa till oro är att EU efter en utvidgning av denna omfattning skulle kunna bli oförmöget att uppnå sina målsättningar.

Framför allt måste människorna i de regioner som gränsar till kandidatländerna försäkras om de positiva effekterna av utvidgningen. För att möta rädslan kommer kommissionen under de närmaste månaderna att utarbeta en objektiv analys av

situationen i gränsområdena och undersöka hur de instrument som gemenskapen förfogar över kan användas för att bemöta sådan oro. Kommissionen kommer med utgångspunkt i denna analys att undersöka hur de befintliga instrumenten kan användas på bästa sätt och hur samordningen kan förbättras.

Kommunikationsstrategin blir trovärdig endast om förhandlingsresultaten visar att de fruktade riskerna inte finns eller kan hanteras. I detta avseende utgörs en del av förhandlingsprocessen av att vinna erkännande.

Kommissionen såg så fort den tillträtt sitt ämbete behovet av en kommunikationsstrategi som tar dessa frågor på allvar; arbetet med att åstadkomma de ekonomiska och organisatoriska förutsättningar som krävs för att genomföra en sådan strategi inleddes omedelbart. Följande principer är vägledande:

Decentralisering. Strategin utvecklas och genomförs på ett decentraliserat sätt i kandidatländerna och medlemsstaterna. Den anpassas till de specifika behoven och förutsättningarna i de enskilda länderna.

Flexibilitet. Utvidgningen är en ytterst dynamisk process, vars påverkan på den allmänna opinionen i de enskilda länderna är svår att uppskatta. Strategin måste därför kunna anpassas till humörförändringar och nya frågor som uppkommer, och detta betyder att programinnehållet måste ses över varje år.

Samverkan. Kommissionens insatser skall endast utgöra ett förnuftigt komplement till de ansträngningar som görs av länderna själva. Det är därför nödvändigt med en nära och fortlöpande samordning med de insatser som görs av regeringar, parlament och grupper i samhället i stort. En nära samordning är också nödvändig med Europaparlamentets förväntade verksamhet.

Hur ska då detta åstadkommas? De medel som står till buds gör det i allmänhet inte möjligt för oss att förlita oss på masskommunikationens instrument. Vi bör i stället sträva efter en multiplikatoreffekt genom att inrikta oss på opinionsbildare och grupper med inflytande i samhället, t.ex. politiska partier, kyrkor, fackföreningar, branschorganisationer, kvinno- och ungdomsorganisationer, icke-statliga organisationer och befintliga europeiska nätverk. Journalister och media utgör en vital länk i informations- och kommunikationskedjan. Vi får inte heller glömma skolor och högskolor, som bör få resurser för att kunna hantera utvidgningsfrågan. Det är också viktigt att främja direkta möten och frekventa utbyten mellan människorna i medlemsstaterna och kandidatländerna.

Detta tillvägagångssätt kan bli framgångsrikt endast om de politiska, ekonomiska och kulturella grupperna stiger fram för att agera som samtalspartner och delta i dialogen. Att motivera och uppmuntra dessa grupper utgör alltså en del av strategin. Vi måste kort sagt få till stånd en bred offentlig debatt som utgår från de verkliga förhållandena och deras konsekvenser.

5. Utvidgningsprocessen och grannländerna

Utvidgningen kommer att innebära fördelar i form av förstärkt säkerhet och stabilitet och ökat välbefinnande, inte bara för unionen utan för det internationella samfundet i vidare

mening, inklusive EU:s viktigaste handelspartner. Utvidgningen kommer att innebära en större inre marknad, där handlare och investerare konfronteras med en enda gemensam tulltaxa för utrikeshandeln och en gemensam uppsättning regler och förfaranden. En utvidgad europeisk union kommer att bidra till ökad tillväxt och skapa nya investerings- och handelsmöjligheter, och unionen kommer att vara bättre skickad att bidra till internationella insatser för att ta itu med gränsöverskridande frågor såsom invandring, miljöförorening, olaglig handel och organiserad brottslighet.

Under det gångna året har de länder som gränsar till framtidens utvidgade union i allt högre grad intresserat sig för utvidgningens konsekvenser för dem. EU måste förklara utvidgningens fördelar för sina grannländer och diskutera konsekvenserna, så att både unionen och dess grannländer till fullo kan utnyttja de nya möjligheterna. Vissa frågor måste hanteras med försiktighet. Utvidgningsförhandlingarna är en fråga för unionen och vart och ett av kandidatländerna, och det finns inget utrymme för någon tredje part. Kommissionen är emellertid beredd att i detalj redogöra för de förändringar som kommer att äga rum under tiden fram till utvidgningen.

För att utvidgningen skall gå friktionsfritt måste EU fortsätta att utveckla djupa, mångfasetterade förbindelser med sina närmaste grannar. De partnerskaps- och associeringsavtal som EU har ingått med sina grannländer syftar till att skapa förutsättningar för politisk stabilitet och ekonomisk tillväxt, så att inte unionens framtida gränser blir till nya skiljelinjer i Europa.

a) Västra Balkan

Vid sitt möte i Santa Maria da Feira i juni 2000 förklarade Europeiska rådet att samtliga länder i regionen är "tänkbara kandidater" till medlemskap i unionen. Dessa utsikter bör hjälpa varje enskilt land att höja reformtakten och börja anpassa lagar och strukturer till Europeiska unionens. På många områden kommer de erfarenheter som gjorts under processen inför kandidatländernas anslutning att vara av värde när det gäller överföring av kunskaper och know-how till länderna på västra Balkan.

Stabiliserings- och associeringsprocessen, som utgör ramen för EU:s politik på västra Balkan, möts nu med större förståelse i regionen, och processen ses som "vägen till Europa". Den innefattar politisk dialog, långtgående handelsliberalisering, betydande finansiellt bistånd och nära samarbete på många områden av det ekonomiska och sociala livet. Inom dessa ramar tillåts varje land gå framåt i sin egen takt, med tekniskt och finansiellt stöd från unionen.

Förhandlingarna om ett stabiliserings- och associeringsavtal med **f.d. jugoslaviska republiken Makedonien** kommer snart att kunna avslutas. Kommissionen har också föreslagit att förhandlingar skall inledas med **Kroatien** som ett erkännande av det åtagande att verka enligt demokratiska värderingar som den nya regimen har visat sedan valen i januari 2000, och de omfattande strukturreformer som påbörjats. Till följd av kommissionens rapport om möjligheterna att inleda förhandlingar med **Albanien** pågår ett nära samarbete mellan den albanska regeringen och kommissionen för att genomföra de nödvändiga förberedande reformerna. Med stöd av det bredare internationella samfundet har kommissionen fastställt åtgärder som **Bosnien och Hercegovina** måste vidta för att skapa förutsättningar för förhandlingar om ett stabiliserings- och associeringsavtal.

Folket i **Serbien** har beslutat att bryta sin isolering och återgå till den europeiska huvudfåran. Detta avgörande beslut kommer att bidra till att stabilitet och välbefinnande kan åstadkommas i hela regionen. Arbetet har nu inletts med att undersöka möjligheterna att få till stånd ett stabiliserings- och associeringsavtal med **Jugoslavien**. Under hela det gångna året har unionen också aktivt bidragit med politiskt och finansiellt stöd till **Montenegro**, för att detta land skall kunna hålla fast vid sitt val av demokrati och reformer. I **Kosovo** har unionen varit den civila givare som i störst utsträckning bidragit till återuppbyggnaden, huvudsakligen genom Europeiska byrån för återuppbyggnad. Genom sitt deltagande i EU:s del av FN-programmet UNMIK har den/unionen också bidragit till utformningen av politiken i fråga om de framtida ekonomiska strukturerna i provinsen.

b) Österut

Ryssland har uttryckt intresse för överläggningar med EU om utvidgningens konsekvenser. I stället för att inrätta en särskild grupp för detta ändamål, föreslår kommissionen att institutionerna inom ramen för partnerskaps- och associeringsavtalet utnyttjas. Tekniska diskussioner på områden som handel och energi kan äga rum i samarbetskommittén. Bredare överläggningar om utvidgningsfrågor lämpar sig bättre för samarbetsrådet, där de kan äga rum på ministernivå.

En rysk region som särskilt kommer att påverkas av utvidgningen är **Kaliningrad**. Efter Polens och Litauens anslutning kommer Kaliningrad att bli en rysk enklav i EU. Unionen måste tillsammans med Ryssland, Polen och Litauen utarbeta en strategi för att se till att Kaliningrad kan dra fördel av det större välbefinnande som EU-anslutningen kommer att medföra för dess grannländer. Regionalt samarbete kommer att utgöra en viktig del av denna strategi.

Utvidgningen kommer att ha långtgående konsekvenser för **Ukraina**, inte minst på grund av landets geografiska närhet till den framtida utvidgade unionen. I detta hänseende är partnerskaps- och samarbetsorganen lämpliga forum för både politiska och tekniska diskussioner.

En utvidgad union kommer också att ha ett större intresse av – och bättre möjligheter till – att utveckla mer långtgående förbindelser över hela kontinenten, även med länderna i **Kaukasus**.

c) Söderut

Grannländerna i Medelhavsområdet närmar sig EU genom Europa-Medelhavspartnerskap och associeringsavtal. Kommissionen har nyligen lagt fram förslag som syftar till att ge Barcelonaprocessen ny kraft och hoppas att dessa förslag kommer att behandlas vid mötet mellan EU:s och Medelhavsländernas utrikesministrar i Marseilles i november. Nu när politiska och ekonomiska reformer står högre upp på dagordningen i flera Medelhavsländer finns det nya möjligheter att låta våra nära historiska band med denna region komma till fullt uttryck. Vi strävar efter att utveckla ännu närmare politiska förbindelser och skapa ett gynnsamt investeringsklimat, med utgångspunkt i de ekonomiska och handelsmässiga fördelar som associeringsavtalen erbjuder. Utvidgningens fördelar kommer att bli kännbara för

alla Medelhavspartner, och dess konsekvenser bör beaktas i EU:s framtida politik gentemot regionen.

Som svar på de önskemål som framfördes av Europeiska rådet vid mötena i Helsingfors och Santa Maria da Feira har kommissionen utarbetat rapporter om kandidatländernas framsteg i förberedelserna inför anslutningen, med användning av samma metod som 1998 och 1999. I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Santa Maria da Feira förklaras: "Vid mötet i Nice kommer Europeiska rådet att granska framstegen när det gäller utvidgningen och överväga hur anslutningsprocessen skall drivas vidare." Nedan beskrivs vilket skede som nåtts i strategin inför anslutningen (del II), sammanfattas analysen i var och en av de återkommande rapporterna (del III), görs en kort analys av det skede som nåtts i förhandlingarna, samt ges rekommendationer till åtgärder som bör vidtas för att föra anslutningsprocessen framåt (del IV).

II. STRATEGIN INFÖR ANSLUTNINGEN

I strategin inför anslutningen ingår fastställande av prioriteringar, finansiellt stöd, associeringsavtal, deltagande i gemenskapens program och organ och förberedelser inför förhandlingarna genom den analytiska genomgången av gemenskapens regelverk. Kandidatländerna får hjälp med att förbereda sig för det framtida medlemskapet genom att före anslutningen anpassa sin lagstiftning till unionens regelverk.

1. Fastställande av prioriteringar

Partnerskapen för anslutning är det viktigaste instrumentet i strategin inför anslutningen. De gällande partnerskapen för anslutning antogs i december 1999 för kandidatländerna i Central- och Östeuropa och i mars 2000 för Cypern och Malta. I dessa fastställs med utgångspunkt i de återkommande rapporterna för varje land prioriteringarna på kort och medellång sikt för att anslutningskriterierna skall kunna uppfyllas. De innehåller också uppgifter om det finansiella stödet från EU för dessa prioriteringar samt om de villkor som gäller för detta stöd.

EU har ännu inte tvingats återöppna den villkorsklausul som ingår i förordningen om partnerskapen för anslutning och som avser otillräckliga framsteg när det gäller att uppfylla anslutningskriterierna eller att fullgöra åtagandena enligt associeringsavtalet. I varje återkommande rapport behandlas framsteg såväl som brister. Prioriteringar på kort sikt som inte har uppfyllts till fullo kvarstår och övervakas noggrant. De gällande prioriteringarna på medellång sikt bekräftas i slutsatserna i årets återkommande rapporter och ligger till grund för programplaneringsstödet 2001. Kommissionen anser det därför inte nödvändigt att ändra partnerskapen för anslutning i detta skede.

I år föreslås för första gången ett **partnerskap för anslutning för Turkiet**, i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors. I juli 2000 föreslog kommissionen en förordning om en samlad ram för ekonomiskt samarbete med Turkiet, som utgör den rättsliga grunden för partnerskapet för anslutning. Parallellt med detta dokument lägger kommissionen fram ett förslag till partnerskap för anslutning, i vilket anges de prioriteringar på kort och medellång sikt som Turkiet bör genomföra för att göra framsteg mot ett uppfyllande av anslutningskriterierna.

Med utgångspunkt i partnerskapet för anslutning har tio kandidatländer sett över sina **nationella program för antagande av gemenskapens regelverk**, som innehåller uppgifter om de mänskliga och ekonomiska resurser och den tidsplan som förutses för genomförandet av prioriteringarna inför anslutningen. Cypern och Malta antog nationella program för första gången 2000, och Turkiet utarbetar för närvarande sitt nationella program. I vissa länder utgör nu det nationella programmet för antagande av gemenskapens regelverk en del av budgetprocessen. En bedömning av det nationella programmet ingår i varje återkommande rapport.

2. Finansiellt stöd

De **central- och östeuropeiska kandidatländerna** har fått finansiellt stöd från EU sedan övergångsprocessen inleddes. Från och med 2000 har unionen fördubblat sitt

stöd inför anslutningen till över 3 miljarder euro per år. Phare-programmet kompletteras nu med två nya instrument som utgör en förberedelse för strukturfonderna. Genom ISPA (instrument för strukturpolitiska åtgärder inför anslutningen) anslås över 1 miljard euro per år till investeringar inom transport- och miljösektorerna, och genom Sapard (strukturpassningsprogram för jordbruk och landsbygdsutveckling) anslås över 500 miljoner euro per år till utveckling av jordbruket och landsbygden.

Phare-programmet har en årlig budget på 1,5 miljarder euro som används för delfinansiering av institutionell uppbyggnad och därmed sammanhängande investeringar i regleringsstrukturerna samt för stöd till ekonomisk och social sammanhållning. Resurserna koncentreras till de viktigaste utmaningar som kandidatländerna står inför, en metod som bekräftades i kommissionens översyn av Phare nyligen. I denna översyn bekräftades betydelsen av Phare som en bro till strukturfonderna och vikten av att så snart som möjligt överlåta genomförandet av Phare till kandidatländerna.

Omkring en tredjedel av Phare-medlen går till den **institutionella uppbyggnaden**, genom vilken kandidatländernas förmåga att genomföra regelverket och kontrollera att det efterlevs förbättras. Genom TAIEX (Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte) ställs experter till förfogande för rådgivning under kortare tid. Partnersamverkan innebär långtidsförflyttning av tjänstemän från ministerier, regionala organ, statliga myndigheter och yrkesorganisationer i medlemsstaterna till motsvarande organ i kandidatländerna, för att främja överföring av tekniskt och administrativt kunnande. 228 projekt för partnersamverkan pågår, och 150 anslutningsrådgivare är redan på plats. Ytterligare 129 projekt kommer att inledas inom ramen för Phare 2000. I **bilaga 4** finns en förteckning över partnersamverkanprojekt som finansieras genom Phare under 1998-2000.

Partnersamverkan tillämpades inledningsvis i fråga om jordbruk, finans, miljö samt rättsliga och inrikes frågor, och har nu utsträckts till samtliga prioriteringar i partnerskapen för anslutning. Partnersamverkan på medellång sikt kommer att införas 2001 för att öka flexibiliteten. Genom SIGMA (stöd till förbättring av förvaltning och ledning i central- och östeuropeiska länder) ges råd om övergripande statliga funktioner.

En annan tredjedel av Phares budget används för delfinansiering av **investeringar** för att hjälpa kandidatländerna med den utrustning som krävs för att gemenskapens regelverk skall kunna genomföras. Den återstående tredjedelen av Phares budget anslås nu till **ekonomisk och social sammanhållning**. Härigenom bidrar Phare till utvecklingen av de mekanismer och institutioner som är nödvändiga för att strukturfonderna skall kunna genomföras efter anslutningen, med stöd av investerings- eller bidragsprogram med inriktning på en viss region eller en viss sektor.

Genomförandet av **Sapard** kommer att decentraliseras helt och hållet. Mottagarländernas planer för landsbygdsutvecklingen förväntas godkännas av kommissionen före utgången av 2000. Med utgångspunkt i de godkända planerna kommer medel från Sapard att användas för delfinansiering av landsbygdsutvecklingsprojekt som väljs ut av länderna. I genomförandestrukturen för varje land ingår ett Sapard-organ som ansvarar för förvaltning och utbetalningar.

Innan medel från Sapard får föras över till ett land måste organet ackrediteras av den behöriga myndigheten i landet i fråga, och genomförandestrukturen måste godkännas av kommissionen. I samtliga länder pågår för närvarande förberedelserna för ackrediteringen av Sapard-organen.

När det gäller ISPA har varje land utarbetat nationella strategier för transport och miljö, och kommissionen har godkänt flera projekt. Dessa gäller avfall, bl.a. avfallsrening (i Bygoczcz, Polen och Győr, Ungern), avfallshantering (i Peatri Neamt, Rumänien), reparation av vägar (korridor IXB i Litauen) och förbättring av järnvägar (järnvägen mellan Bratislava och Senkvice). Hela anslaget för 2000 förväntas tas i anspråk före årets utgång och delas jämnt mellan de två sektorerna.

Kommissionen och kandidatländerna kommer att sörja för samordningen av Phare, Sapard och ISPA.

Medfinansiering från de **internationella finansiella instituten** är särskilt väsentlig för storskaliga infrastrukturprojekt. Samförståndsavtalet från 1998 mellan kommissionen och de internationella finansiella instituten om att öka samordningen och medfinansieringen med Phare ändrades i mars 2000 genom att ISPA och Sapard lades till.

Under 1998 och 1999 ställde Phare 400 miljoner euro till förfogande för medfinansierade projekt. Lånen från Europeiska investeringsbanken (EIB) till Central- och Östeuropa uppgick 1999 till 2,173 miljarder euro. Banken har kapacitet att låna ut 16 miljarder euro till dessa länder under 2000-2007 (8,68 miljarder med garanti från gemenskapens budget och 8,5 miljarder från en finansieringsordning för stöd inför anslutningen utan denna garanti).

Rådet antog i mars 2000 en finansieringsförordning för både Cypern och Malta. Genom denna tillhandahålls ett finansiellt bidrag på 95 miljoner euro under perioden 2000-2004 till uppfyllandet av prioriteringarna i partnerskapen för anslutning. Budgetanslaget för 2000 är 6 miljoner euro för Malta och 9 miljoner euro för Cypern. Dessa två länder är berättigade till stöd från EIB:s finansieringsordning för stöd inför anslutningen och från de 6,425 miljarder euro som EIB avsatt för stöd till Medelhavsländerna. EIB:s lån till Cypern uppgick 1999 till 200 miljoner euro.

Det finansiella stödet till **Turkiet** har fördubblats. The following does not correspond to the structure of the English text: [*Varje år står 177 miljoner euro till förfogande för strukturreformer, institutionell uppbyggnad och investeringar i gemenskapens regelverk, på samma sätt som för de övriga kandidatländerna.*] Kommissionen kommer i början av 2001 att föreslå en ny förordning om finansiellt stöd, genom vilken förvaltning och förfaranden görs i högre grad överensstämmande med de som gäller för Phare-programmet. Denna förordning kommer enligt kommissionens förslag till EU-budget för 2001 att utgöra den rättsliga grunden för en särskild budgetpost, såsom Europeiska rådet efterfrågade vid sitt möte i Santa Maria da Feira.

Kommissionen har lagt fram ett förslag om ett lån på 450 miljoner euro från EIB med syftet att förstärka tullunionen. Turkiet är dessutom berättigat till stöd från de 6,425 miljarder euro som EIB avsatt för stöd till Medelhavsländerna, och kommissionen har rekommenderat att Turkiet blir berättigat till stöd från EIB:s finansieringsordning för

stöd inför anslutningen. Under 1999 beviljade EIB ett lån på 600 miljoner euro för återuppbyggnad efter jordbävningen.

3. Associeringsavtalen

Europaavtalen med de central- och östeuropeiska kandidatländerna utgör en väsentlig ram när det gäller att övervaka antagandet av regelverket och genomförandet av prioriteringarna i partnerskapen för anslutning. De nyligen omorganiserade underkommittéerna utgör ett lämpligt forum för detta, och ytterligare möten för den analytiska genomgången av regelverket är därmed inte nödvändiga (se nedan).

Efter ett beslut av associeringsrådet i juni 2000 har den andra etappen av avtalet med Ungern inletts. Detta betyder ytterligare liberalisering av bestämmelserna om etableringsrätten. Ett liknande beslut väntas inom kort i fråga om Tjeckien. Kommissionen undersöker för närvarande ansökningar om övergång till andra etappen från andra associerade länder.

Förhandlingar om ytterligare ömsesidiga handelsmedgivanden i fråga om **jordbruksprodukter** har lett fram till avtal med vart och ett av de tio central- och östeuropeiska länderna. Dessa medgivanden trädde i kraft den 1 juli 2000 eller kommer att träda i kraft inom kort på autonom basis, i avvaktan på att tilläggsprotokoll till Europaavtalen ingås. De innebär att handelsförbindelserna mellan parterna stärks ytterligare och utgör därför ett stort framsteg. Andelen bilateral handel med jordbruksprodukter som befrias från tull kommer sannolikt att fördubblas, från 36 % till 81 % när det gäller import till EU och från 18 % till 39 % när det gäller export från EU. Vidare överenskoms det med vart och ett av de tio länderna att förhandlingarna för att utvidga tillämpningsområdet för de bilaterala handelsmedgivandena på jordbruksområdet skulle fortsätta.

Ramavtal om ett protokoll om **uropeisk bedömning av överensstämmelse** har paraferats med Tjeckien och Ungern. Förhandlingar pågår med Lettland och Estland. Protokollen om europeisk bedömning av överensstämmelse syftar till att utsträcka den inre marknadens bestämmelser om bedömning av överensstämmelse för industrivaror till att före anslutningen även omfatta kandidatländerna. Enligt protokollen om europeisk bedömning av överensstämmelse kommer kandidatländerna att införa EU:s regelverk för vissa utvalda sektorer. EU och kandidatländerna är också eniga om att godta varandras tekniska organ för bedömning av varors överensstämmelse med lagstiftningen, vilket gör tekniska kontroller vid gränsövergångar överflödiga.

Vad **Turkiet** beträffar inledde associeringsrådet i april 2000 förhandlingar om ett avtal som syftar till liberalisering av tjänster och ömsesidigt öppnande av den offentliga upphandlingen. Genomförandet av tullunionen utgör fortfarande grunden för de bilaterala förbindelserna.

4. Deltagande i gemenskapens program och organ

Kandidatländernas deltagande i gemenskapens program är ett grundläggande inslag i strategin inför anslutningen. Samtliga kandidatländer i Central- och Östeuropa deltar i gemenskapsprogram, särskilt för utbildning, yrkesutbildning, ungdom, forskning, energi, miljö, små och medelstora företag och folkhälsa. I de flesta fall står Phare, på

kandidatlandets begäran, för en del av kostnaderna för detta deltagande. Under 1998-1999 utnyttjades Erasmus-programmet av mer än 16 000 studenter från kandidatländerna, och 34 000 deltog i programmet Ungdom.

Cypern deltar i vissa program för audiovisuella frågor, utbildning, yrkesutbildning, ungdom, vetenskaplig forskning och små och medelstora företag. Ett avtal har förhandlats fram med Malta om deltagande i program som rör utbildning, yrkesutbildning och ungdom.

Turkiet deltar i två gemenskapsprogram (Life och femte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling). I enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors förbereder kommissionen ett fullständigt turkiskt deltagande i program för utbildning, yrkesutbildning och ungdom. Diskussioner pågår med de turkiska myndigheterna om deltagande i andra gemenskapsprogram.

Deltagande i ett visst program förutsätter antingen ett beslut av associeringsrådet eller ett likvärdigt avtal med Cypern och, inom kort, Malta och Turkiet. Allt eftersom dessa program utvecklas krävs ett stort antal beslut eller avtal om kandidatländernas deltagande. För att förkorta handläggningstiderna rekommenderade kommissionen rådet i december 1999 att fatta ett rambeslut (eller ramavtal) för vart och ett av kandidatländerna, för att möjliggöra deltagande i samtliga gemenskapsprogram. Kommissionen föreslår nu rådet tio rambeslut för de central- och östeuropeiska länderna samt tre utkast till direktiv för förhandlingar syftande till att sluta bilaterala avtal med Cypern, Malta och Turkiet.

Förhandlingarna om alla tretton kandidatländers deltagande i Europeiska miljöbyrån avslutades nyligen. Efter ratificering av avtalen i fråga kommer de flesta att bli medlemmar av byrån 2001. Turkiet kommer att delta i Europeiska miljöbyråns verksamhet från och med januari 2001. Liknande avtal kommer inom kort att förhandlas fram med de flesta kandidatländerna när det gäller deltagande i Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk. Förberedelser för deltagande i andra gemenskapsorgan pågår också.

5. Analytisk genomgång av gemenskapens regelverk

Den analytiska genomgången av gemenskapens regelverk ("screening"), som inleddes med kandidatländerna i Central- och Östeuropa samt Cypern i mars 1998, och med Malta i februari 1999, avslutades i slutet av 1999. Den har bidragit till att frågor som eventuellt måste tas upp vid förhandlingarna har kunnat identifieras.

De nya delar av regelverket som antogs under 1999 överlämnades till de förhandlande länderna under första halvåret 2000. I vissa frågor hölls möten för att förklara de nya delarna av regelverket. Sådana möten kommer att äga rum på nytt i början av 2001, varvid de nya delar av regelverket som antagits under 2000 kommer att presenteras. I framtiden kommer associeringskommittéerna och underkommittéerna att utnyttjas när de nya delarna av regelverket skall förklaras och deras antagande och genomförande diskuteras.

På samma sätt inrättade associeringsrådet med Turkiet i april 2000 åtta underkommittéer som skall förbereda den analytiska genomgången av regelverket och övervaka genomförandet av prioriteringarna i partnerskapet för anslutning. Tre av

dessa underkommittéer har redan sammanträtt: jordbruk och fiske, transport, energi och miljö samt inre marknaden. Vid utgången av 2000 kommer samtliga underkommittéer att ha sammanträtt, och en andra omgång möten är planerad till början av 2001. Kommissionen kommer sedan att "rapportera till rådet om framstegen i arbetet med att förbereda den analytiska granskningen av regelverket", enligt det önskemål som Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Santa Maria da Feira.

6. Den europeiska konferensen

Den europeiska konferensen är ett forum för politiskt samråd i frågor av gemensamt intresse för EU:s medlemsstater och kandidatländerna. Turkiet kommer att delta i europeiska konferensen för första gången i Sochoux den 23 november 2000. Denna konferens på ministernivå kommer att ägnas åt EU:s institutionella reformer. En andra konferens, med stats- och regeringscheferna, kommer att hållas i Nice den 7 december. Turkiets deltagande kommer att göra det möjligt för konferensen att fungera på avsett sätt.

Kommissionen föreslår att europeiska konferensens arbetsmetoder förbättras efter Europeiska rådets möte i Nice, och att konferensen fortsätter att användas som forum för diskussioner om unionens framtid med kandidatländerna.

III. KANDIDATLÄNDERNAS FRAMSTEG NÄR DET GÄLLER ATT UPPFYLLA KRITERIERNA FÖR MEDLEMSKAP

I sina yttranden i juli 1997 över de central- och östeuropeiska kandidatländernas ansökningar om medlemskap redogjorde kommissionen för första gången för sin analys av de framsteg som dessa länder gjort när det gäller att uppfylla anslutningskriterierna. Dessa yttranden följdes av återkommande rapporter 1998 om dessa länder och om Cypern och Turkiet, och 1999 om alla kandidatländer inklusive Malta.

Kommissionens bedömning av kandidatländernas framsteg bygger på de kriterier som angavs av Europeiska rådet vid dess möten i Köpenhamn 1993 och Madrid 1995. Årets rapport är liksom tidigare års rapporter inriktad på lagstiftning som antagits och inte på sådan som förbereds.

Kommissionen har undersökt huruvida reformer som anmälts också faktiskt genomförts under tiden sedan oktober 1999. Även framstegen när det gäller varje kandidatlands förmåga att anta Europeiska unionens regelverk har analyserats, och dessa framsteg presenteras nu i samma ordningsföljd som de 29 förhandlingskapitlen. Kommissionen har också fortsatt att analysera de åtgärder som vidtagits för att anpassa de administrativa strukturerna till de krav som regelverket ställer. Denna analys har nu införlivats med det relevanta avsnittet i den del som rör regelverket, i stället för att utgöra en separat del av rapporterna. Varje kapitel innehåller nu inte bara en bedömning av de framsteg som gjorts sedan förra årets rapporter, utan också en bedömning av de sammantagna framstegen.

Bedömningen bygger för det första på uppgifter från kandidatländerna själva. Kommissionen har också använt information som lämnats i samband med genomgången av gemenskapens regelverk och anslutningsförhandlingarna samt vid möten som hållits inom ramen för associeringsavtalen. Kommissionen har också jämfört information från dessa källor med uppgifterna i de nya nationella programmen för antagande av gemenskapens regelverk, som överlämnades till kommissionen i början av 2000. Kommissionen har också använt sig av Europaparlamentets rapporter, bedömningar från medlemsstaterna samt material från internationella organisationer (särskilt Europarådet och OSSE), internationella finansiella institut och icke-statliga organisationer.

1. Politiska kriterier

a) Generell utveckling

Europeiska rådet fastställde vid sitt möte i Köpenhamn att "ett medlemskap förutsätter att kandidatlandet har uppnått en institutionell stabilitet som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter". I artikel 6 i Amsterdamfördraget anges att "Unionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och för de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen...".

I 1999 års rapporter drog kommissionen slutsatsen att samtliga kandidatländer med vilka förhandlingar nu pågår uppfyllde de politiska kriterierna, även om vissa behövde göra ytterligare framsteg i fråga om skyddet av mänskliga rättigheter och minoriteter. Länderna har fortsatt att förstärka sina demokratiska styrelseskick. Fria och rättvisa nationella eller lokala val har sedan förra årets återkommande rapporter hållits i Bulgarien, Ungern, Litauen, Polen, Rumänien och Slovenien.

Moderniseringen av den **offentliga förvaltningen** och förstärkningen av **rättsväsendet** är av avgörande betydelse för att regelverket skall kunna genomföras och övergångsprocessen gå vidare. Avsevärda ansträngningar har gjorts för att utbilda offentliganställda tjänstemän och domare och stärka den offentliga förvaltningens oberoende, professionalism och effektivitet. Dessa ansträngningar måste fortsätta.

I förra årets rapporter angavs **korruptionen** som ett allvarligt problem, som "förvärras av de låga lönerna i den offentliga sektorn och av det utbredda bruket av administrativ kontroll i ekonomin". Denna bedömning gäller fortfarande. Korruption, bedrägerier och ekonomisk brottslighet är vanligt förekommande i de flesta kandidatländer, vilket leder till att medborgarnas förtroende skadas och tilltron till reformerna rubbas. Program för korruptionsbekämpning har inletts och vissa framsteg gjorts, bl.a. när det gäller anslutning till internationella instrument på detta område, men korruptionen är fortfarande en mycket bekymmersam fråga.

I förra årets sammanfattning av de återkommande rapporterna framhöll kommissionen problemen på **barnhemmen** i Rumänien. Sedan dess har Rumänien, med stöd av Phare, vidtagit lagstiftningsmässiga, administrativa och finansiella åtgärder för att komma till rätta med detta problem. Levnadsvillkoren för över 100 000 barn har emellertid inte förbättrats, och en strategi för strukturreformer inleds först nu. Ytterligare ihållande ansträngningar krävs därför för att påtagliga förbättringar skall kunna åstadkommas och för att problemet med gatubarn skall kunna lösas, samtidigt som de mänskliga rättigheterna respekteras till fullo.

Trots förbud i lag är **handel med kvinnor och barn** ett växande problem i vissa kandidatländer, som har blivit ursprungs-, transit- och bestämmelseländer. Missbruket av internationella adoptionssystem är också en bekymmersam fråga. Avsevärda ansträngningar krävs för att handel av detta slag skall kunna förhindras.

Det rättsliga skyddet för **jämställdhet mellan könen** har blivit bättre i de flesta kandidatländer, genom att den rättsliga ramen har förbättrats och även tack vare att det frivilliga protokollet till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor har undertecknats. Genomförandet av lagar har också gått framåt, genom att yrkesinspektionen har blivit effektivare eller att särskilda organ inrättats i vissa länder, t.ex. ombudsmannen för lika möjligheter. Ytterligare insatser behövs dock för att främja kvinnors ekonomiska och sociala jämställdhet.

Vad **minoriteter** beträffar har utvecklingen varit positiv sedan förra årets rapporter. Estland och Lettland har gjort ytterligare framsteg när det gäller integrationen av icke-medborgare och fortsätter att tillämpa OSSE:s rekommendationer beträffande medborgarskap och naturalisering. I båda länderna har språklagen bringats i överensstämmelse med internationella normer. Det grundläggande fördraget mellan Ungern och Slovakien genomförs för närvarande i fråga om den ungerska minoriteten i Slovakien. I Rumänien har man avvisat överklagandena av regeringens beslut att

inrätta ett universitet med undervisning på ungerska, tyska och rumänska, och därmed finns en förhoppning om att detta projekt snart skall kunna förverkligas.

Romerna utsätts fortfarande för omfattande diskriminering och svårigheter i det sociala och ekonomiska livet, såsom framhölls i förra årets rapporter. I de flesta länder där detta förekommer har nu åtgärder och program antagits, med stöd av medel från Phare och, i vissa fall, inhemska budgetmedel. Dessa program, som måste stödjas med budgetmedel i samtliga länder, bör genomföras med större beslutsamhet, i nära samarbete med företrädare för romerna. EU:s ordförandeland, i nära samarbete med kommissionen, anordnade i detta syfte en konferens i Lissabon i juni 2000 med deltagande från romska icke-statliga organisationer.

I 1999 års rapport drog kommissionen slutsatsen att **Turkiet** inte uppfyllde de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Denna slutsats gäller fortfarande. Under det gångna året har emellertid viktiga förändringar ägt rum: regeringen antog i september 2000 ett antal prioriterade målsättningar i fråga om reformernas och lagstiftningens överensstämmelse med de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn, med utgångspunkt i en rapport från samordningsmyndigheten för de mänskliga rättigheterna. Regeringen har vidare undertecknat två viktiga människorättskonventioner. En annan positiv utveckling är den offentliga debatt om villkoren för Turkiets anslutning till EU som pågått i Turkiet sedan Europeiska rådets möte i Helsingfors. Denna debatt har också fått näring genom att den turkiska nationalförsamlingens utskott för mänskliga rättigheter publicerat rapporter om tortyr.

Kommissionen är fortfarande oroad över bristerna när det gäller respekten för mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter och över den grundlagsbefästa roll som militären genom det nationella säkerhetsrådet spelar i det politiska livet.

Kommissionen välkomnar dock de initiativ som tagits den senaste tiden. Den riktar en kraftfull uppmaning till regeringen att omsätta de deklarerade avsikterna i konkreta åtgärder och hoppas att parlamentet utan några betydande reservationer kommer att ratificera den människorättskonvention som undertecknades nyligen. Kommissionen har också välkomnat beslutet att skjuta upp avrättningen av Abdullah Öcalan. Den hoppas att situationen i sydöstra Turkiet skall stabiliseras ytterligare.

b) Slutsatser

De krav som ställs genom de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn, och kommissionens regelbundna bedömning av de framsteg som gjorts när det gäller att uppfylla dem, har medfört en positiv utveckling i samtliga kandidatländer. Det sammantagna resultatet när det gäller stärkandet av de demokratiska institutionerna, respekten för de rättsstatliga principerna och skyddet av de mänskliga rättigheterna har förbättrats sedan förra året.

Reformeringen eller förstärkningen av rättsväsendet bör emellertid påskyndas för att respekten för de rättsstatliga principerna och ett effektivt genomförande av gemenskapens regelverk skall kunna säkras. Korruptionens ännu stora utbredning ger anledning till oro. Påtagliga resultat på detta område behövs också som svar på allmänhetens oro och för att en öppen företagsmiljö skall kunna skapas. Det växande problemet med handel med kvinnor och barn kräver kraftfulla åtgärder. Fortsatta insatser för förbättring av romernas situation är nödvändiga. Turkiet bör nu fatta de

beslut som behövs för att dess avsikter när det gäller mänskliga rättigheter skall kunna omsättas i konkreta åtgärder.

I **bilaga 1** återges slutsatserna i var och en av de återkommande rapporterna. I **bilaga 3** förtecknas de människorättskonventioner som ratificerats av kandidatländerna.

2. Ekonomiska kriterier

a) Generell utveckling

Denna rapportperiods bedömning av framstegen mot ett uppfyllande av de ekonomiska kriterier som angavs i Köpenhamn görs mot bakgrund av en stark tillväxt världen över, där tillväxtökningen i Europeiska unionen innebär särskilda fördelar för kandidatländerna. Siffrorna för 1999 påverkas fortfarande av de negativa effekterna av kriserna i Asien, Ryssland och Kosovo, men dessa effekter är under avtagande i de siffror som finns tillgängliga för 2000. Den sammanlagda genomsnittliga reala BNP-ökningen förväntas bli omkring 4 % för de tio central- och östeuropeiska kandidatländerna och strax under 5 % för alla tretton kandidatländerna.

Kandidatländernas sammanlagda ekonomiska resultat under den gångna rapportperioden kan därför, med några få undantag, betraktas som gott. Eftersom tillväxten i EU var kraftig under samma tid kunde inte alla kandidatländer uppvisa en verklig ekonomisk konvergens mot EU-genomsnittet. Vidare ökar skillnaderna inom kandidatländerna, särskilt mellan huvudstäderna och de regioner som gränsar till EU å ena sidan, och de östliga regionerna å andra sidan. En sådan utveckling förekommer ofta i länder som är på väg att komma i kapp. Den framtida politiken bör dock även inriktas på att minska de regionala ekonomiska och sociala skillnaderna.

Den genomsnittliga reala **BNP-ökningen** 1999 för de tio central- och östeuropeiska länderna var 2,2 %. Fem kandidatländer bibehöll höga tillväxttal: Slovenien (4,9 %), Cypern och Ungern (4,5 %) samt Polen och Malta (4,2 %). Den ekonomiska tillväxten i Bulgarien var fortfarande positiv, 2,4 %, men hade avtagit jämfört med 1998, framför allt till följd av kriserna i Kosovo och Ryssland. Slovakiens tillväxttakt minskade till 1,9 %. De negativa effekterna av den ryska krisen fortsatte att påverka tillväxtsiffrorna för tre andra länder: Lettland (0,1 %), Estland (-1,1 %) och Litauen (-4,1 %). I Rumänien ledde de otillräckliga strukturreformerna och de fortgående följderna av Kosovokrisen till att tillväxten återigen blev negativ, -3,2 %. Den förödande jordbävningen och den ryska krisen gjorde att Turkiets tillväxt blev negativ, -5,0 %. Lågkonjunkturen är slut i Tjeckien, och den negativa tillväxten hamnade på endast -0,2 % 1999. De viktigaste statistiska indikatorerna anges i **bilaga 2**.

Tillväxten övergick till att vara positiv och ökade i samtliga kandidatländer under första halvåret i år jämfört med samma period 1999, från omkring 2 % i Litauen, Rumänien och Slovakien till omkring 6 % i Estland, Ungern, Turkiet och Polen. Tillväxten i Bulgarien, Lettland, Slovenien, Malta och Tjeckien uppgick till mellan 3% och 5%.

De **makroekonomiska förhållandena** har hållit sig sunda i de flesta länder, men resultaten när det gäller underskott i bytesbalansen, inflation och budgetbalans är fortfarande ojämna.

Med undantag av Rumänien och Turkiet, där **inflationen** var 45,8 % respektive 64,9 %, var inflationen fortfarande måttlig i kandidatländerna under 1999, med värden nära genomsnittet på 10 % eller lägre. I Ungern och Polen ger emellertid den låga disinflationen fortfarande anledning till oro. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt de relativt stora underskotten i **bytesbalansen** i Estland, Lettland, Litauen och Polen. Bytesbalansen har förbättrats i Cypern, Estland, Rumänien och Slovakien, och försämrats i Bulgarien och Slovenien, dock i begränsad omfattning. Underskotten i bytesbalansen har i stor utsträckning finansierats med kapitalinflöden i samband med privatisering, men nyetableringarna ökar också i ett antal länder. I de flesta länder har insatser visserligen gjorts under rapportperioden för att stabilisera den **offentliga sektorns finanser**, men hållbarheten i de offentliga finanserna är fortfarande en källa till bekymmer i nästan alla kandidatländer, om än i olika hög grad.

Privatiseringen av stora företag har gått framåt i Ungern, Tjeckien, Estland och Bulgarien och, i mindre omfattning, i Lettland. I Polen har privatiseringen gått mycket fort, men omstruktureringen inom stål- och jordbrukssektorerna befinner sig i ett tidigt skede. Goda framsteg har gjorts vad beträffar privatiseringen av banker i Tjeckien, Bulgarien, Lettland, Malta och Slovakien. Framsteg har även gjorts när det gäller energiförsörjning och telekommunikation. I ett antal länder har dock privatiseringen bidragit till att en ny elit har vuxit fram, som ofta har sina rötter i den gamla nomenklaturan. Insatser för att ytterligare öka insynen i privatiseringsprocessen bör göras.

Arbetslösheten har ökat avsevärt i de flesta kandidatländer, och detta gäller både de registrerade arbetslöshetssiffrorna och arbetslösheten mätt med utgångspunkt i Internationella arbetsorganisationens definitioner. I de flesta länder är detta fortfarande en följd av den ekonomiska omstruktureringen och tillväxtminskningen på grund av yttre kriser. I länder som Bulgarien, Lettland, Litauen, Polen och Slovakien, där arbetslösheten är relativt hög, ger strukturreformerna en god grund för ekonomisk tillväxt och skapande av arbetstillfällen i framtiden. I Ungern och Slovenien har arbetslösheten minskat i år, till 7 % respektive 7,6 %. Cypern och Malta har relativt låga siffror, 3,6 % respektive 5,3 %. I samtliga länder måste ansträngningar göras för att förbättra arbetsmarknadernas förmåga att anpassa sig till tillväxtmöjligheterna, genom att arbetskraftens flexibilitet och rörlighet förbättras. När de mest smärtsamma reformerna och omstruktureringsåtgärderna, som leder till stora sysselsättningsförluster, väl har slutförts, kan de nya arbetstillfällen som skapas i samband med ny ekonomisk verksamhet bidra till att arbetslösheten minskar, såsom skett i Ungern.

Den sammanlagda volymen **utländska direktinvesteringar** i de central- och östeuropeiska kandidatländerna fortsatte att öka 1999. Nettoinflödet var större än 3 % av BNP i de flesta länder, med kraftiga ökningar i Slovakien (från 2,8 till 3,7 % av BNP), Tjeckien (från 4,5 till 9,1 %) och Bulgarien (från 2,8 till 6,1 %). Volymen utländska direktinvesteringar per capita som byggts upp sedan 1989 är fortfarande störst i Ungern, följt av Tjeckien och Estland. En hög investeringsnivå är fortfarande av avgörande betydelse för att ekonomierna i alla central- och östeuropeiska kandidatländer samt i Turkiet skall kunna omstruktureras och moderniseras

ytterligare. I Turkiet har inflödet av utländska direktinvesteringar varit mycket litet sedan början av 1980-talet, vilket återspeglar en relativt hög grad av ekonomisk instabilitet. Till följd av detta är volymen utländska direktinvesteringar per capita betydligt lägre än i de flesta andra kandidatländer. De utländska direktinvesteringarna per capita är fortfarande mycket större i Cypern och Malta.

Eftersom investeringarna behöver stabila, förutsägbara och stödjande rättsliga ramar för att kunna göra långsiktiga investeringar, bör kandidatländerna slutföra reformerna på detta område och göra förbättringar där så krävs. De bör också göra avsevärda ansträngningar för att bekämpa korruption och skapa ett öppet företagsklimat. Inhemskt investeringar, särskilt de som görs av små och medelstora företag, försvåras fortfarande av att finansförmedlingen inte är tillräckligt utvecklad. Den finansiella sektorn är fortfarande underutvecklad, och särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att färdigställa den rättsliga ramen i fråga om tillsyn, så att en god grund för sektorns framtida expansion kan skapas. Banksektorn är fortfarande den mest avancerade delen av den finansiella sektorn, och dess resultat har förbättrats, men det finns fortfarande brister i tillhandahållandet av tjänster i hela ekonomin.

Europeiska unionen är den ojämförligt största handelspartnern för de tretton kandidatländerna. Mellan 1993 och 1999 nästan tredubblades värdet av den totala **handeln**, till 210 miljarder euro. Kandidatländerna svarar för 13,7 % av den sammanlagda handeln och är därmed EU:s näst största handelspartner efter USA. EU:s handelsöverskott gentemot kandidatländerna minskade betydligt 1999 men låg fortfarande på 25,8 miljarder euro, varav 45 % härrörde från handeln med Polen och 20 % från handeln med Turkiet. Det kompenseras med råge EU:s sammanlagda handelsunderskott (13,7 miljarder euro, vilket motsvarar omkring 0,2 % av EU:s BNP). Handelsintegreringen mellan de central- och östeuropeiska kandidatländerna och EU fortsatte att öka. De högsta andelarna noteras för Ungern, vars import till 64,4 % kommer från EU och vars export till 76,2 % går till EU, samt för Estland, med motsvarande andelar på 65 % respektive 72,2 %. Handelsintegreringen har också ökat med de övriga länderna, även med dem som hade de lägsta andelarna 1998, t.ex. Lettland och Litauen. En första analys av handelsstatistiken för de första sex månaderna 2000 bekräftar det generella mönstret, med en ökning av handeln med de 13 kandidatländerna i storleksordningen 26% (för import och export).

Frihandelsbestämmelserna i Europaavtalen med de tio central- och östeuropeiska länderna har tydligt banat väg för ekonomisk integration med EU. De tilläggsprotokoll om jordbruk som nyligen överenskoms inom ramen för Europaavtalen utgör ett stort framsteg och kommer att ytterligare förstärka handelsförbindelserna mellan EU och de central- och östeuropeiska länderna (se ovan under "Associeringsavtalen"). Förhandlingarna om utvidgad tillämpning av de bilaterala handelsmedgivandena beträffande jordbruksprodukter kommer att fortsätta.

Såsom angavs i förra årets sammanfattning av de återkommande rapporterna har situationen när det gäller tillämpningen av konkurrensreglerna och reglerna för statligt stöd och för den inre marknaden i de enskilda kandidatländerna granskats av kommissionen under 2000, även i samband med anslutningsförhandlingarna. Undersökningen har visat att framstegen ännu inte är tillräckliga för att det skall kunna rekommenderas att EU avhåller sig från att använda handelspolitiska skyddsinstrument för industriprodukter. Kommissionen kommer att fortsätta granskningen av denna fråga.

b) Slutsatser

Varje lands framsteg har bedömts mot bakgrund av de två ekonomiska kriterier som angavs i Köpenhamn – förekomsten av en fungerande marknadsekonomi och förmågan att hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen. Dessa kriterier definierades närmare i kommissionens meddelande om Agenda 2000:

En fungerande marknadsekonomi förutsätter att priser såväl som handel liberaliseras och att ett rättssystem, som även omfattar äganderätt och vars efterlevnad kan kontrolleras, är på plats. Makroekonomisk stabilitet och bred enighet om den ekonomiska politiken bidrar till att en marknadsekonomi blir starkare. En välutvecklad finansiell sektor och avsaknad av väsentliga hinder för marknadsinträde och utträde från marknaden förbättrar ekonomins effektivitet.

För att det andra kriteriet ("förmågan att hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen") skall kunna uppfyllas krävs marknadsekonomi och en stabil makroekonomisk ram som gör att ekonomiska aktörer kan fatta beslut i en förutsägbar omgivning. Dessutom krävs en tillräcklig mängd mänskliga resurser och fysiskt kapital, inbegripet infrastruktur. Statliga företag måste omstruktureras och alla företag måste investera för att förbättra sin effektivitet. Ju bättre tillgång företagen har till finansiering utifrån och ju framgångsrikare de är när det gäller omstrukturering och innovationer, desto större blir deras anpassningsförmåga. Ju högre grad av ekonomisk integration med unionen en ekonomi uppnår före anslutningen, desto bättre förmåga att påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap kommer den att ha generellt sett. Både volymen av och bredden i det utbud av produkter som är föremål för handel med EU-medlemsstater utgör bevis på detta.

Om de två kriterierna beaktas tillsammans kan det konstateras att Cypern och Malta är fungerande marknadsekonomier och bör kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen. Estland, Ungern och Polen är fungerande marknadsekonomier och bör kunna uppfylla det andra kriteriet på kort sikt, förutsatt att de fortsätter på den inslagna reformvägen. Tjeckien och Slovenien kan betraktas som marknadsekonomier och bör också kunna uppfylla det andra kriteriet på kort sikt, under förutsättning att de slutför och genomför de återstående reformerna. Lettland, Litauen och Slovakien kan betraktas som marknadsekonomier The following could be translated more in conformity with the original text, e.g.: och bör kunna uppfylla det andra kriteriet på medellång sikt, under förutsättning att de genomför pågående strukturella reformprogram och genomför ytterligare reformer där så är nödvändigt. Bulgarien uppfyller inte något av kriterierna men har gjort tydliga framsteg mot detta mål. Rumänien har gjort alltför begränsade framsteg mot ett uppfyllande av kriterierna. Turkiet bör fortsätta att förbättra marknadernas sätt att fungera och att förstärka sin konkurrenskraft för att kunna uppfylla kriterierna.

I **bilaga 1** återges i detalj slutsatserna i var och en av de återkommande rapporterna beträffande uppfyllandet av varje kriterium.

3. Övriga skyldigheter som följer av ett medlemskap

Europeiska rådet påpekade vid sitt möte i Köpenhamn att medlemskap förutsätter "förmåga att uppfylla de skyldigheter och framför allt att ansluta sig till de mål som sammanhänger med den politiska, ekonomiska och monetära unionen".

a) Antagande och genomförande av gemenskapens regelverk samt kontroll av dess efterlevnad

För att ett land skall kunna påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap måste det anta och genomföra gemenskapens regelverk samt kontrollera att det efterlevs. Vid Europeiska rådets möte i Madrid underströks betydelsen inte bara av att gemenskapens regelverk införlivas med den nationella lagstiftningen utan också av att man genom lämpliga administrativa och rättsliga strukturer ser till att det faktiskt tillämpas. Detta är en avgörande aspekt av förberedelserna inför medlemskap. Vid sitt möte i Santa Maria da Feira erinrade Europeiska rådet om betydelsen av detta och förklarade: "framstegen i förhandlingarna, förutom att man finner lösningar på förhandlingsfrågorna, är avhängiga (...) i synnerhet av att de [kandidatländerna] effektivt kan genomföra och upprätthålla detta regelverk. (...) Detta kräver att kandidatländerna gör stora ansträngningar för att fortsätta sina nationella reformer, i synnerhet att stärka sina administrativa och rättsliga strukturer".

För att regelverket skall kunna genomföras på ett effektivt sätt och dess efterlevnad kontrolleras, måste befintliga institutioner stärkas och nya skapas, och för detta måste mänskliga och ekonomiska resurser ställas till förfogande i nödvändig omfattning. De nationella programmen för antagande av gemenskapens regelverk är av avgörande betydelse i detta avseende. Kandidatländerna har visserligen gjort framsteg när det gäller att anta regelverket, men deras förmåga att genomföra det och kontrollera att det efterlevs är fortfarande otillräcklig, i många fall därför att de administrativa strukturerna är alltför svaga.

Antagande och genomförande av regelverket är inte bara en fråga för regeringar och förvaltning, utan även för näringslivet, regionala och lokala organ och yrkesorganisationer. Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén har krävt att det civila samhället i högre grad skall göras delaktigt i denna process. Kandidatländernas nationella myndigheter måste förstärka dialogen med representativa institutioner för att förklara regelverket och underlätta dess antagande och genomförande över hela landet.

b) Översikt över de enskilda länderna

Generellt sett har antagandet av lagstiftning för anpassning till regelverket gått framåt i de flesta kandidatländer sedan förra årets återkommande rapporter. Däremot har framstegen varit ojämna när det gäller att inrätta och förstärka de institutioner som behövs för att regelverket skall kunna genomföras och dess efterlevnad kontrolleras. Slutsatserna i de återkommande rapporterna för varje land återges i **bilaga 1**.

c) Översikt över de enskilda områdena

I likhet med nationell lagstiftning utvecklas regelverket för att föränderliga behov och krav på områden som telekommunikation, elektronisk handel, miljöskydd och sjösäkerhet skall kunna tillgodoses. I de flesta fall bygger nya bestämmelser på det redan befintliga regelverket. Kandidatländerna bör därför inte skjuta upp antagandet av gällande bestämmelser på områden där nya texter är under utarbetande. Om det befintliga regelverket antas och genomförs blir det lättare att anta nya bestämmelser längre fram.

De flesta kandidatländer har gjort stora framsteg i fråga om anpassning till regelverket beträffande den **inre marknaden**, särskilt när det gäller standardisering och certifiering. Motsvarande ansträngningar har ännu inte gjorts i fråga om marknadsövervakning. De flesta länder har gjort goda framsteg när det gäller tjänster, kapitalrörelser och bolagsrätt.

Betydande framsteg i lagstiftningshänseende har gjorts i flera länder när det gäller immaterialrätt och industriellt rättsskydd. Kontrollen av efterlevnaden är dock fortfarande problematisk i många länder, där kampen mot piratkopiering och varumärkesförfalskning bör intensifieras. Ytterligare insatser behövs också i fråga om offentlig upphandling. Framstegen har fortsatt när det gäller regelverket om konkurrens, men stora ansträngningar bör göras i fråga om kontroll av statligt stöd, vilket är en källa till bekymmer i flera länder. Ett annat bekymmersamt område är tull, där avsevärda insatser behövs när det gäller både anpassning till och genomförande av regelverket.

Vad **jordbrukssektorn** beträffar har flera kandidatländer gjort betydande framsteg när det gäller antagande och genomförande av regelverket samt den nationella politikens överensstämmelse med den gemensamma jordbrukspolitik, även om kandidatländerna inte behöver genomföra den gemensamma jordbrukspolitikens policyinstrument. Mycket arbete återstår dock vad gäller strukturanpassningen på jordbruksområdet (t.ex. i fråga om jordbruksföretagens storlek, bearbetningssektorn, saluföringskanaler, fastighetsmarknad). Inledandet och genomförandet av denna process bör ses som en prioriterad fråga i de länder där behovet är störst, t.ex. Polen och Rumänien. Även om de flertalet kandidatländer har gjort framsteg på de veterinära och fytosanitära områdena, bör insatserna öka för anpassa lagstiftningen till regelverket på detta viktiga område. Vad gäller livsmedelssäkerhet måste kandidatländerna se till att lagstiftningen konsekvent övertas, genomförs och kontrolleras i hela livsmedelskedjan.

Inom **transportsektorn** har goda framsteg gjorts i ett antal kandidatländer. Sjösäkerheten är fortfarande en bekymmersam fråga i flera länder med betydande sjöfart. Viktiga steg har tagits i vissa av dessa länder, men åtgärderna motsvarar inte alltid de mest akuta behoven. Det är av största betydelse för de berörda länderna att kraftfulla insatser görs, eftersom det gällande regelverket på sjösäkerhetsområdet sannolikt kommer att förstärkas inom kort, liksom är fallet inom luftfarts- och järnvägstransportsektorerna.

Antagandet av regelverket inom sektorn för **socialpolitik och sysselsättning**, inklusive den sociala dialogen, går fortfarande sakta, med några få undantag. Den

sociala sammanhållningen hotas om inte framsteg görs på dessa områden, samtidigt som reformer genomförs och regelverket antas när det gäller andra delar av denna sektor. Kandidatländerna måste därför påskynda sina insatser.

Inom **energisektorn** har vissa framsteg gjorts i kandidatländerna. Förberedelserna måste dock fortsättas med kraft, särskilt vad beträffar den inre energimarknaden (el- och gasdirektiven). Nya bestämmelser är att vänta på dessa områden till följd av Europeiska rådets uppmaning i Lissabon om att påskynda liberaliseringen för att åstadkomma en fullt fungerande inre marknad.

När det gäller **kärnsäkerhet** har Europeiska rådet vid flera möten i följd erinrat om vikten av en hög standard. Vid toppmötet i Helsingfors uppmanades rådet att överväga hur frågan om kärnsäkerhet skall tas upp inom ramen för utvidgningsprocessen "i enlighet med relevanta slutsatser av rådet". Kommissionen stöder till fullo det pågående arbetet. Kommissionen fortsätter dessutom att aktivt övervaka det praktiska genomförandet av stängningsåtagandena beträffande vissa kärnreaktorer i Bulgarien, Litauen och Slovakien, som inte anses kunna uppgraderas till en rimlig kostnad.

Till skillnad från förra året har införlivandet av regelverket på **miljöområdet** börjat gå fortare i ett antal länder. Mycket arbete återstår dock, både när det gäller anpassning till regelverket och förmågan att genomföra det. Insatser behövs framför allt i fråga om vatten, begränsning av föroreningar från industrin, kemikalier och naturskydd, områden där samtliga länder skulle behöva satsa ytterligare administrativa resurser på att införliva regelverket. Det pågående arbetet med att utarbeta specifika program för genomförande med tillhörande finansieringsplaner måste påskyndas.

Kontinuerliga framsteg har gjorts i de flesta kandidatländer när det gäller **rättsliga och inrikes frågor**. Ny lagstiftning om visum, asyl och regler för inresa för medborgare från tredje land har införts i flera länder. Mer uppmärksamhet bör dock ägnas åt å ena sidan gränsförvaltningen, där mycket arbete återstår för att se till att EU:s framtida yttre gränser förvaltas enligt unionens standarder, å andra sidan straffrättsligt samarbete, särskilt i fråga om korruption, där ny lagstiftning och internationella konventioner måste omsättas i effektiva förvaltningsåtgärder. Dessutom återstår ett omfattande arbete för att se till att regelverket genomförs, bl.a. genom inrättande av specialiserade administrativa organ och genom fortbildning för tjänstemän.

Kandidatländerna har fortsatt anpassningen till unionens **gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, särskilt genom att ansluta sig till EU:s gemensamma ståndpunkter. De fortsätter att delta i den politiska dialogen.

d) EMU och euron

Den ekonomiska och monetära unionen, EMU, är en integrerad del av gemenskapens regelverk. Man bör dock klart skilja mellan deltagande i EMU – vilket är obligatoriskt för samtliga medlemsstater – och deltagande i euroområdet. Kandidatländerna förväntas inte införa euron omedelbart vid tillträdet. Konvergenskriterierna är inte anslutningskriterier. Under tiden fram till anslutningen bör kandidatländerna i första hand koncentrera sig på att fortsätta den strukturella och ekonomiska reformprocessen, och samtidigt utveckla den administrativa förmågan. Deltagande i

euroområdet måste vara det sista steget i vad som har varit, och även i fortsättningen kommer att vara, en lång och framgångsrik process av ekonomisk integration med EU.

Kandidatländernas antagande av euron kommer att vara en process i tre etapper: för det första, den pågående fasen före anslutningen, under vilken övergången till väl fungerande marknadsekonomier och konkurrenskraft måste slutföras och göras oåterkallelig, och under vilken den makroekonomiska stabiliteten måste göras varaktig; för det andra, en övergångsfas mellan anslutningen och antagandet av euron, med fullt deltagande i den inre marknaden och successiv monetär integration med inriktning på euroområdet och genom deltagande, vid en bestämd tidpunkt, i växelkursmekanismen; och slutligen, deltagande i euroområdet.

För nya medlemsstater, liksom för de första deltagarna i euroområdet, kommer beslut om införande av euron att fattas efter en undersökning av huruvida en hög grad av varaktig konvergens uppnåtts, i enlighet med förfarandet i artikel 121 i EU-fördraget.

Kandidatländerna bör därför i detta skede koncentrera sig på hur de ekonomiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn skall kunna uppfyllas till fullo. Vad beträffar regelverket om EMU inför anslutningen behövs i nuläget avsevärda ansträngningar för anpassning av lagstiftningen i Rumänien, Slovakien och Turkiet, och något mindre ansträngningar i Cypern. Övriga kandidatländer har uppnått en hög grad av överensstämmelse med denna del av regelverket eller har gjort stora framsteg i sin anpassning.

IV. ANSLUTNINGSFÖRHANDLINGARNA

1. Hittills gjorda framsteg

Förhandlingarna inleddes den 31 mars 1998 med Cypern, Ungern, Polen, Estland, Tjeckien och Slovenien och den 15 februari 2000 med Malta, Rumänien, Slovakien, Lettland, Litauen och Bulgarien.

I enlighet med de riktlinjer för förhandlingarna som antogs vid Europeiska rådets möte i Luxemburg och som bekräftades vid Europeiska rådets möte i Helsingfors, går varje kandidatland framåt i sin egen takt, beroende på hur långt det har kommit med sina förberedelser. Varje kandidatland bedöms efter sina egna meriter och kommer att bli medlem i Europeiska unionen när det klarar att fullgöra de skyldigheter som ett medlemskap medför.

Förhandlingarna hålls bilateralt under anslutningskonferenser mellan medlemsstaterna och varje kandidatland. Gemenskapens regelverk har delats in i 31 kapitel för förhandlingarna.

Första förhandlingsomgången genomfördes den 10 november 1998 med Cypern, Ungern, Polen, Estland, Tjeckien och Slovenien. Med Malta, Rumänien, Slovakien, Lettland, Litauen och Bulgarien genomfördes den första förhandlingsomgången den 14 juni 2000.

Efter två år av förhandlingar med de sex första länderna hade 29 kapitel öppnats (samtliga kapitel som behandlar gemenskapens regelverk utom "institutionella frågor" och "övriga frågor") och mellan 11 och 16 kapitel har preliminärt avslutats. I slutet av detta år kommer upp till 17 kapitel att ha öppnats med de länder som inledde förhandlingar 2000 och mellan 6 och 10 kapitel kommer att ha avslutats preliminärt.

Huruvida ett kapitel kan avslutas preliminärt beror på om landet i fråga kan göra trovärdiga åtaganden beträffande anpassningen av lagstiftningen till regelverket och om det även har administrativ förmåga att tillämpa denna lagstiftning på ett tillfredsställande sätt. Sådana åtaganden övervakas noggrant av kommissionen. Hittills har denna övervakning inte lett till att kommissionen har rekommenderat att några kapitel skall öppnas på nytt. Vissa kapitel är fortfarande öppna eftersom otillräckliga åtaganden har gjorts eller eftersom länderna har ställt krav på övergångsperioder.

Förhandlingarna har ägt rum enligt principen om differentiering, så att de länder som anslutit sig till förhandlingarna vid en senare tidpunkt har möjlighet att komma i kapp.

2. Mot förhandlingarnas slutförande

På grundval av de framsteg som hittills har gjorts anser kommissionen att det nu är dags att utforma en strategi för att inleda en mer konkret fas av förhandlingarna som kan leda fram till deras slutförande. Med hjälp av denna strategi skulle medlemsstaterna och kandidatländerna under anslutningskonferenserna kunna ta upp

de särskilda problem som behöver lösas för att förhandlingarna skall kunna fullbordas framgångsrikt.

De viktigaste inslagen i den strategi som har lagts fram är följande:

- En uppmaning till medlemsstaterna och kandidatländerna att i förhandlingarna ta upp de väsentliga frågor som har kommit fram genom krav på övergångsbestämmelser.
- En analys av dessa krav, där man skiljer mellan sådana fall som kommissionen har bedömt som godtagbara, förhandlingsbara eller oacceptabla.
- En detaljerad färdplan i vilken det klart anges i vilken följd dessa frågor ska tas upp under 2001 och 2002.
- Ett förslag om hur förhandlingarna skall kunna förenklas genom att sådana kapitel som innehåller ett begränsat antal återstående problem skall kunna läggas "åt sidan".
- En ungefärlig uppgift om hur lång tid som behövs för att slutföra förhandlingarna.

Denna strategi bygger på de principer som har fastlagts vid förhandlingarnas början och på de framsteg som redan har gjorts. Den skulle utgöra en bekräftelse på unionens fasta avsikt att ge förhandlingarna en ny impuls och att föra dem framåt enligt en ambitiös men realistisk tidsplan. Detta kommer att uppmuntra kandidatländerna att intensifiera sina förberedelser och stärka förtroendet för anslutningsprocessen.

a) Övergångsbestämmelser

Anslutningsförhandlingarna bygger på principen att kandidatländerna godtar gemenskapens regelverk och tillämpar detta effektivt efter anslutningen. Övergångsbestämmelser som gör det möjligt att skjuta upp tillämpningen av en del av regelverket under en viss period kan bara accepteras i väl grundade fall. Kommissionen har hittills registrerat 170 önskemål om övergångsperioder från kandidatländerna inom andra områden än jordbruk och över 340 sådana önskemål inom jordbrukssektorn.

I det allmänna ställningstagande som unionen lade fram för kandidatländerna i förhandlingarnas inledningsskede, konstaterades det att kandidatländernas godtagande av gemenskapens regelverk "kan leda till anpassningar av teknisk natur och i undantagsfall till övergångsåtgärder. Sådana övergångsåtgärder skall begränsas både i tid och omfattning och åtföljas av en plan med tydligt angivna etapper för genomförandet av gemenskapens regelverk. Övergångsåtgärder får inte innebära att unionens regler eller politik ändras, att man inkräktar på dessa reglers sätt att fungera eller att konkurrensen snedvrids i väsentlig omfattning. I detta sammanhang skall hänsyn tas till såväl unionens, som det berörda kandidatlandets och övriga kandidatländers intressen."

Kommissionen deklarerade i förra årets sammanfattning av rapporten om kandidatländernas framsteg att "för de områden av gemenskapens regelverk som hänger samman med utvidgningen av den inre marknaden skulle bestämmelser kunna

införas snabbt, varför eventuella övergångsperioder bör vara få och korta. För de områden av gemenskapens regelverk där det krävs avsevärda anpassningar och betydande ansträngningar, inklusive stora utgifter (t.ex. miljö, energi och infrastruktur), skulle övergångsbestämmelser kunna gälla under en viss fastställd tidsperiod, förutsatt att kandidatländerna kan visa att anpassning är på gång och att de har antagit detaljerade och realistiska anpassningsplaner, inbegripet för de nödvändiga investeringarna”.

Kommissionen kommer att basera sin bedömning av kandidatländernas önskemål på dessa kriterier. Varje önskemål kommer att bedömas för sig, varvid hänsyn kommer att tas såväl till landets intressen som till den troliga effekt som respektive önskemål kommer att ha på unionens sätt att fungera och de övriga kandidatländernas intressen. Om en övergångsperiod godkänns i ett fall utgör inte detta ett prejudikat i andra fall. På samma sätt betyder det inte att övergångsbestämmelser som har beviljats vid tidigare anslutningar utgör prejudikat för de pågående förhandlingarna.

Kommissionen kommer vid utarbetandet av gemensamma ståndpunkter till svar på kandidatländernas önskemål att skilja mellan följande tre fall:

- *Godtagbara.* Denna kategori inbegriper övergångsbestämmelser av teknisk natur som inte ger upphov till några väsentliga problem. Sedan september 2000 har kommissionen gjort en positiv bedömning av önskemål om övergångsbestämmelser som är begränsade i tid och omfattning och som inte anses ha någon väsentlig effekt på konkurrensen eller på den inre marknadens sätt att fungera. Det faktum att denna typ av önskemål har godkänts har redan påskyndat förhandlingarna inom vissa kapitel och kommer även fortsättningsvis att göra det.
- *Förhandlingsbara.* Denna kategori inbegriper de önskemål som har en mer kännbar effekt för konkurrensen eller den inre marknaden eller vad beträffar tid och omfattning. Kommissionen kan rekommendera att övergångsbestämmelser godkänns i denna kategori på särskilda villkor och inom vissa tidsramar. Godkännandet kan göras beroende av att andra delar av regelverket genomförs utan övergångsbestämmelser eller av ett åtagande om detaljerade planer för genomförande och investeringar.

Inte bara konkurrens och den inre marknaden kommer att beaktas vid bedömningen av önskemål inom denna kategori, utan även i förekommande fall effekter vad gäller ekonomi, hälsa, säkerhet, miljö, konsumentfrågor, medborgarnas intressen, annan gemenskapspolitik och gemenskapens budget.

Oacceptabla. Krav på övergångsbestämmelser som innebär grundläggande problem kommer inte att accepteras.

Genom att klassificera vissa krav som ”förhandlingsbara” menar inte kommissionen att den kommer att rekommendera att dessa accepteras, helt eller delvis, utan snarare att man på vissa villkor bör kunna finna en lösning.

Kommissionen förbehåller sig möjligheten att i förekommande fall föreslå övergångsbestämmelser i unionens intresse.

b) En färdplan för förhandlingarna

Kommissionen föreslår en "färdplan" i form av en turordning för förhandlingskapiteln i syfte att driva på förhandlingarna på grundval av befintliga principer och enligt den metod för att behandla önskemål om övergångsbestämmelser som beskrivs ovan. Kommissionens förslag går ut på att anslutningskonferenserna i möjligaste mån under 2001 tar upp förhandlingarna om de flesta av de viktiga frågor som ännu inte avslutats, förutom dem med de största budgetkonsekvenserna. Dessa skulle behandlas under första halvåret 2002, tillsammans med "institutionskapitlet" och återstående olösta frågor.

De föreslagna prioriteringsplaner som anges nedan skulle göra det möjligt att föra förhandlingarna framåt inom de kapitel som fortfarande är öppna, huvudsakligen på grund av önskemål om övergångsbestämmelser. Denna plan är bara ett förslag och skulle kunna påskyndas ytterligare i en rad fall: som den nuvarande förhandlingssituationen vittnar om har några av de kapitel som räknas upp nedan redan avslutats preliminärt för några av kandidatländerna och det är möjligt att ytterligare kapitel kan avslutas preliminärt tidigare än planerat. Samtidigt är det inte säkert att planen kommer att kunna genomföras för alla kandidatländer med alla kapitel inom den angivna tiden. Med detta tillvägagångssätt bibehålls differentieringsprincipen och förhandlingarna bör raskt kunna föras vidare med de länder som är väl förberedda.

I "färdplanen" fastläggs prioriteringar för förhandlingarna under de kommande tre halvåren. Fastläggandet av prioriteringar är baserat på en analys som kommissionen har gjort av möjligheterna att gå framåt med förhandlingarna inom vissa områden. Förslaget går ut på att i ett tidigt skede göra snabba framsteg inom en rad frågor med anknytning till inre marknaden, att gå framåt med sociala frågor och att verka för ett långtgående miljöprogram under det första halvåret, för att under det andra halvåret koncentrera förhandlingarna på att preliminärt avsluta sådana kapitel som kräver en längre förberedelseperiod. Tidsplanen är också beroende av en utvärdering av vilka ansträngningar som krävs för att få fram definitiva svar om övergångsperioderna och för att få fram detaljerade och realistiska planer för anpassning och investeringar.

Framstegen i förhandlingarna och den preliminära avslutningen av förhandlingskapitel kommer att vara beroende av att alla parter drar sitt strå till stacken. Målet med "färdplanen" är att alla parter i förhandlingarna skall åta sig att följa en realistisk tidsplan. Kommissionen tar på sitt ansvar, när så är möjligt, att utarbeta nödvändiga förslag för återstående kapitel i tid för att rådet skall kunna formulera gemensamma ståndpunkter som kan läggas fram inför kandidatländerna enligt denna plan. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att vara beredda att formulera sina förhandlingspositioner om de viktiga frågorna i vissa kapitel, senast vid den tidpunkt som finns angiven i tidsplanerna. Kandidatländerna bör vid samma tidpunkt vara beredda att tillhandahålla de detaljerade svar och åtaganden som krävs av dem.

I fall då ett kapitel inte kan avslutas preliminärt men antalet återstående problem är mycket litet bör kommissionen föreslå att den hittills följda strategin frångås. I stället för att ligga kvar på förhandlingsbordet skulle ett sådant kapitel kunna "läggas åt sidan" med en anmärkning om att förhandlingarna på denna punkt vid lämpligt

tillfälle skall återupptas så att de återstående frågorna kan lösas. Detta skulle innebära en betydande minskning av antalet öppna kapitel och att de återstående problem som måste lösas i förhandlingarnas slutskede identifieras tydligare.

Färdplanen avser huvudsakligen de kapitel där kandidatländerna har inkommit med önskemål om övergångsperioder. Vissa kapitel kan behöva läggas till efterhand som förhandlingarna framskrider. I linje med metoden att införa en färdplan föreslår kommissionen också att metoden för att öppna kapitel (se nedan) anpassas, så att det blir möjligt för väl förberedda kandidatländer som startade sina förhandlingar i år att komma i kapp.

Övervakningen kommer att fortsätta inom alla kapitel, för att fastställa om de åtaganden som har gjorts beträffande antagandet och genomförandet av regelverket har uppfyllts. Där den faktiska efterlevnaden i varje kandidatland anses vara av avgörande betydelse för att definitivt kunna avsluta ett kapitel, som t.ex. på området konkurrenspolitik, kan övervakningsprocessen förstärkas och kommissionen kan rekommendera att ett visst kapitel åter öppnas.

Prioriteringsplan för första halvåret 2001

Under denna period kommer kommissionens främsta prioritet att vara utarbetandet av gemensamma ståndpunkter, inbegripet ställningstaganden till önskemål om övergångsbestämmelser, i syfte att preliminärt kunna avsluta följande kapitel:

Fri rörlighet för varor

Fri rörlighet för personer

Fri rörlighet för tjänster

Fri rörlighet för kapital

Bolagsrätt

Kultur och politik på det audiovisuella området

Sociala frågor och sysselsättning

Miljö

Yttre förbindelser

Viktiga frågor att överväga under denna period inbegriper exempelvis samordningen av socialförsäkringssystem, erkännande av examensbevis, förvärv av mark, läkemedel, fri rörlighet för arbetstagare, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, vattenkvalitet, föreningar och avfallshantering, förmånshandelsordningar etc., samt allmänna frågor med anknytning till förmågan att genomföra gemenskapens regelverk och att se till att det efterlevs.

Prioriteringsplan för andra halvåret 2001

Utöver de delar som ännu inte tagits upp under den tidigare perioden kommer unionen under denna period att prioritera utarbetandet av gemensamma ståndpunkter, inbegripet ställningstaganden till önskemål om övergångsbestämmelser, i syfte att preliminärt kunna avsluta följande kapitel:

Konkurrenspolitik

Transportpolitik

Energi

Beskattning

Tullunion

Jordbruk (särskilt fytosanitära och veterinära frågor)

Fiske

Rättsliga och inrikes frågor

Finansiell kontroll

Viktiga frågor att behandla under denna period inbegriper exempelvis att lagstiftningen om statligt stöd genomförs effektivt och att efterlevnaden kontrolleras, landtransporter, sjösäkerhet, inhemska gas- och elektricitetsmarknader, kärnsäkerhet, tullkodexen, moms, punktskatter, livsmedelssäkerhet, visumpolitik, Schengenregelverket etc. samt allmänna frågor med anknytning till förmågan att genomföra gemenskapens regelverk och att kontrollera att det efterlevs.

Prioriteringsplan för första halvåret 2002

Under denna period kommer unionen att inrikta sig på alla viktiga olösta frågor från andra kapitel och utarbeta gemensamma ståndpunkter, inbegripet ställningstaganden till alla önskemål om övergångsbestämmelser, i syfte att preliminärt avsluta återstående kapitel:

Jordbruk (återstående frågor)

Regionalpolitik och strukturinstrument

Finans- och budgetbestämmelser

Institutioner

Övriga frågor

c) Öppning av återstående kapitel

Mer än hälften av kapitlen kommer att ha öppnats i slutet av detta år med de bäst förberedda av de kandidatländer med vilka förhandlingar inleddes 2000. Vid sitt möte i Santa Maria da Feira ansåg Europeiska rådet att ”det bör vara genomförbart att så tidigt som möjligt under år 2001 kunna inleda förhandlingar på alla områden av regelverket med de kandidatländer som har nått längst”.

Mot bakgrund av detta rekommenderar kommissionen att Bulgarien, Lettland, Litauen, Malta, Rumänien och Slovakien snarast utarbetar redogörelser för sina ståndpunkter om de kapitel där de anser sig vara färdiga för förhandlingar, varvid de även bör utgå från de analyser som framlagts i de återkommande rapporterna och den färdplan som beskrivits ovan. Dessa redogörelser bör vara klara i tillräckligt god tid för att kommissionen skall kunna lägga fram utkast till gemensamma ståndpunkter i början av nästa år.

Kommissionen vill framhålla att verkliga framsteg i förhandlingarna beror mer på kvaliteten på de förberedelser som har gjorts av varje kandidatland än på hur många kapitel som har öppnats. Kommissionen kommer därför att grunda sin bedömning av huruvida ett kapitel skall öppnas, och ett utkast till en gemensam ståndpunkt utarbetas, på innehållet i varje redogörelse som läggs fram.

3. Utsikter att avsluta förhandlingarna

Den föreslagna strategin för anslutningsförhandlingarna, i kombination med de rekommendationer om prioriteringar för varje kandidatland som anges i partnerskapen för anslutning, ger en tydlig vägledning om framtida anslutningar. Den metod som beskrivits ovan bör göra det möjligt att nå de mål som har lagts fast av Europeiska rådet, Europaparlamentet och kommissionen i ett antal grundläggande uttalanden.

Vid sitt möte i Helsingfors i december 1999 förklarade Europeiska rådet att under förutsättning att de nödvändiga institutionella reformerna genomförs, ”bör unionen kunna välkomna nya medlemsstater från och med slutet av 2002, så snart de har visat att de kan ta på sig medlemskapets förpliktelser och så snart förhandlingarna har slutförts framgångsrikt”.

Europaparlamentet uppmanar i sin resolution från oktober 2000 medlemsstaterna och kandidatländerna att ”göra allt för att Europaparlamentet skall kunna ge sitt samtycke till de första anslutningsfördragen före valet till Europaparlamentet år 2004, för att dessa länder skall ha en möjlighet att delta i detta val”.

Kommissionen vidhåller den åsikt som uttrycktes i sammanfattningen av rapporten om kandidatländernas framsteg på vägen mot anslutning från 1999, nämligen att förhandlingarna med de kandidatländer som har nått längst bör kunna avslutas under 2002.

De tre villkoren för att de första anslutningarna skall kunna genomföras är den finansiella ramen, reformen av institutionerna och en tillfredsställande avslutning på förhandlingarna med de kandidatländer som uppfyller alla kriterier för medlemskap.

Vad beträffar de finansiella villkoren bör den metod som kommissionen planerar att använda göra det möjligt för unionen att hålla sig inom den ram som beslutades av Europeiska rådet i Berlin.

När det gäller reformen av institutionerna uppmanar kommissionen Europeiska rådet att fatta de nödvändiga besluten vid sitt kommande möte i Nice.

I fråga om anslutningsförhandlingarna och förberedelserna för medlemskap anser kommissionen att det, om den strategi som anges i detta dokument genomförs på ett effektivt sätt, kommer att skapas förutsättningar för att avsluta förhandlingarna under 2002 med de kandidatländer som uppfyller alla kriterier, och därigenom skulle nya medlemsstater kunna välkomnas från slutet av 2002.

V. FORMELLA SLUTSATSER

Mot denna bakgrund rekommenderar kommissionen Europeiska rådet följande slutsatser:

- Anslutningsförhandlingarna bör föras enligt de prioriteringsplaner för 2001 och 2002 som har angivits i den föreslagna "färdplanen", enligt vilken unionen senast i juni 2002 skall ha tagit upp alla önskemål om övergångsbestämmelser och alla andra olösta frågor med de kandidatländer som nått längst.
- "Färdplanen" kommer att göra det möjligt att ta upp önskemål om övergångsbestämmelser som är godtagbara eller förhandlingsbara och kan även inkludera önskemål om övergångsperioder i unionens intresse.
- För att göra det möjligt att gå framåt med anslutningsförhandlingarna även om det finns ett begränsat antal problem som inte kan lösas snabbt, skall dessa problem kunna "läggas åt sidan" för att behandlas vid en senare tidpunkt, vilket skulle betyda att återstående problem identifieras tydligt och att de kapitel som dessa problem hänför sig till preliminärt kan avslutas.
- Samtidigt som differentieringsprincipen bibehålls skulle denna metod göra det möjligt att avsluta förhandlingarna under 2002 med de kandidatländer som uppfyller alla kriterier för medlemskap och därigenom välkomna nya medlemsstater från slutet av 2002.
- Bulgarien, Lettland, Litauen, Malta, Rumänien och Slovakien skall utarbeta redogörelser för sina ståndpunkter inom de kapitel där de anser sig vara färdiga för förhandlingar, med beaktande av hur långt de har kommit med sina förberedelser och den föreslagna "färdplanen". På denna grundval kommer kommissionen att bedöma om den kan rekommendera att dessa kapitel öppnas för förhandlingar. På detta sätt borde de kandidatländer som har kommit längst kunna påbörja förhandlingar inom alla områden av gemenskapens regelverk så tidigt som möjligt under 2001.
- De viktigaste villkoren för att förhandlingarna skall framskrida är fortfarande att kandidatländerna införlivar gemenskapens regelverk med sin nationella lagstiftning och att de anpassar sin förmåga att genomföra den effektivt och se till att den efterlevs. Kommissionen kommer därför att fortsätta kontrollera de förhandlande ländernas åtaganden.
- Partnerskapen för anslutning är fortfarande de viktigaste strategiska instrumenten inför anslutningen. De prioriteringar på kort sikt som lades fast i partnerskapen från 1999 och som ännu inte har genomförts till fullo bör genomföras snarast och prioriteringarna på medellång sikt gäller fortfarande. De kommer att utgöra grunden för planeringen av stödet inför anslutningen 2001.
- Förhandlingar om ytterligare ömsesidiga handelsmedgivanden avseende jordbruksprodukter bör inledas inom ramen för Europaavtalen i syfte att stärka handelsförbindelserna och förbereda för anslutningen inom detta viktiga område.

- För att underlätta för samtliga kandidatländer att delta i gemenskapsprogrammen bör rambeslut antas för länderna i Central- och Östeuropa och bilaterala avtal bör slutas med Cypern, Malta och Turkiet.
- Även om Turkiet ännu inte uppfyller kraven för att inleda förhandlingar, är följande åtgärder nödvändiga för att genomföra strategin inför anslutning:
 - Den politiska dialogen måste fortsätta, i linje med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors.
 - Genomförandet av partnerskapet för anslutning måste övervakas inom ramen för de mekanismer som nu har trätt i kraft enligt associeringsavtalet.
 - Förberedelserna för den analytiska genomgången av gemenskapens regelverk måste fortsätta och ytterligare åtgärder beslutas efter det att en rapport om uppnådda framsteg har lagts fram inför Europeiska rådet.
 - En enda finansiell ram för stöd bör snarast utarbetas.
 - Ett bilateralt avtal för att underlätta landets deltagande i gemenskapsprogrammen bör utarbetas.
- Den europeiska konferensen bör fortsätta att användas som forum för diskussioner om unionens framtid med kandidatländerna.
- Genomförandet av den kommunikationsstrategi som kommissionen har föreslagit bör prioriteras, i syfte att dämpa farhågorna beträffande utvidgningen, att informera om fördelarna med utvidgningen och att få medborgarnas stöd för den.

SLUTSATSER I DE ÅTERKOMMANDE RAPPORTERNA

Bulgarien

Bulgarien fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Landet har gjort framsteg i arbetet med att anta den sekundärlagstiftning som krävs för genomförandet av lagen om offentlig tjänst och för dess tillämpning. Antagandet i juni 2000 av lagen om skydd av barn, genom vilken det inrättas ett statligt organ för skydd av barn, är ett annat steg i rätt riktning.

Mycket litet har emellertid gjorts för att modernisera domstolsväsendet, som fortfarande lider av vissa svagheter. Även korruptionen fortsätter att vara ett mycket allvarligt problem, och en global öppen strategi för dess bekämpning, vilken har regeringens och parlamentets uttalade stöd, skulle vara ett positivt steg. Vissa framsteg har gjorts sedan ramprogrammet för romernas integrering antogs förra året, men det nationella rådet för etniska och befolkningsmässiga frågor har fortfarande otillräcklig administrativ förmåga att genomföra programmet, och de begränsade ekonomiska resurser som anslagits för genomförandet gör det svårt för rådet att fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

Stora ansträngningar behöver göras för att utveckla ett starkt, oberoende, effektivt och professionellt rättsväsende. Kampen mot korruptionen behöver stärkas. I överensstämmelse med den prioritering på kort sikt rörande romerna som anges i partnerskapet för anslutning är fortsatta konkreta åtgärder och en tillräcklig tilldelning av ekonomiska resurser fortfarande nödvändiga.

Bulgarien har gjort tydliga fortsatta framsteg på vägen mot att bli en fungerande marknadsekonomi, men är ännu inte i stånd att hantera konkurrens och marknadskrafter inom Europeiska unionen på medellång sikt.

Bulgarien åstadkommer nu tillfredsställande resultat när det gäller makroekonomisk stabilisering och makroekonomiskt utfall. Landet har gjort goda framsteg på privatiseringsområdet, särskilt i fråga om privatiseringen av banker, och en omfattande reform av sjukvårds- och pensionssystemen har inletts.

Liksom tidigare gäller emellertid att strukturreformerna måste drivas vidare och att omstruktureringen av företag måste påskyndas. Det finns fortfarande svagheter i systemet för kreditförmedling och mycket återstår att göra när det gäller exempelvis hur marknaden för fast egendom fungerar och kontrollen av att konkursdomar efterlevs.

Bristerna när det gäller genomförandet av lagar och andra författningar och kontrollen av deras efterlevnad behöver åtgärdas för att näringslivsklimatet skall kunna förbättras. Byråkratiska hinder för skapandet av utländska eller inhemska företag måste undanröjas. Ett fortlöpande genomförande av det befintliga reformprogrammet och ökade investeringar är av avgörande betydelse för fortsatt tillväxt, utveckling av företagssektorn och uppbyggnad av konkurrenskraft.

Bulgarien har sedan 1999 års återkommande rapport offentliggjordes upprätthållit god takt i arbetet med att anpassa sin lagstiftning till gemenskapens regelverk, men behöver ägna ökad uppmärksamhet åt genomförandet och åt kontrollen av efterlevnaden. De framsteg som gjorts när det gäller att reformera den offentliga förvaltningen, särskilt att genomföra lagen om offentlig tjänst, är ett positivt tecken. Mycket litet har emellertid gjorts för att modernisera rättsväsendet, som fortfarande uppvisar svagheter och behöver stärkas, särskilt för att ett effektivt deltagande i den inre marknaden skall bli möjligt.

När det gäller *den inre marknaden* har Bulgarien gjort ytterligare framsteg på flertalet områden. Vad särskilt gäller fri rörlighet för varor har det gjorts framsteg på standardiseringsområdet genom att principerna enligt den nya metoden och helhetsmetoden nu införts. En lag om utländsk valuta och en lag om utländska värdepapper har antagits och därmed har goda framsteg också gjorts när det gäller liberaliseringen av kapitalrörelser. Marknaden för fast egendom fungerar emellertid fortfarande dåligt, något som utgör ett hinder för potentiella investerare. Betydande framsteg har gjorts när det gäller anpassningen av bestämmelserna om industriellt rättsskydd. Fortsatt goda framsteg har också gjorts inom områdena konsumentskydd och statistik. Ytterligare ansträngningar behöver emellertid göras när det gäller dataskydd, ett område där Bulgarien saknar rättsregler som är förenliga med gemenskapens regelverk. De statliga stöden inger fortsatt oro, och Bulgarien befinner sig fortfarande i den inledande fasen av arbetet med att utforma och genomföra en rättslig ram på detta område. Denna fråga behöver åtgärdas med prioritet. Landet har gjort berömvärda framsteg när det gäller att uppnå en betydande grad av anpassning till gemenskapens regelverk på det audiovisuella området.

På jordbruksområdet har Bulgarien gjort betydande framsteg i arbetet med att tillnärma lagstiftningen samt vissa framsteg när det gäller genomförandet. Detta är emellertid, som nämndes förra året, ett svårt arbete, delvis på grund av bristen på medel. Det krävs ytterligare insatser när det gäller veterinär inspektionsverksamhet. Landet har gjort goda framsteg i arbetet med att förbereda igångsättningen av Sapard-programmet och bland annat snabbt vidtagit åtgärder för ackreditering av betalningsorganet för Sapard. På det regionalpolitiska området har Bulgarien infört en ny områdesindelning av landet med sex planeringsregioner motsvarande statistikenheter nivå II. Samordningen och genomförandet såväl på nationell nivå som regionalt behöver emellertid uppmärksammas ytterligare. Bulgarien har gjort ytterligare framsteg när det gäller införlivandet av gemenskapens regelverk på miljöområdet och i fråga om förberedelserna för genomförandet av gemenskapens miljödirektiv.

På transportområdet har framstegen varit snabbare än tidigare år. Inom alla sektorer har åtgärder vidtagits, och arbetet när det gäller sjösäkerheten har inletts. Den sedan länge diskuterade frågan om en andra bro över floden Donau till Rumänien har fått sin lösning genom ett avtal som ingicks mellan Bulgarien and Rumänien i februari 2000.

Omstruktureringen av energisektorn tog fart under år 2000. Kärnsäkerheten måste ägnas särskild uppmärksamhet. Den bulgariska regeringens åtagande i samförståndsavtalet från november 1999 att tidigarelägga stängningen av reaktorerna 1-4 i kärnkraftverket i Kozloduy markerar ett viktigt steg framåt för Bulgarien i dess strävan att förbereda sig för anslutningen.

Inom området rättsliga och inrikes frågor har ytterligare framsteg gjorts på lagstiftningssidan. Insatserna har i ökad utsträckning koncentrerats till genomförandet. För att arbetet skall kunna bli framgångsrikt krävs ytterligare resurser samt investeringar i modern utrustning.

Den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga att sörja för att gemenskapens regelverk tillämpas är fortfarande begränsad. Ansträngningarna inriktas framför allt på utarbetande och antagande av lagstiftning, medan frågan hur lagstiftningen skall genomföras och hur dess efterlevnad skall kontrolleras inte ägnas tillräcklig uppmärksamhet. Det betyder, vad gäller de områden där det antagits adekvata rättsregler, att genomförandet av lagarna och kontrollen av deras efterlevnad fortfarande är otillfredsställande på grund av otillräcklig förmåga hos den offentliga förvaltningen och rättsväsendet och bristande förberedelser för genomförandet.

Bulgarien har delvis åtgärdat det stora flertalet av de prioriteringar på kort sikt avseende gemenskapens regelverk som anges i partnerskapet för anslutning. Landet har gjort framsteg i fråga om de prioriteringar som avser den offentliga förvaltningens förmåga, med undantag för de som gäller uppbyggnaden av förmågan att bedöma de ekonomiska och institutionella verkningarna av ny lagstiftning samt förstärkning av rättsväsendet, där få framsteg gjorts.

Bulgarien har redan börjat att åtgärda några av de prioriteringar på medellång sikt som anges i partnerskapet för anslutning.

Cypern

Cypern uppfyller fortsatt de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Det dominerande politiska problemet är den fortsatta delningen av ön. Under det senaste året har det dock gjorts stora ansträngningar för att finna en politisk lösning i linje med partnerskapet för anslutning. Den fjärde omgången försoningssamtal i september gav uppmuntrande tecken på att de båda sidorna var beredda att diskutera sakfrågor.

Cypern är en fungerande marknadsekonomi och torde ha förmåga att hantera konkurrensen och marknadskrafterna inom unionen.

Tillväxten i Cyperns ekonomi har varit fortsatt stark, med full sysselsättning. Cypern har gjort vissa framsteg beträffande avreglering och strukturreformer. Med många års försening har parlamentet lagstiftat om en tidsplan för att avskaffa räntetaket före januari 2001. De cypriotiska myndigheterna har inlett en omfattande reform av hälsosektorn.

Den makroekonomiska stabiliteten har dock försvagats på senare tid, och skattepolitiken är med nuvarande utformning och beskattningsnivå inte hållbar på medellång sikt. Övervakningen av den kooperativa banksektorn måste förbättras och avregleringen av priserna fullbordas. Konkurrenskraften hämmas av en viss strukturell stelhet och av en hög grad av statlig inblandning i ekonomin.

Cypern måste utveckla en enhetlig och trovärdig strategi för skattemässig konsolidering. En gradvis avreglering av kapitalmarknaden förutsätter att den monetära politiken görs mer effektiv och marknadsinriktad genom användning av indirekta metoder snarare än direkt intervention. Cypern måste förbereda den privata sektorn på att verka i det öppna klimat som en integration i EU förutsätter. Det behövs

ett större politiskt samförstånd om att utveckla ett program för övergripande strukturreformer för att begränsa statens inblandning i ekonomin, öppna viktiga sektorer för utländsk konkurrens och lösa viktiga miljöfrågor.

Under den period som denna rapport omfattar har Cypern gjort stora framsteg inom olika delar av gemenskapens regelverk och vidtagit ytterligare harmoniseringsåtgärder. Vad gäller den offentliga förvaltningens förmåga har Cypern fortsatt att förbättra den befintliga infrastrukturen, bland annat genom att rekrytera personal.

Under det gångna året har Cypern gjort framsteg när det gäller att anta lagstiftning i viktiga frågor som rör den inre marknaden. Nya lagar har antagits om den fria rörligheten för varor, men det behövs ytterligare ansträngningar angående standardisering och certifiering liksom vad gäller rambestämmelserna för direktiven om den nya metoden. Beträffande finansiella tjänster har Cypern gjort ytterligare framsteg när det gäller att anta lämplig nationell lagstiftning och att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga. Utvecklingen i riktning mot avreglering av kapitalrörelserna är positiv, men det krävs ytterligare ansträngningar för att i tid och på ett ordnat sätt före anslutningen avskaffa de kvarvarande restriktionerna för kapitalrörelser. Reglerna om konkurrenshämmande samverkan, som redan i stor utsträckning är anpassade till gemenskapens regelverk, har förbättrats genom ändringar i lagstiftningen om offentliga företag och företag med särskilda eller exklusiva rättigheter vad gäller konkurrensreglerna. Beträffande statligt stöd förblir situationen dock otillfredsställande eftersom det ännu inte finns någon ordentlig kontroll över eller rättslig grund för det statliga stödet. Cypern har gjort framsteg vad gäller indirekt beskattning. Standardsatsen för mervärdesskatten har höjts från 8 % till 10 % och lagstiftning om ytterligare anpassning till gemenskapens regelverk om mervärdesskatt har antagits.

Under det gångna året har Cypern antagit viss lagstiftning om harmonisering på jordbruksområdet. Det mesta som utträttats har dock varit förberedande åtgärder, varför harmoniseringen med gemenskapens regelverk på de veterinära och fytosanitära områdena fortfarande är partiell. Det behövs ytterligare insatser för veterinärkontrollerna vid gränsen.

Vad gäller transport och fiske har Cypern gjort stora ansträngningar för att anpassa sig ytterligare till gemenskapens regelverk, såväl genom lagstiftning som genom att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga.

Vad gäller anpassningen till gemenskapens regelverk på miljöområdet har Cypern antagit flera lagar och förordningar. Betoningen har dock legat på förberedande insatser. Även om större uppmärksamhet ägnats behovet av att avsätta tillräckliga budgetära och administrativa resurser till miljöområdet för att säkerställa tillämpningen av gemenskapens regelverk förblir denna sektor högt prioriterad med hänsyn till anpassningsarbetets stora omfattning.

Beträffande rättsliga och inrikes frågor har Cypern gjort framsteg vad gäller antagande av lagstiftningen om asyl och samarbete i brottmål och civilrättsliga frågor. Cypern måste dock också ägna uppmärksamhet åt att stärka gränskontrollen, särskilt med hänsyn till att Cypern kommer att bli en yttre gräns för EU, och åt en effektiv

tillämpning av de befintliga lagarna om penningtvätt (även om stora ansträngningar redan gjorts på detta område).

Cypern har vidare stärkt *den offentliga förvaltningens förmåga*. Flera institutioner har redan skaffat sig erfarenhet av gemenskapens regelverk, till exempel socialförsäkringsdepartementet vad gäller samordningen av socialförsäkringarna. Vad gäller regionalpolitik och ekonomistyrning är de nödvändiga strukturerna i stor utsträckning redan på plats. Cypern vidtar olika åtgärder för att ytterligare stärka förmågan att tillämpa gemenskapens regelverk och modernisera befintlig utrustning. Detta gäller till exempel den fria rörligheten för varor, bolagsrätten, fiske samt rättsliga och inrikes frågor. Inom vissa av dessa sektorer, och vad gäller sysselsättning och socialpolitik, innebär detta också omstrukturering och omorganisation av förvaltningen. Ett konkret exempel är det arbete som utförts beträffande sjötransporter. För att förbättra säkerheten inom den cypriotiska fartygsflottans har Cypern under det senaste året mer än fördubblat antalet inspekterade fartyg och byggt ut sitt världsomfattande nätverk av inspektörer. Dessutom har ytterligare personal rekryterats eller utbildats inom sådana områden som beskattning och bekämpning av penningtvätt (alternativt har medel avsatts i budgeten för sådan rekrytering eller utbildning).

Trots ett gott utgångsläge vad gäller förvaltningens förmåga återstår ännu för Cypern att inrätta övervakningsmyndigheter och bygga upp institutioner på områdena för fri rörlighet för varor, jordbruk, energi, telekommunikation samt rättsliga och inrikes frågor. Mer personal måste rekryteras på flera områden, till exempel vad gäller bolagsrätt, transport, beskattning, miljö samt rättsliga och inrikes frågor.

Under det gångna året har Cypern uppfyllt prioriteringarna på kort sikt i sitt partnerskap för anslutning vad gäller fiske och transport. På de flesta andra områden har prioriteringarna delvis uppfyllts. Inom vissa delar av gemenskapens regelverk, till exempel aspekterna avseende statligt stöd på konkurrensområdet och införlivandet med och tillämpningen av gemenskapens miljöregler, behövs ytterligare harmoniseringsåtgärder.

Cypern har gjort framsteg vad gäller prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet för anslutning och har delvis fullgjort ett antal av dessa, bland annat vad gäller den inre marknaden, energi samt rättsliga och inrikes frågor.

Tjeckien

Tjeckien fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Bland viktigare framsteg under senare tid kan särskilt nämnas ett mera effektivt samarbete mellan regeringen och parlamentet.

Landet har gjort framsteg i arbetet med att fastställa en rättslig ram för förvaltningen på regional nivå. Reformen av den offentliga förvaltningen har emellertid inte fortskridit särskilt mycket, och den prioritering på kort sikt som anges på detta område i partnerskapet för anslutning har därför inte uppfyllts. En reformering av rättsväsendet är likaledes en prioritering på kort sikt i partnerskapet för anslutning. Framsteg har visserligen gjorts, men tyvärr har vissa centrala delar av reformen ännu inte antagits. Både reformen av den offentliga förvaltningen och reformen av rättsväsendet är av avgörande betydelse för att en effektiv kontroll av regelverkets

efterlevnad skall kunna säkerställas och för att förvaltningen av offentliga angelägenheter skall kunna förbättras. Ansträngningarna på dessa områden måste alltså fortsätta, i linje med prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet för anslutning.

Vidare har bekämpningen av korruption och ekonomisk brottslighet hittills varit otillräcklig. Det behövs konkreta resultat på detta område för att tillgodose allmänhetens krav och för att bidra till att det skapas ett näringslivsklimat som präglas av öppenhet och insyn.

Tjeckien fortsätter att respektera de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och har utformat sina interna institutioner på detta område. Vissa problemområden kvarstår emellertid, särskilt de överbelastade fängelserna och den fortsatt pågående sexhandeln med kvinnor och barn.

Ökade, och inom vissa områden betydande, ansträngningar har gjort under det gångna året när det gäller situationen för den romska befolkningsgruppen. Särskilt gäller detta utbildningssystemet. För att romernas situation skall kunna varaktigt förbättras krävs emellertid fortlöpande, långsiktiga insatser. Ytterligare framsteg behöver göras i enlighet med vad som anges i prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet för anslutning.

Tjeckien kan betraktas som en fungerande marknadsekonomi och bör inom en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom Europeiska unionen, förutsatt att landet fortsätter, och slutför, genomförandet av strukturreformer.

Ökad makroekonomisk stabilitet har uppnåtts. Tillväxten har tagit fart igen, samtidigt som de tidigare positiva resultaten vad gäller inflation och bytesbalans har kunnat upprätthållas. Ansträngningar görs nu för att öka insynen i den offentliga sektorns räkenskaper. Framsteg har gjorts i arbetet med fortsatt omstrukturering och privatisering av banker.

Ökad konkurrens och förbättrad tillsyn inom finanssektorn är emellertid av avgörande betydelse för att den makroekonomiska politiken skall kunna stärkas och ekonomisk verksamhet kunna främjas. Stabilitet i de offentliga finanserna på medellång sikt har ännu inte kunnat säkerställas. Ansträngningarna att privatisera och omstrukturera de statsägda företagen måste fortsätta och företagsledningsförmågan måste förbättras.

Myndigheterna behöver inrikta ansträngningarna på att utveckla en miljö som främjar näringsverksamhet – särskilt när det gäller små och medelstora företag. Ytterligare förbättring av den rättsliga ramen, tillämpning av tillsynsreglerna inom finanssektorn samt fortsatt utveckling av denna sektor är av väsentlig betydelse. Omstruktureringen och privatiseringen av statsägda företag och omstruktureringen av andra företag måste gå hand i hand med en förstärkning av företagsledningsförmågan.

Sedan (1999 års) återkommande rapport offentliggjordes har det gått väsentligt snabbare framåt när det gäller anpassningen av lagstiftningen till gemenskapens regelverk, även om det inom ett antal centrala områden krävs ytterligare insatser. Vissa framsteg har också gjorts när det gäller att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa regelverket, även om förseningarna i reformen av den offentliga förvaltningen och av rättsväsendet har hämmat ansträngningarna.

Tjeckien har gjort goda framsteg i arbetet med att anpassa lagstiftningen inom centrala delar av *regelverket om den inre marknaden*. När det gäller fri rörlighet för varor har lagstiftning antagits som täcker en rad sektorer alltifrån leksaker till läkemedel. Vad fri rörlighet för kapital beträffar har lagen om bekämpning av penningtvätt skärpts, men det behövs en klar och tydlig tidsplan för avskaffandet av de befintliga anonyma bankkontona. Inom området fri rörlighet för tjänster behöver tillsynen över kapitalmarknaden stärkas ytterligare. Fortsatta framsteg har gjorts inom området immateriella rättigheter när det gäller anpassningen av lagstiftningen till gemenskapens regelverk, men effektiviteten i tillsynsmyndigheternas arbete behöver förbättras. Beträffande konkurrenslagstiftningen kvarstår vissa luckor när det gäller bestämmelserna om konkurrensbegränsande samverkan, medan en lagstiftningen om statligt stöd har anpassats ytterligare.

Avsevärda framsteg har gjorts i arbetet med att införliva gemenskapens regelverk inom området *ny teknik och framtidsfrågor* såvitt gäller liberalisering av telekommunikationsmarknaden. Det har skett genom att tillsynsmyndigheten har stärkts och genom att den nuvarande operatörens ensamrättigheter har avskaffats. När det gäller den audiovisuella sektorn måste ytterligare ansträngningar göras för att anpassa lagstiftningen till gemenskapens regelverk, och det är framför allt nödvändigt att tillsynsmyndigheten stärks.

Framsteg har också gjorts i fråga om politiken inom olika sektorer. När det gäller industrin, med undantag av stålbranschen, har regeringen främjat omstruktureringen av företag och påskyndat privatiseringen, särskilt genom byrån för förnyelse av industrisektorn. Vad transportsektorn beträffar har anpassningen fortsatt inom samtliga delområden och avsett system för höghastighetståg, vägtransport, luftfart, inlandssjöfart och sjöfart.

Goda framsteg har kunnat noteras inom området *ekonomisk och social sammanhållning*. Vad beträffar sysselsättning och sociala frågor kan konstateras att det föreligger en sysselsättningsstrategi som ligger i linje med gemenskapens principer och politik, och att den sociala dialogen har stärkts. På det regionalpolitiska området finns en territoriell indelning som ligger i linje med den klassificering som tillämpas av gemenskapen, regional utveckling regleras genom en ny lag och den institutionella ramen på området har fått klarare konturer.

På *jordbruksområdet* har det gjorts framsteg i arbetet med att förbereda de åtgärder som krävs för genomförandet av *den gemensamma jordbrukspolitiken*, särskilt genom ny lagstiftning genom vilken det inrättats en statlig fond för interventioner på jordbruksmarknaden. Framsteg har gjorts i anpassningen av lagstiftningen inom området *veterinära och fytosanitära frågor*.

När det gäller *miljösektorn* behövs ytterligare insatser för införlivande av de delar av gemenskapens regelverk som rör luftföroreningar, avfallshantering, vattenkvalitet och miljökonsekvensbedömning. Mera sammanhängande finansieringsstrategier på medellång sikt behöver också upprättas.

Inom området *rättsliga och inrikes frågor* brister det fortfarande i gränskontrollens effektivitet, och samordningen mellan den reguljära kontrollen och gränskontrollen liksom samordningen med tullmyndigheterna behövs alltjämt förbättras. Några större

framsteg när det gäller bekämpningen av korruption och organiserad brottslighet har inte gjorts.

När det gäller *den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa gemenskapens regelverk* kan konstateras att de organ som ansvarar för standarder och certifiering av varor på det hela taget fungerar väl. På tjänsteområdet bör emellertid värdepappersinspektionen förstärkas ytterligare. På konkurrensområdet behöver övervakningsbyrån för statligt stöd förstärkas, medan konkurrensbyrån fungerar väl. På jordbruksområdet har framsteg gjorts när det gäller att införa de administrativa strukturerna för den gemensamma organisationen av marknaderna, särskilt i och med antagandet av lagen om statens fond för interventioner på jordbruksmarknaden. När det gäller regionalpolitik har förberedelserna för strukturfonderna fortskridit genom inrättandet av territoriella enheter i enlighet med den klassificering som tillämpas i gemenskapen. På miljöområdet har personalökningar inom miljöministeriet och den tjeckiska miljöinspektionen godkänts, men utbildningen behöver förbättras och tilldelningen av ekonomiska resurser behöver ökas. Inom området rättsliga och inrikes frågor handhas viseringsfrågorna numera av den nyligen inrättade avdelningen för immigration and gränskontroll, och ett första steg i riktning mot en organisatorisk reform har tagits för att förbättra gränskontrollen. Sammantaget har det emellertid inte gjorts tillräckliga framsteg på detta område, som utmärks av otillräckliga personalresurser och undermålig utrustning samt organisatoriska brister.

Tjeckien har tagit itu med merparten av prioriteringarna i *partnerskapet för anslutning* men bör bygga vidare på de hittillsvarande ansträngningarna för att mera fullständigt kunna uppfylla de fastställda målen. Framstegen har varit särskilt tillfredsställande när det gäller fri rörlighet för varor, sysselsättning och sociala frågor samt telekommunikation. Inom vissa områden har emellertid ansträngningarna för att åtgärda prioriteringarna på kort sikt varit otillräckliga. Detta gäller på bolagsrättens område (med avseende på minoritetsaktieägare) samt i fråga om fri rörlighet för tjänster, där tillsynen över kapitalmarknaden inte har stärkts i tillräcklig utsträckning. Inom den audiovisuella sektorn har endast en begränsad anpassning ägt rum. Begränsade framsteg har även gjorts i fråga om miljö samt rättsliga och inrikes frågor.

Tjeckien har redan börjat åtgärda ett antal av de prioriteringar på medellång sikt som anges i partnerskapet för anslutning.

Estland

Estland fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Landet har åtgärdat flertalet av de prioriteringar på kort sikt beträffande detta område som anges i 1999 års partnerskap för anslutning. Det gäller bland annat införandet av ändringar i lagen om språk, antagandet av det nationella programmet för integrering av icke-ester i det estländska samhället, förstärkningen av domarutbildningen och minskningen av antalet vakanta domartjänster. Åtgärder har också vidtagits för att förbättra möjligheterna vid nämnden för medborgarskaps- och migrationsfrågor att handlägga ansökningar om uppehållstillstånd och medborgarskap. Det har endast gjorts begränsade framsteg i arbetet med att modernisera den offentliga förvaltningen. Åtgärder bör vidtas för att införa en samlad strategi på detta område med syftet att komma till rätta med de nuvarande bristerna. De åtgärder som hittills vidtagits för att förbättra rättsväsendets sätt att fungera behöver fortsättas, särskilt i syfte att förbättra domarutbildningen. Samordningen mellan de olika rättsvärdande organen behöver

förstärkas och reformen av det straffrättsliga och det civilrättsliga systemet behöver påskyndas.

Vad beträffar integreringen av minoriteter måste Estland se till att genomförandet av språklagen sker i enlighet med internationella normer och med Europaavtalet. Ombudsmannen behöver få förstärkt kapacitet, särskilt när det gäller skyddet av minoriteter.

Estland måste fortsätta sina ansträngningar att integrera icke-ester, förstärka den offentliga förvaltningens förmåga och förbättra rättsväsendet, så att landet åtgärdar de (medelfristiga/på medellång sikt) prioriteringar på dessa områden som anges i 1999 års avtal om partnerskap för anslutning.

Estland är en fungerande marknadsekonomi och bör i en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom Europeiska unionen, förutsatt att landet fortsätter på den inslagna reformvägen.

Landet har gjort betydande framsteg när det gäller stärkandet av den makroekonomiska stabiliteten, omstruktureringen av företagssektorn och finanssektorn samt genomförandet av strukturreformer inom försörjningssektorn och energisektorn. De rättsliga och institutionella ramarna finns på plats och kontrollen av lagarnas efterlevnad är i stort sett tillfredsställande. Företagen har anpassat sig till de ekonomiska omständigheterna och har kunnat upprätthålla sin konkurrenskraft gentemot omvärlden.

Underskottet i bytesbalansen är emellertid fortfarande stort, och det inte har gjorts tillräckliga framsteg när det gäller återhållsamhet i statsutgifterna. Särskilt gäller detta i fråga om pensions- och sjukvårdsreformerna, kontrollen av offentliga utgifter på lokal nivå samt upplåningspolitiken. De återstående strukturreformerna måste fullföljas, särskilt reformen inom oljeskifferindustrin och markreformen.

Estland måste fortsätta sina ansträngningar att reformera skattepolitiken, ytterligare konsolidera de offentliga finanserna samt förbättra utgiftsförvaltningen, inbegripet kontrollen av offentliga utgifter på lokal nivå samt upplåningspolitik. Åtgärder måste vidtas för att skärpa rättsreglerna inom finanssektorn, fullfölja privatiseringen av mark och förbättra jordbrukets och de små och medelstora företagens tillgång till krediter på marknadsmässiga villkor. Initiativ behöver utvecklas för att förbättra arbetsmarknadens förmåga att anpassa sig till de krav som den ekonomiska tillväxten ställer. Åtgärder för att förbättra utbildning och yrkesutbildning bör härvid särskilt uppmärksammas.

Estland har sammantaget fortsatt att anpassa lagstiftningen i god takt inom flertalet av de områden som gemenskapens regelverk omfattar. Även om det i fråga om nästan alla kapitel har vidtagits vissa åtgärder för att inrätta de nödvändiga administrativa strukturerna, krävs fortfarande betydande ansträngningar i detta avseende.

Beträffande den *inre marknaden* har stora framsteg gjorts när det gäller antagandet av ramlagstiftning och upprättandet av de administrativa strukturerna för verksamhet med anknytning till standardisering och bedömning av överensstämmelse. Ansträngningarna att införa ett system för marknadsövervakning behöver fortsätta. Stora framsteg har också gjorts när det gäller anpassning av lagstiftningen inom

telekommunikationssektorn och den *audiovisuella* sektorn. Estlands lagstiftning överensstämmer redan i stort med gemenskapens regelverk inom områdena *fri rörlighet för kapital, frihet att tillhandahålla finansiella tjänster* samt *bolagsrätt*. Ansträngningarna att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga inom dessa områden måste emellertid fortsätta. Särskild uppmärksamhet bör därvid ägnas åt att det sker en tillfredsställande kontroll av att reglerna om industriellt rättsskydd och immateriella rättigheter efterlevs, med särskild tonvikt på bekämpningen av pirattillverkade och varumärkesförfalskade varor. Även om anpassningen av lagstiftningen har fortsatt, behövs fortsatta ansträngningar när det gäller kontrollen av statliga stöd och ömsesidigt erkännande av yrkesmässiga kvalifikationer.

På *beskattningsområdet* har vissa framsteg gjorts när det gäller anpassningen av lagstiftningen om mervärdesskatt och om punktskatter. Det krävs alltså betydande ansträngningar i syfte att stärka skatteförvaltningen. Tillbakadragandet av den tänkta tidsplanen för en stegvis anpassning av punktskatterna på bränsle utgör ett steg tillbaka i strävandena att nå detta mål. På *tullområdet* har det gjorts begränsade framsteg i arbetet med att få en fullständig rättslig och administrativ ram på plats. Estland måste snarast anta en tidsplan för ett stegvist, effektivt införande av tullar och tullrelaterade åtgärder. Betydande ansträngningar återstår att göra för att öka den administrativa och operationella förmågan att genomföra gemenskapens regelverk.

På *transportområdet* har Estland fortsatt att göra framsteg i arbetet med att få en fullständig rättslig ram på plats. Framstegen under året när det gäller att stärka tillämpningen av sjösäkerhetsnormer behöver fortsätta. På *energiområdet* har det gjorts begränsade framsteg när det gäller anpassning av lagstiftningen.

Beträffande *jordbruk* noteras betydande framsteg när det gäller införandet av en rättslig ram och upprättandet av de administrativa strukturerna för det framtida genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. Ansträngningarna att införa kvalitets- och marknadsföringsnormer för olika produkter och system för marknadsinterventioner vilka ligger i linje med gemenskapens regelverk behöver emellertid fortsätta. Anpassningen på *det veterinära och det fytosanitära området* har fortsatt. Ansträngningar på dessa områden behöver påskyndas. På *fiskeriområdet* har Estland gjort vissa framsteg när det gäller att anpassa lagstiftningen, nämligen genom införandet av en rättslig ram för utformningen av marknadspolitik på området, genomförandet av åtgärder som rör resursförvaltning, inspektioner och kontroll samt beviljandet av strukturstöd. Betydande ansträngningar behöver alltså göras, särskilt för att stärka de administrativa strukturerna samt för att anta och genomföra den befintliga lagstiftningen.

Även om framstegen varit ojämna har Estland vidtagit åtgärder på flertalet områden av *sociala frågor*. Ansträngningarna bör fortsätta och koncentreras på genomförande av den nuvarande ramlagstiftningen och kontroll av dess efterlevnad samt på förstärkning av de organ som har ansvaret för denna kontroll.

På *regionalpolitikens* område har framstegen varit begränsade. Åtgärder har visserligen vidtagits för att införa de nödvändiga instrumenten på detta område, men en rad problem återstår och ansträngningarna att slutföra arbetet med att införa den rättsliga och administrativa ram som krävs för att gemenskapens regionalpolitik och sammanhållningspolitik skall kunna tillämpas behöver fortsätta. Estland har också gjort betydande framsteg när det gäller att införa lagstiftning och upprätta de

nödvändiga administrativa strukturerna för *finansiell kontroll*. Den interna finansiella kontrollen är emellertid fortfarande otillräcklig och ansträngningarna behöver fortsätta.

Estland har påskyndat genomförandet av den befintliga ramlagstiftningen inom flertalet av de områden som omfattas av *miljöpolitiken*. Det behövs fortsatta framsteg i arbetet med att bygga upp den kapacitet som krävs för att lagstiftningen skall kunna genomföras och för att dess efterlevnad skall kunna kontrolleras, särskilt på lokal nivå. Estland behöver alltså vidareutveckla sina finansieringsplaner avseende miljöinvesteringar.

Sedan 1999 års återkommande rapport offentliggjordes har ytterligare framsteg gjorts när det gäller anpassning av lagstiftning inom området *rättsliga och inrikes frågor*. Ansträngningarna behöver fortsätta, särskilt när det gäller asylfrågor, kampen mot organiserad brottslighet, inbegripet illegal narkotikahandling, bekämpningen av korruption inom polisväsende och tullförvaltning samt modernisering av polisväsendet och av utrustning och infrastruktur för gränsbevakning.

Vad beträffar *den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa gemenskapens regelverk* har Estland inom flertalet av de områden som regelverket omfattar vidtagit åtgärder för att upprätta de nödvändiga strukturerna. Det krävs emellertid alltså betydande insatser på detta område för att de befintliga strukturerna skall bli i stånd att till fullo genomföra regelverket på ett korrekt sätt och kontrollera dess efterlevnad. Åtgärder för att se till att de relevanta institutionerna har tillräckliga befogenheter för att kunna fullgöra sina uppgifter, att det förekommer en effektiv samordning mellan de behöriga organen och att insatserna för utbildning av de anställda stärks bör ges högsta prioritet.

Estland har fortsatt, om än i något olika hög grad, att ta itu med olika aspekter av alla de områden som anges som prioriteringar på kort sikt i 1999 års partnerskap för anslutning. Landet har särskilt åtgärdat de prioriteringar som rör telekommunikation, den audiovisuella sektorn, standardisering och bedömning av överensstämmelse, det veterinära och det fytosanitära området, transport, hälsa och säkerhet i arbetet samt sysselsättning och tjänster på detta område. De prioriteringar som rör offentlig upphandling, arbetsmarknadslagstiftning, straffrätt, tullar och marknadsövervakning har inte åtgärdats.

Estland har redan börjat åtgärda några av de prioriteringar på medellång sikt som anges i partnerskapet för anslutning.

Ungern

Ungern fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Landet har gjort ytterligare framsteg när det gäller att modernisera den offentliga förvaltningen, vilket visas av det fortsatta genomförandet av 1999 års utvecklingsprogram.

Domstolsväsendet fungerar tillfredsställande och utbildningen av domare i gemenskapens regelverk har fortsatt, men förenhetligandet av rättspraxis och utvecklingen av en konsekvent rättstillämpning hämmas av det stora antalet fortfarande obehandlade mål i Högsta domstolen. Ansträngningar bör göras för att

åtgärda detta. De fortgående utbildningsprogrammen för offentliganställda tjänstemän och för domare bör fortsätta, i överensstämmelse med prioriteringen på medellång sikt i partnerskapet för anslutning.

Trots att ett antal viktiga åtgärder har vidtagits för att bekämpa korruptionen är denna företeelse fortfarande ett problem och Ungern bör göra nya ansträngningar för att söka lösa det.

Ungern fortsätter att respektera de mänskliga rättigheterna och friheterna. De överfulla fängelserna är emellertid ett växande problem som behöver åtgärdas.

I överensstämmelse med prioriteringen på kort sikt i partnerskapet för anslutning har Ungern påbörjat genomförandet av handlingsprogrammet på medellång sikt för romerna, vilket stöds med ekonomiska resurser på nationell och lokal nivå. Genom detta program underlättas romernas integrering och deras kamp mot diskriminering inom utbildning, kultur, sysselsättning, boende, hälso- och sjukvård samt sociala tjänster. Programmet måste emellertid genomföras konsekvent och utan avbrott om konkreta resultat skall kunna nås på medellång sikt.

Ungern är en fungerande marknadsekonomi och bör inom en snar framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen, förutsatt att landet fortsätter på den inslagna reformvägen.

Landet har gjort avsevärda framsteg när det gäller att konsolidera den makroekonomiska stabiliteten, uppnå ökad stabilitet i bytesbalansen och förstärka den institutionella grundvalen för marknadsekonomin. Ungern har också utvecklat sin infrastruktur och fortsatt omstruktureringen av företag. Nyföretagandet, särskilt tillkomsten av nya företag som stöds genom utländska direktinvesteringar, är omfattande.

De långsamma framstegen när det gäller att uppnå prisstabilitet inger emellertid oro, och för att konkurrenskraften i förhållande till omvärlden skall kunna upprätthållas krävs insatser inom en rad områden, omfattande bland annat fortsatt konsolidering av de offentliga finanserna, särskilt inom hälso- och sjukvård, transport och lokal förvaltning. Arbetslösheten har sjunkit, men det finns betydande regionala skillnader, och inom sektorer med hög tillväxt råder brist på kvalificerad arbetskraft. Den finansiella sektorn behöver förbättra sina tjänster som finansiell mellanhand till förmån för inhemska små och medelstora företag.

De ungerska myndigheterna måste fortsätta att bedriva en väl avvägd politik och föra en försiktig och flexibel penningpolitik. Tillsynen inom den finansiella sektorn behöver förbättras, särskilt tillsynen över pensionsfonderna. Åtgärder måste vidtas för att minska regionala skillnader och öka arbetskraftens flexibilitet och rörlighet. Arbetet med att genomföra de ovannämnda strukturreformerna måste fortsätta så att de offentliga finanserna kan konsolideras.

Ungern har inom flertalet sektorer fortsatt att göra framsteg när det gäller anpassningen till gemenskapens regelverk och genomförandet av det och har därigenom nått ett god nivå när det gäller att förbereda landet för medlemskap. Parallellt har det i allmänhet vidtagits tillfredsställande åtgärder för institutionell uppbyggnad.

Goda framsteg har under referensperioden kunnat noteras när det gäller *lagstiftning som rör den inre marknaden*. Särskilt gäller detta harmoniserad produktlagstiftning och produktlagstiftning enligt "den nya metoden", försäkrings- och redovisningslagstiftning samt öppenheten och insynen i och anpassningen av vissa statliga stödordningar. Fortsatta insatser krävs framför allt när det gäller utvecklingen av en tillfredsställande marknadsövervakning och anpassningen av statligt stöd i form av skatteförmåner. Medan grunddragen i gemenskapens regelverk om mervärdesskatt och punktskatter redan införts i den ungerska lagstiftningen, krävs på *skatteområdet* ytterligare ansträngningar vad gäller nedsättning av skattesatser, skattebefrielse och direkt beskattning. Det centrala kontoret med huvudansvar för kontakterna med medlemsstaterna behöver förstärkas, liksom samarbetet med medlemsstaternas skattemyndigheter och det ömsesidiga biståndet mellan de ungerska myndigheterna och medlemsstaternas myndigheter. På *tullområdet* gjordes betydande framsteg under perioden, och den nya tullagen avspeglar i stor utsträckning gemenskapens tullkodex. På *telekommunikationsområdet*, där marknaden i princip är konkurrensutsatt, behöver Ungern ytterligare anpassa sina bestämmelser om villkoren för samhällsomfattande tjänster.

Grunddragen i gemenskapens regelverk på *jordbruksområdet* har införts i den ungerska lagstiftningen, men de administrativa strukturer som krävs för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken behöver ännu införas. Insatserna för att anpassa lagstiftningen på underområdena veterinära och fytosanitära frågor behöver påskyndas.

Det gjordes endast begränsade framsteg under det gångna året när det gäller anpassningen på *miljöområdet*. Miljöministeriets administrativa förmåga behöver förbättras - ministeriet saknar kvalificerad personal och ansvaret för miljöfrågor är splittrat.

Anpassningen på *transportområdet* behöver påskyndas, särskilt inom delområdena vägtransport och lufttransport, och nya institutioner måste inrättas så att en tillfredsställande kontroll av regelverkets efterlevnad blir möjlig. Inom *energisektorn* antogs de viktigaste principerna för den inre marknaden under perioden, men genomförandet av dem återstår. Vidare måste det ungerska energikontoret stärkas ytterligare så att det kan fullgöra sina uppgifter på den framtida inre marknaden för energi.

Ungern gjorde stora framsteg i arbetet med att utveckla de administrativa strukturer som krävs för genomförandet av *regionalpolitiken* efter anslutningen, även om den organisatoriska uppbyggnaden i regionerna fortfarande inte synes vara fullt tillräcklig för att garantera en effektiv programplanering och ett effektivt beslutsfattande. När det gäller *finansiell kontroll* måste de redan tidigare inrättade organen för intern och extern kontroll stärkas så att det finns en grundval för en sund finansiell förvaltning och kontroll av gemenskapens medel på regional genomförandenivå. Ytterligare ansträngningar behöver göras när det gäller *bestämmelser av finansiell karaktär och budgetkaraktär* så att gemenskapens krav avseende samfinansiering och flerårig programplanering kan tillgodoses.

Inom områdena *socialpolitik och sysselsättning* gjorde Ungern däremot goda framsteg i arbetet med att införliva gemenskapens bestämmelser, även om ett betydande arbete ännu återstår när det gäller genomförandet av regelverket om hälsa och säkerhet, där

ett gradvis genomförande förutses ske. De nya strukturerna för social dialog behöver också utnyttjas bättre. Den viktigaste olösta frågan när det gäller *den ekonomiska och monetära unionen* är en fortsatt konsolidering av centralbankens oberoende. På *industripolitikens* område är situationen vad gäller omstruktureringen av den ungerska stålindustrin fortfarande otillfredsställande, och den omstruktureringsplan för denna bransch som Ungern antagit måste ses över ytterligare. Inom området *rättsliga och inrikes frågor* noterades framsteg främst i fråga om viseringspolitik, gränsförvaltning, migration och asylfrågor.

Ungern fortsatte under perioden att inom flertalet områden göra kontinuerliga framsteg i uppbyggnaden av den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa gemenskapens regelverk. Fortsatta framsteg gjordes i strävan att reformera den offentliga förvaltningen, och utbildning i EU-kunskap överallt inom den offentliga förvaltningen och domstolsväsendet tillmättes liksom tidigare stor vikt. Merparten av de nyckelinstitutioner som krävs för deltagandet i den inre marknaden har nu inrättats. Den offentliga förvaltningens och rättsväsendet förmåga behöver emellertid fortfarande stärkas på vissa områden. Detta gäller bland annat kontrollen av statligt stöd, marknadsövervakning, transport, miljö samt veterinära och fytosanitära frågor.

Ungern har på ett tillfredsställande sätt åtgärdat merparten av de prioriteringar på kort sikt som anges i partnerskapet för anslutning, med undantag för jordbruk, miljö, vissa frågor som rör den inre marknaden, industripolitik samt den ekonomiska och monetära unionen. Ungern har redan börjat genomföra flera av prioriteringarna på medellång sikt.

Lettland

Lettland fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Under det senaste året har framsteg gjorts när det gäller att reformera den offentliga förvaltningen (bland annat har en ny lag om offentlig tjänst antagits), förbättra rättsväsendet och utarbeta en rättslig ram för kampen mot korruptionen. Ett flertal viktiga steg har tagits för att främja integrationen av icke-medborgare i det lettiska samhället. Lettland har exempelvis antagit en språklag med tillhörande tillämpningsförfordningar, vilka i huvudsak är förenliga med Lettlands internationella skyldigheter och Europaavtalet, och ett program för integration i det lettiska samhället. Landet har således gjort framsteg när det gäller att ta itu med de prioriteringar på kort sikt som fastställdes i 1999 års partnerskap för anslutning.

Reformen av den offentliga förvaltningen måste fortsätta i ökad takt, framför allt genom antagande av viktig lagstiftning. Dessutom bör rättsväsendet ytterligare stärkas och kampen mot korruptionen fortsätta i stor skala. Lettland bör på grundval av den nya lagen om offentlig tjänst utveckla en professionell och stabil offentlig tjänst samt förbättra den offentliga förvaltningens förmåga att genomföra och förvalta gemenskapens regelverk i enlighet med de prioriteringar på medellång sikt som anges i 1999 års partnerskap för anslutning.

För att underlätta och främja integrationen av icke-medborgare krävs ett fortsatt effektivt naturaliseringsförfarande. Dessutom måste utbildningen i det lettiska språket fortsätta och utökas i enlighet med den relevanta prioriteringen på medellång sikt i 1999 års partnerskap för anslutning. Det är också viktigt att säkerställa att tillräckliga resurser anslås för åtgärder som främjar integrationen av icke-medborgare.

Språklagen och dess tillämpningsförfordningar behöver bara tillämpas och genomföras i den utsträckning som påkallas av ett legitimt allmänt intresse samt med beaktande av proportionalitetsprincipen och i enlighet med Lettlands internationella skyldigheter och Europaavtalet.

Lettland kan betraktas som en fungerande marknadsekonomi och bör kunna klara konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen på medellång sikt, förutsatt att landet fortsätter arbetet med att fullfölja strukturreformerna i samma takt som hittills.

Lettland har förmått upprätthålla makroekonomisk stabilitet. Framsteg har också gjorts vad gäller strukturreformer. Den rättsliga ramen för en marknadsekonomi har till stor del upprättats och mekanismerna för marknadstillträde och marknadsutträde fungerar tillfredsställande. Finanssektorn är för närvarande liten, men den fungerar väl.

Bytesbalansunderskottet måste emellertid hållas under kontroll. Privatiseringen av företag har ännu inte slutförts. Betydande insatser krävs för att främja privata och offentliga investeringar och förbättra arbetskraftens marknadsorienterade färdigheter.

Myndigheterna måste fortsätta att upprätthålla disciplin i de offentliga finanserna och fullfölja konsolideringen av de offentliga finanserna. Privatiseringen av de återstående stora företagen bör slutföras utan ytterligare förseningar. Lettland bör fortsätta att främja bildandet av inhemska företag genom att förenkla och öka insynen i förfarandena för marknadstillträde, skapa ett gynnsammare klimat för utländska investerare samt förbättra infrastrukturerna och tillgången till finansiering. Kreditförmedlingen måste öka och arbetsmarknaden bör bli mer flexibel.

Under det senaste året har Lettland gjort framsteg vad gäller anpassning av landets lagstiftning till gemenskapens regelverk på de flesta områden. Även om den offentliga förvaltningens förmåga överlag har stärkts endast i begränsad omfattning, har Lettland gjort ansträngningar för att omstrukturera och stärka sina institutioner på flera områden och beslutat att upprätta ett flertal nya organ i linje med det gemensamma regelverkets bestämmelser.

Framsteg har åter kunnat noteras i fråga om den *inre marknaden*, särskilt när det gäller antagande av lagstiftning om bedömning av överensstämmelse, marknadsövervakning och offentlig upphandling, lagar om skydd av personuppgifter och upphovsrätt samt handelslagen. Dessutom har många restriktioner för kapitalrörelser liberaliserats. På grundval av detta och i linje med de krav som anges i det gemensamma regelverket blir det nu viktigt att vidare utveckla nödvändiga institutionella strukturer, bland annat genom att reformera myndigheterna med ansvar för marknadsövervakning, inrätta ett kontor för övervakning av offentlig upphandling samt bilda en oberoende dataskyddsinspektion. Få synliga framsteg har under det senaste året gjorts vad gäller kontroll av att reglerna om immateriella rättigheter efterlevs; frågan förblir således en stor källa till oro. På områdena *tull* och *bekattning* har uppmuntrande steg tagits för att stärka den offentliga förvaltningens strukturer. Ansträngningarna på dessa områden bör fortsätta.

Vissa framsteg har under året gjorts när det gäller anpassning och stärkande av förvaltningen på jordbruksområdet, men överlag har inte mycket åstadkommit, och

förberedelserna för att integrera Lettlands jordbrukssektor i EG befinner sig ännu på begynnelsestadiet. På *transportområdet* har anpassningen av lagstiftningen gått framåt under det senaste året. Dessutom har framsteg gjorts vad gäller stärkandet av förvaltningen: en oberoende myndighet som undersöker civila flygolyckor har inrättats och myndigheterna som ansvarar för sjösäkerheten har omstrukturerats. Vad gäller sjösäkerheten måste ansträngningarna fortsätta för att konkreta resultat skall uppnås. På *miljöområdet* har antagandet av lagstiftning fortskridit, särskilt i fråga om miljöinformation, naturskydd, avfallshantering och genetiskt modifierade organismer, och det har också gjorts vissa insatser för att stärka förvaltningen. Mycket arbete återstår dock. Även på området *konsument- och hälsoskydd* har anpassningen av lagstiftningen gått framåt.

När det gäller *rättsliga och inrikes frågor* har framsteg gjorts vad beträffar visumregler och modernisering av de rättsvårdande organen. Lettland har under det senaste året också gjort betydande insatser vad gäller gränskontroll. Insatserna bör fortsätta. Anpassningen av lagstiftningen om migration och asyl måste fullföljas och landet måste ansluta sig till ett flertal internationella konventioner. Viktiga insatser krävs också för att säkerställa kontrollen av att alla bestämmelser efterlevs. På den *finansiella kontrollens* område har Lettland gjort särskilda ansträngningar under det senaste året, i synnerhet vad gäller intern finansiell kontroll, där även de administrativa strukturerna har stärkts. Ansträngningarna bör fortsätta, särskilt vad gäller kontrollmekanismer för stödet inför anslutningen.

På vissa andra områden har framstegen i anpassningen inte varit lika framträdande. Detta gäller bl.a. *fri rörlighet för personer* samt *telekommunikation och informationsteknik*, där endast en liten del av regelverket har införlivats. Vad beträffar *sociala frågor och sysselsättning* har vissa ansträngningar gjorts, men den viktigaste lagstiftningen har ännu inte antagits. På *regionalpolitikens* område måste Lettlands förberedelser för medlemskapet i EU intensifieras.

Lettland har redan med relativ framgång byggt upp sin offentliga förvaltning på några områden av gemenskapens regelverk. Ett av dessa områden är den inre marknaden, där exempelvis de institutioner som ansvarar för banksektorn, konkurrenspolitiken och statligt stöd redan har fått värdefull inledande erfarenhet. Inom de flesta sektorer återstår emellertid stora utmaningar. På områden som jordbruk, miljö, sociala frågor, rättsliga och inrikes affärer samt regionalpolitik är de lettiska myndigheterna ännu inte i stånd att hantera gemenskapens regelverk på ett tillfredsställande sätt. Allmänt sett måste den lettiska förvaltningen stärkas på alla områden parallellt med och som komplement till den allmänna reformen av den offentliga förvaltningen.

Under det senaste året har Lettland börjat ta itu med nästan samtliga prioriteringar på kort sikt som fastställdes i 1999 års partnerskap för anslutning och har i de flesta fall redan uppnått en viss framgång. Detta gäller särskilt antagandet av viktig lagstiftning på den inre marknads område och av ramlagstiftning på miljöområdet, modernisering av skatte- och tullmyndigheter, insatser rörande sjösäkerheten samt modernisering av gränsposteringar. Arbetet med prioriteringarna på kort sikt bör fortsätta så att de kan uppfyllas så snart som möjligt. Särskild vikt bör därvid läggas vid de prioriterade områden inom vilka inga synliga framsteg hittills gjorts. Förutom ett fåtal särskilda aspekter på den inre marknads område gäller detta exempelvis prioriteringar som rör sysselsättning och sociala frågor samt rättsliga och inrikes frågor.

Lettland har redan börjat arbeta för att uppfylla några av de prioriteringar på medellång sikt som anges i 1999 års partnerskap för anslutning, t.ex. inom den audiovisuella sektorn och på områdena konsumentskydd, energi och transport.

Litauen

Litauen uppfyller fortfarande de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

När det gäller reformen av den offentliga förvaltningen, vilket är en av prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapsavtalet, har Litauen gjort framsteg när det gäller att genomföra lagstiftningen om den offentliga förvaltningen. Ytterligare frågor såsom lönenivåer, vidareutbildning och en ökad samordning mellan ministerierna måste tas upp till behandling i det fortsatta arbetet med att genomföra denna reform.

Betydande framsteg har gjorts i fråga om reformen av rättsväsendet i och med antagandet av en ny civilrättslig lag och en ny straffrättslig lag. Denna reform måste kompletteras med antagandet och genomförandet av nya lagar om civil- och straffprocessrätt, vilket bl.a. bör bidra till snabbare rättegångar. Arbetet med reformen av domstolsväsendet bör påskyndas, särskilt i fråga om utbildningen av domare och åklagare, tillsättandet av obesatta tjänster och förbättring av domstolarnas sätt att fungera, särskilt de administrativa domstolarna.

När det gäller korruptionsbekämpning måste de betydande åtgärder som redan vidtagits kompletteras med antagandet av en nationell strategi mot korruption. Kontrollen av efterlevnaden av lagstiftningen måste skärpas betydligt genom en förstärkning av de relevanta organen och en effektiv samordning dem emellan.

Litauen kan anses vara en fungerande marknadsekonomi och bör kunna hantera konkurrensen och marknadskrafterna inom unionen på medellång sikt, under förutsättning att man fortsätter att genomföra det nuvarande strukturreformprogrammet och genomför de ytterligare reformer som är nödvändiga.

Litauen har bevarat makroekonomisk stabilitet och lyckats minska obalansen i de offentliga finanserna och i handelsbalansen samt graden av statligt ingripande. De skyddsåtgärder som infördes efter den ryska krisen har till största del avskaffats. Betydande framsteg har gjorts i fråga om privatiseringen av banksektorn. Framsteg har även gjorts i form av antagandet av viktiga lagar för att omstrukturera och liberalisera energimarknaden. Återlämnandet av mark har nästan slutförts.

Emellertid måste disciplinen upprätthållas i de offentliga finanserna och bytesbalansunderskottet hållas under kontroll. Ännu har inte stabilitet på medellång sikt uppnåtts i de offentliga finanserna. Konkursförfarandena fungerar ännu inte tillfredsställande. Det fysiska och mänskliga kapitalet måste utvecklas ytterligare och den finansiella sektorn är fortfarande svag. Det finns utrymme för ytterligare handelsförbindelser med EU.

Myndigheterna måste anta ändringarna av konkurs- och omstruktureringslagarna och därefter sörja för att de tillämpas på ett effektivt sätt. De offentliga finanserna måste fortsatt hållas under kontroll och hållas stabila på medellång sikt. Den planerade pensionsreformen måste nu genomföras. Reformen för att förbättra den finansiella

sektorn måste fullföljas i syfte att modernisera produktionsapparaten. Arbetsmarknaden måste bli flexiblare.

Litauen har gjort betydande framsteg totalt sett i införlivandet av, och i något mindre utsträckning, även i genomförandet av gemenskapens regelverk. Ytterligare åtgärder krävs särskilt på områdena beskattning, jordbruk, regionalpolitik och finansiell kontroll. Förstärkningen av den offentliga förvaltningens förmåga, vilken delvis begränsats av budgetbegränsningar, bör fortsätta på ett konsekvent och mer samordnat sätt.

När det gäller den *inre marknaden* har Litauen gjort framsteg särskilt rörande *fri rörlighet för varor* (standardisering och marknadsövervakning), även om antagandet av de europeiska harmoniserade standarderna bör påskyndas. Genomförandet av lagstiftningen om *offentlig upphandling* fortsätter, men den administrativa förmågan och byrån för offentlig upphandlings oberoende behöver förstärkas. Betydande framsteg har gjorts på området *konkurrens* i form av antagandet av lagen om statligt stöd, men däremot måste de relevanta administrativa strukturerna upprättas och förstärkas. Ytterligare framsteg mot en fullständig anpassning av lagstiftningen på området *fri rörlighet för kapital* har konstaterats, under det att vissa kvarvarande begränsningar måste avskaffas. Framsteg har gjorts i fråga om anpassningen av immaterialrättslagstiftningen, även om kontrollen av efterlevnaden fortfarande är bristfällig. Trots att framsteg gjorts i fråga om förstärkningen av den administrativa förmågan på *skatteområdet* har mycket få framsteg gjorts i fråga om anpassningen av lagstiftningen på detta område. Litauen har gjort framsteg på *tullområdet*. Emellertid fordras ytterligare insatser när det gäller genomförandet och den administrativa förmågan.

Betydande framsteg har gjorts i fråga om anpassningen av regelverket på det *audiovisuella* området. Framsteg har gjorts på *telekommunikationsområdet* i form av antagandet av beslutet om upprättandet av en oberoende tillsynsmyndighet. Denna tillsynsmyndighet måste bli fullt fungerande.

Litauen har gjort vissa framsteg när det gäller att skapa en rättslig och administrativ grund för deltagandet i den *gemensamma jordbrukspolitiken*, men framsteg måste fortfarande göras i fråga om anpassningen av lagstiftningen och den administrativa förmågan. Anpassningen av lagstiftningen på det veterinära och fytosanitära området har gått framåt och den veterinära förvaltningen har omorganiserats. Litauen har börjat anpassa sin lagstiftning till *gemenskapens regelverk om förvaltning av fiskeresurser* och har delvis effektiviserat den relevanta institutionella ramen. Den rättsliga ramen för marknadsreglering och strukturstöd måste utvecklas.

Litauen fortsätter att göra framsteg på *miljöområdet* och har nu uppnått en rimlig grad av anpassning av lagstiftningen, trots att det fortfarande finns stora skillnader mellan sektorerna. Genomförandet är fortfarande ett stort problem, särskilt i fråga vatten, avfall, industriföreningar och riskhantering till följd av de betydande investeringar som krävs.

Litauen har fortsatt att anpassa sin *transportlagstiftning* och har nått goda resultat, särskilt på områdena trafiksäkerhet, lufttransporter och sjösäkerhet. Betydande resurser behövs emellertid för genomförandet. När det gäller *energisektorn* har Litauen gjort betydande framsteg i form av genomförandet av den nationella

energistrategin, särskilt antagandet av lagen om nedläggning av kärnkraftverket Ignalina 1 och andra viktiga lagar, vilket utgör en grund för omstrukturering av sektorn och marknadsliberaliseringen.

Vissa framsteg har gjorts i fråga om införlivandet och genomförandet av gemenskapens regelverk på det *sociala området*, särskilt på området hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. Det krävs ytterligare ansträngningar när det gäller arbetslagstiftningen och den sociala dialogen. Genomförandet och kontrollen av efterlevnaden utgör fortfarande ett bekymmer. Det är att märka att ombudsmannen för lika möjligheter spelat en aktiv roll. På området *industripolitik* har Litauen ytterligare utvecklat den politiska och rättsliga ramen för en genomgripande omstrukturering av industrin. Insatserna har emellertid varit inriktade de begreppsmässiga aspekterna och mycket lite har gjorts i fråga om genomförandet. Den nya lagstiftningen om konkurser och företags omstrukturering har ännu inte antagits.

På området *regionalpolitik* har framsteg gjorts i form av skapandet av en rättslig ram, även om den administrativa förmågan uppvisar allvarliga brister. Trots betydande insatser tillämplar Litauen ännu inte internationellt erkända metoder för *finansiell kontroll*, särskilt inte i fråga om intern revision. Framsteg har gjorts med avseende på reformen av *budgetsystemet*, vilka måste fullföljas.

När det gäller *rättsliga och inrikes frågor* har framsteg gjorts på de flesta områden, både med avseende på anpassning av lagstiftningen och den offentliga förvaltningens förmåga. En allmän, och allvarlig brist, kvarstår dock på de flesta områden när det gäller *rättsliga och inrikes frågor*, nämligen oförmågan att säkerställa en effektiv samordning mellan de relevanta institutionerna och organen.

I takt med att Litauen anpassar sin lagstiftning i allt högre utsträckning måste större uppmärksamhet ägnas åt förstärkningen av den offentliga förvaltningens förmåga i syfte att säkerställa ett effektivt genomförande och en effektiv kontroll av efterlevnaden av gemenskapens regelverk. Vissa insatser har gjorts i detta hänseende. I synnerhet har vissa befintliga institutioner, såsom organen för veterinär kontroll och marknadsövervakning, reformerats och den rättsliga grunden för inrättandet av nya institutioner har fastställts, t.ex. rådet för konsumentskydd. Budgetbegränsningarna i Litauen under den period rapporten omfattar har lett till att nya institutioner inte har kunnat fungera till fullo och att förstärkningarna av de befintliga strukturerna begränsats.

På det hela taget har Litauen gjort tillfredsställande framsteg i fråga om att uppfylla prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning, särskilt med avseende på den ekonomiska reformen. På vissa områden, såsom t.ex. jordbruk, skatter, den offentliga förvaltningens förmåga (inbegripet förvaltning och kontroll av gemenskapsmedel) fordras emellertid ytterligare framsteg. Litauen har redan börjat åtgärda ett antal av prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet för anslutning.

Malta

Malta uppfyller fortsatt de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Landets institutioner är demokratiska och fungerar väl, och det förekommer inga särskilda problem vad gäller de mänskliga rättigheterna. De grundläggande civila och

medborgerliga rättigheterna respekteras. Den allmänna situationen vad gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är tillfredsställande.

Särskild uppmärksamhet bör dock ägnas åt problemet med eftersläpningen i handläggningen av tvistemål i domstolarna. Malta bör också fortsätta med, och förstärka, genomförandet av sin politik rörande behandlingen av flyktingar och jämlikhet mellan könen samt reformeringen av den offentliga förvaltningen.

Malta är en fungerande marknadsekonomi och torde ha förmåga att hantera konkurrensen och marknadskrafterna inom unionen.

Maltas ekonomi uppvisar de första tecknen på bättre makroekonomiska resultat. Regeringens skatteprogram på medellång sikt har medfört en första minskning av det offentliga underskottet. Malta har gjort framsteg i utvecklingen av omstrukturerings- och privatiseringsprogram och initiativ för att främja privat företagande.

Underskottet i de offentliga finanserna är dock fortfarande mycket stort och måste minskas ytterligare om det makroekonomiska klimatet skall förbättras. Kvarvarande priskontroller snedvrider prissättningen och leder till ineffektiv resursallokering. Staten har fortfarande för stort inflytande i vissa delar av ekonomin. Omstruktureringen av den allmännyttiga sektorn och av förlustbringande offentliga företag går långsamt.

Myndigheterna måste fullborda konsolideringen av de offentliga finanserna, inbegripet reformeringen av socialförsäkringssystemet, för att kunna uppnå hållbarhet i de offentliga finanserna på medellång sikt. Snedvridande faktorer på marknaden måste undanröjas och de planerade strukturreformerna måste börja genomföras. Malta måste reducera statens inflytande i ekonomin ytterligare genom att fullborda planerna på avreglering av handeln och kapitalmarknaden, minska det statliga stödet ytterligare, öka konkurrensen inom ett antal sektorer och genomföra myndigheternas privatiseringsplaner.

Sedan den senaste återkommande rapporten har processen för anpassning av Maltas lagstiftning till gemenskapens regelverk tagit fart och stora om än ojämna framsteg gjorts på de flesta områden. Malta har också ökat sina ansträngningar för att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga inför anslutningen. Dessa ansträngningar börjar nu ge sina första resultat.

Malta har gjort vissa framsteg vad gäller gemenskapens regelverk om den inre marknaden. Stora framsteg har gjorts i anpassningen till gemenskapens regelverk om immateriella rättigheter och industriellt rättskydd. Bolagsrätten är nu nästan helt anpassad till gemenskapens regelverk. Malta har antagit en ny standardiseringslag men måste göra mer för att anpassa sina lagar till den nya metoden och helhetsmetoden och för att överföra direktiv för specifika sektorer. Det behövs också några ytterligare justeringar för att lagstiftningen om offentlig upphandling skall överensstämma med gemenskapens regelverk. Trots vissa framsteg beträffande den fria rörligheten för kapital och tjänster återstår mycket innan Maltas lagstiftning anpassats på dessa områden. Vad gäller personers fria rörlighet bör Malta öka sina ansträngningar för att säkerställa att inga bestämmelser i den maltesiska lagen strider mot gemenskapens regler. På konkurrensområdet måste ännu mycket göras för att utveckla ett riktigt kontrollsystem för det statliga stödet.

Offentliggörandet av två vitböcker om utveckling av industrin respektive privatisering har, tillsammans med bildandet av Institutet för främjande av småföretag, skapat en bra ram för utvecklingen av en politik för industrin och små och medelstora företag. Genomförandet av privatiseringsprogrammet går dock fortfarande långsamt.

Malta har gjort framsteg när det gäller sociala frågor men det behövs ytterligare anpassning på detta område, i synnerhet beträffande arbetsrätt och hälsa och säkerhet i arbetslivet.

Vad gäller beskattning har Malta skapat en ram för anpassningen av skatterätten genom att återinföra mervärdesskatten. Det behövs dock ytterligare insatser såväl vad gäller mervärdesskatt som punktskatter. Trots vissa framsteg på tullområdet krävs ytterligare insatser för att anpassa den maltesiska tullagstiftningen till gemenskapens regelverk och för att utveckla förvaltningens förmåga att tillämpa denna lagstiftning.

Stora framsteg har gjorts på områdena för telekommunikation, kultur och den audiovisuella sektorn. Om denna utveckling fortsätter kan anpassningen till gemenskapens regelverk på dessa områden (genom sekundärlagstiftning) snart vara fullbordad.

Vad gäller statistik har Maltas statistiska centralbyrå gjort betydande framsteg. Byrån fortsätter arbetet med att helt anpassa sina arbetsmetoder till gemenskapens standard. Vad gäller den finansiella kontrollen har förstärkningen av den nationella revisionsorganet och reformeringen av regeringens interna revisionssystem givit Malta en adekvat institutionell ram. Dessa framsteg bör bekräftas genom utbildning av personalen.

På området rättsliga och inrikes frågor har Malta gjort betydande framsteg, särskilt genom antagandet av den nya asyllagen. Det krävs ytterligare ansträngningar vad gäller dataskydd, invandring, viseringspolitik och rättsligt samarbete, samt för att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga.

Framstegen har varit mycket begränsade vad gäller jordbruket, miljön och regionalpolitiken. För Malta återstår ännu att anta det mesta av gemenskapens omfattande regelverk rörande jordbruk och miljö. I synnerhet vad gäller miljön måste Malta utveckla en helhetsstrategi för antagandet och tillämpningen av gemenskapens regelverk. Beträffande regionalpolitiken har Malta ännu inte vidtagit de nödvändiga åtgärderna för att förbereda sig för att förvalta strukturfonderna. Stora insatser på dessa tre områden bör prioriteras.

Maltas offentliga förvaltning tycks ha tillräcklig mängd personal men det behövs fortfarande omfattande omstrukturering och personalutbildning innan förvaltningen kan tillämpa gemenskapens regelverk på många områden. Vissa ansatser till detta har redan gjorts. Under det gångna året har den offentliga förvaltningens förmåga avsevärt förbättrats på områdena statistik och finansiell kontroll. Viktiga projekt har inletts för att stärka jordbruksförvaltningen genom inrättandet av ett integrerat administrativt kontrollsystem. Andra projekt har inletts för att stärka skatte- och tullförvaltningen. Arbetet på dessa områden måste fortsätta.

Generellt sett måste den offentliga förvaltningens förmåga ännu förstärkas avsevärt vad gäller marknadsövervakning och certifiering, kontroll av efterlevnad av

immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd samt vad gäller sjötransport och sjösäkerhet. Det krävs också stora insatser vad gäller miljö och regionalpolitik. Inom de rättsliga och inrikes frågorna måste förvaltningens förmåga stärkas särskilt vad gäller hanteringen av asylärenden och beträffande polisiärt och rättsligt samarbete. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att säkerställa att den nyligen skapade nämnden för övervakning av det statliga stödet och tillsynsorganet på telekommunikationsområdet fungerar tillfredsställande.

De flesta av prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning har uppfyllts, helt eller delvis. Malta har gjort särskilt stora framsteg vad gäller industripolitiken samt rättsliga och inrikes frågor. Ytterligare ansträngningar krävs, i synnerhet vad gäller statligt stöd och miljön.

Malta har redan börjat åtgärda en del av prioriteringarna på medellång sikt.

Polen

Polen uppfyller fortsatt de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Vad gäller de åtgärdsområden som fastställdes förra året kan det konstateras att Polen har tagit de första stegen mot en reform av rättsväsendet och inlett förberedelserna för att ta itu med de mest brådskande flaskhalsarna. Sådana åtgärder är viktiga, eftersom ett väl fungerande rättsväsende är oundgängligt för genomförandet av gemenskapens regelverk och kontrollen av dess efterlevnad. Även i kampen mot korruptionen har inledande steg tagits, men arbetet måste fortsätta; bland annat måste nödvändig lagstiftning antas. På jämställdhetsområdet har utvecklingen varit mindre markant.

För att nödvändiga åtgärder skall kunna vidtas före anslutningen måste insatserna fortsätta med ökad intensitet. Detta gäller särskilt reformen av rättsväsendet, där de prioriteringar på medellång sikt som fastställs i partnerskapet för anslutning ännu inte har uppfyllts.

Polen är en fungerande marknadsekonomi och bör kunna hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen på kort sikt under förutsättning att landet fortsätter och fullföljer de reformsträvanden som inletts.

Polen har förmått upprätthålla den makroekonomiska stabiliteten och har åter uppvisat en imponerande tillväxt. Privatiseringen har fortsatt i en hoppigivande takt och det har också skett vidare omstrukturering inom känsliga sektorer som kol- och försvarsindustrierna.

Det har emellertid uppstått ekonomisk obalans på ett antal områden: inflationen är hög och bytesbalansunderskottet har ökat så kraftigt att den långsiktiga hållbarheten kan ifrågasättas. Att på medellång sikt säkerställa balans i de offentliga finanserna är en fortsatt utmaning. Privatiseringarna inom stålbranschen och omstruktureringen av jordbruket har försenats. Stora delar av de statligt ägda företagen har fortfarande inte omstrukturerats.

Både makroekonomiska och strukturpolitiska åtgärder är nödvändiga. Finanspolitiken måste anpassas och ansträngningarna för att uppnå hållbara offentliga finanser måste fortsätta. Ytterligare reformer är nödvändiga för att öka marknadens funktionsduglighet; exempelvis bör konkursförfarandena förbättras och reglerings-

och tillsynsramen för finansiella institut som inte tillhör banksektorn fullbordas. Dessutom krävs det åtgärder för att förbättra Polens infrastruktur och arbetsmarknadens förmåga att anpassa sig till förändrade ekonomiska villkor.

Det uppsving som kunnat noteras sedan det polska parlamentet i februari diskuterade europeisk integration och sedan inrättandet av ett parlamentariskt utskott för europeisk lag börjar redan bära frukt: jämfört med föregående rapportperiod sker antagandet av gemenskapens regelverk nu i betydligt snabbare takt. Även om mycket redan har gjorts för att öka tempot måste arbetet intensifieras ytterligare. Behovet av ökade insatser gäller i ännu högre grad den offentliga förvaltningens förmåga att anta gemenskapens regelverk. En viss utveckling har skett på detta område, särskilt vad gäller genomförandet av lagstiftningen om offentlig tjänst, men den offentliga förvaltningens förmåga stärks inte i samma takt som lagstiftningen antas.

Jämfört med 1999 års återkommande rapport har det gjorts framsteg i antagandet av lagstiftning på nyckelområden när det gäller gemenskapens regelverk för den inre marknaden, standarder och certifiering och statligt stöd. Den nödvändiga ramlagstiftningen har antagits på dessa områden. Huvudvikten bör nu läggas vid den sekundärrätt som är nödvändig för att genomföra gemenskapens regelverk på dessa områden och vid den offentliga förvaltningens förmåga. Antagandet av den nya lagstiftningen om immateriella rättigheter välkomnas, även om vissa problem i fråga om industriellt rättsskydd återstår att lösa. Framsteg har också gjorts när det gäller lagstiftning på konsumentskyddsområdet. Det är fortsatt nödvändigt att stärka förmågan och kompetensen hos de strukturer som skall sörja för kontrollen av efterlevnaden och att verka för en bättre spridning av information om de nya reglerna.

Polen har tidigare uppnått goda resultat vad gäller den fria rörligheten av tjänster och kapital, men utvecklingen på detta område har varit begränsad under rapportperioden. Offentlig upphandling och rörlighet för personer är andra områden där behovet av framsteg är överhängande om Polen skall kunna integreras i den inre marknaden på ett smidigt sätt.

Viss utveckling har skett inom industripolitiken, särskilt bilindustrin, även om bristen på konkreta framsteg vad gäller omstruktureringen av stålsektorn är ett fortsatt bekymmer.

På jordbruksområdet har framsteg gjorts när det gäller utarbetandet av planen för landsbygdens utveckling, men någon tydlig, konsekvent och fullt budgeterad strategi för området har ännu inte utvecklats. Allmänt taget har Polen ännu inte inlett den genomgripande omvandling i fråga om politik, regelverk och strukturer som är nödvändig på såväl jordbruks- som fiskeriområdet. På båda dessa områden släpar lagstiftningsarbetet dessutom efter.

På miljöområdet har inte mycket lagstiftning antagits trots att ett ansevärt arbete har lagts ner på att utarbeta utkast. Även inom energi- och transportområdena har utvecklingen på lagstiftningsidan varit begränsad. Ramlagstiftningen har inte införlivats. Inom samtliga tre områden måste den offentliga förvaltningens förmåga stärkas ytterligare.

Betydande utveckling har skett på regionalpolitikens område, där man emellertid måste upprätta lämpliga strukturer för att genomföra den nationella utvecklingsplanen

och tillämpa den med NUTS jämförbara lagstiftningen. När det gäller sociala frågor har insatserna varit begränsade och det finns anledning till farhågor vad gäller förmågan att kontrollera att lagstiftningen efterlevs, i synnerhet i fråga om institutionerna på arbetslivsområdet.

Vissa framsteg har gjorts vad gäller rättsliga och inrikes frågor, särskilt på områdena gränsbevakning och gränsförvaltning, för vilka en övergripande strategi har utvecklats. För att genomföra denna strategi kommer det att krävas omfattande insatser och en hög grad av samordning mellan de berörda organen. Även de insatser som syftar till att öka rättsväsendets effektivitet måste fortsätta med ökad kraft. Anpassningen till gemenskapens regelverk är fortfarande begränsad på vissa områden och det krävs omfattande förbättringar av de rättsväsende organ, särskilt polisväsendet, som ansvarar för kampen mot organiserad brottslighet. På tullområdet krävs betydligt större insatser för att anpassa lagstiftningen till gemenskapens regelverk och skapa en effektiv genomförandeförmåga. Detta gäller även finansiell kontroll.

Polen har gjort betydande framsteg när det gäller vidare anpassning av landets lagstiftning, men måste göra ytterligare insatser för att anta och stärka de strukturer som är nödvändiga för anslutningen. Inte endast den offentliga förvaltningen på central och regional nivå berörs av detta arbete, även om den främsta insatsen måste göras här; också andra aktörer berörs, såsom affärsidkare, icke-statliga organisationer och allmänheten i gemen, vilka alla är delaktiga i genomförandet av gemenskapens regelverk i vidaste bemärkelse,. Vad beträffar den offentliga förvaltningen måste ansträngningarna särskilt ta sig uttryck i en målmedveten insats för att göra hela den polska förvaltningen mer stabil, oberoende och effektiv.

Dessa förhållanden återspeglas i den utsträckning i vilken man har gripit sig an de prioriteringar på kort sikt som fastställts i partnerskapet för anslutning. Framsteg har gjorts när det gäller de delar som baseras på gemenskapens regelverk, särskilt certifiering och statligt stöd, men ytterligare insatser krävs för att inrätta eller stärka förmågan i fråga om skydd av immateriella rättigheter, certifiering, statligt stöd, jordbruks- och regionalpolitik, sociala frågor, tull samt rättsliga och inrikes frågor.

Polen har redan börjat förverkliga några av de prioriteringar på medellång sikt som fastställts i partnerskapet för anslutning.

Rumänien

Rumänien uppfyller fortfarande de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Regeringen har visat att den har politisk vilja att åtgärda problemen rörande barn på institution och framsteg har gjorts på detta område. De lokala myndigheterna har övertagit ansvaret för institutionerna, en nationell strategi för strukturreformer har antagits och de nödvändiga budgetmedlen har ställts till förfogande. Rumänien kan därför anses uppfylla prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning från 1999. Kommissionen kommer emellertid att fortsätta att nära följa situationen i syfte att se till att denna positiva utveckling av inriktningen på politiken leder till en genomgripande reform och till en förbättring av bättre levnadsförhållanden i de berörda institutionerna.

När det gäller behandlingen av romerna utgör den fortfarande mycket omfattande diskrimineringen ett mycket allvarligt problem. Prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning har ännu inte uppfyllts (utarbetande av en nationell strategi för romerna och tillhandahållande av tillräckliga medel till minoritetsprogram) och framsteg har endast gjorts när det gäller program inriktade på förbättrat tillträde till utbildning.

Ytterligare framsteg har noterats när det gäller rättsväsendet, även om reformprocessen måste fullföljas och bekräftas i enlighet med prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning. Ytterligare framsteg måste göras i fråga om demilitariseringen av polisen och andra organ som sorterar under inrikesministeriet (en prioritering på medellång sikt i partnerskapet för anslutning).

De demokratiska institutionerna i Rumänien är välutvecklade, men beslutsprocessen är fortfarande svag. Trots initiativen under det senaste året fortsätter regeringen att använda lagstiftning i form av förordningar och samrådsprocessen i samband med lagstiftningsförslag bör förbättras väsentligt.

Vad gäller den offentliga förvaltningens förmåga har Rumänien uppfyllt prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning genom antagandet av en lag om ämbetsmäns ställning och inrättandet av en byrå för offentlig förvaltning. Denna utveckling bör föras vidare genom införandet av ett genomgripande program för reform av den offentliga förvaltningen. Särskilt bör man se till att decentraliserad verksamhet ges tillräckliga ekonomiska och mänskliga resurser på lokal nivå. Få framsteg har gjorts när det gäller att minska korruptionen och samordningen mellan de olika antikorrupsionsinitiativ som inletts måste förbättras.

Rumänien kan inte anses vara en fungerande marknadsekonomi och kan inte på medellång sikt hantera konkurrensen och marknadskrafterna i unionen. Rumäniens ekonomiska framtidsutsikter har inte i någon större utsträckning förbättrats.

Rumänien har gjort vissa framsteg i fråga om makroekonomisk stabilisering och tillväxten och exporten har ökat. Rumänien har antagit ekonomiska program och strategier i överenskommelse med de internationella finansiella instituten och EU. Den breda politiska enigheten kring den ekonomiska strategin på medellång sikt visar att man är klart medveten om behovet av ekonomiska reformer.

Det har emellertid visat sig vara mycket svårt att genomföra dessa avtal och att fatta beslut om de viktigaste reformerna på medellång sikt. Den ömtåliga makroekonomiska miljön, den osäkra rättsliga och institutionella ramen och den ojämna reformviljan fortsätter att hindra den ekonomiska utvecklingen. Många av de institutioner som behövs för att säkerställa en fungerande marknadsekonomi antingen saknas eller är för svaga för att vara effektiva. Otillräckliga reformer och en ökande svart ekonomi har underminerat de framsteg som gjorts i fråga om makroekonomisk stabilisering. Avsaknaden av ett sunt och välfungerande finansiellt system hindrar den ekonomiska verksamheten. En mycket stor andel av företagssektorn har antingen ännu inte inletts någon omstrukturering eller befinner sig just i början av den. Investeringarna har fortsatt att minska, vilket försenar den modernisering som är nödvändig på utbudssidan i ekonomin.

Det finns ett akut behov av att till fullo och i tid genomföra de program som överenskommit med de internationella institutionerna och de åtgärder som krävs för att uppfylla målen i den ekonomiska strategin på medellång sikt. En förbättring av den finansiella disciplinen och skapandet av en mer öppen och företagsvänlig miljö bör prioriteras. Privatiseringen och omstruktureringen av stora företag och genomförandet av socialförsäkringsreformen och hälso- och sjukvårdsreformen måste påskyndas i syfte att stabilisera de offentliga finanserna.

Rumänien har fortsatt med införlivandet av gemenskapens regelverk, även om resultaten varit blandade under det senaste året. Inom vissa sektorer har man nått långt i fråga om införlivandet av gemenskapens regelverk och upprättandet av de nödvändiga administrativa strukturerna. Samtidigt görs oroväckande få framsteg på vissa nyckelområden.

De områden på vilka framsteg gjorts omfattar *bolagsrätt* och *konkurrens* där Rumänien har uppnått en hög grad av överensstämmelse med gemenskapens regelverk. Rumänien har även gjort betydande framsteg i fråga om införlivande och genomförande av gemenskapens regelverk på *transportområdet* under det senaste året (trots att frågan om skatteharmonisering på vägtransportområdet och sjösäkerhet ännu återstår att åtgärda). Framsteg har gjorts i fråga om införlivandet av gemenskapens regelverk på *statistikområdet*, även om den statistiska täckningen av ett antal områden fortfarande behöver förbättras väsentligt.

När det gäller lagstiftningen om den *inre marknaden* har framsteg gjorts i fråga om offentlig upphandling och framsteg har även gjorts i fråga om förenkling av utfärdandet av arbetstillstånd för medborgare i EU och antagandet av en ny socialförsäkringslag. Rumänien har även minskat på kraven för tillstånd för kapitalimport och har gjort framsteg när det gäller att bekämpa penningtvätt. De rumänska *mervärde- och punktskatterna* överensstämmer i stort sett med EU:s principer.

Trots de positiva ansträngningar som konstaterats ovan finns det fortfarande många områden inom vilka ytterligare framsteg måste göras. När det gäller den *inre marknaden* behöver Rumänien utveckla en ramlagstiftning som bygger på principerna i nya metoden och helhetsmetoden. Ett antal kriser inom bankväsendet visar på att övervakningen av de finansiella tjänsterna måste förstärkas väsentligt. Ytterligare insatser krävs för att minska kraven för tillstånd till kapitalexport och att införliva gemenskapens regelverk om gränsöverskridande kreditöverföringar. Den rumänska lagstiftningen om skydd av personuppgifter är fortfarande otillräcklig och på området direkta skatter krävs fortfarande en betydande harmonisering.

Det behövs en betydande strukturereform av *jordbrukssektorn*. Förutsättningarna för genomförandet av en stor del av gemenskapens regelverk på jordbruksområdet saknas fortfarande. Bristen på administrativ förmåga är akut och jordbruksministeriet är inte i stånd att utarbeta de nödvändiga reformerna eller att effektivt genomföra den lagstiftning som har antagits. Få framsteg har gjorts i fråga om *sociala frågor* under perioden och ytterligare framsteg måste göras i fråga om antagandet av en ny lag om förhållandena i arbetslivet, genom vilken skyddet av arbetstagarnas rättigheter skall förbättras och lagstiftningen utökas till att omfatta hälsa och säkerhet i arbetet. Strukturerna för den sociala dialogen finns, men de måste ges ökad betydelse. På *miljöområdet* har Rumänien tvärtom föregående år gjort framsteg i form av

utarbetandet av strategier för införlivande av gemenskapens regelverk, men tillnärmningen är ännu inte särskilt omfattande. Särskilda kostnadsbedömningar och motsvarande finansiella planer för genomförandet av gemenskapens regelverk på *miljöområdet* bör utarbetas. Rumänien har ännu inte utvecklat en marknadsinriktad eller konsekvent *industripolitik* och behöver utarbeta en officiell industripolitik både nationellt och sektorsvis. Inga betydande framsteg har gjorts i fråga om införlivandet av gemenskapens regelverk på *telekommunikationsområdet* och ytterligare insatser måste göras för att utarbeta ett regelverk. Positiva åtgärder har vidtagits på området *rättsliga och inrikes frågor* i fråga om visumpolitik, gränsförvaltning och asyl. Rumänien måste dock anta eller ändra sin lagstiftning på flera viktiga områden (utländska medborgares ställning, riksgränsen, organisationen av polisväsendet och tjänsteföreskrifter för poliser).

De rumänska myndigheterna har ännu inte utarbetat en övergripande ram för politiken beträffande *intern finansiell kontroll*. Riktlinjer måste utarbetas för finansiell förhandskontroll och den interna kontrollen (detta är särskilt viktigt på den lokala nivån där förmågan att förvalta och kontrollera offentliga medel fortfarande är svag). Betydande insatser krävs fortfarande för att utveckla kontrollmekanismerna för stödet inför anslutningen. De nationella *budgetförfarandena* är svaga och utgiftsplaneringen på medellång sikt måste förbättras väsentligt.

Ett annat problem är de rumänska institutionernas förmåga att effektivt förvalta det alltmer omfattande EG-medlen. Ett programinriktat budgetsysteem måste utvecklas och hela processen för budgetgenomförandet måste förstärkas. Rumänien måste även vidta åtgärder för att förstärka de offentliga finanskontrollfunktionerna genom att tillhandahålla tillräckligt med personal, utbildning och utrustning.

Kvaliteten på den rumänska förvaltningen är mycket ojämn. Ett antal ministerier fungerar mycket väl och har kompetenta tjänstemän. Allmänt sett är emellertid den *offentliga förvaltningens förmåga* att genomföra och förvalta gemenskapens regelverk mycket begränsad och utgör ett betydande hinder i förberedelsearbetet inför anslutningen. Trots att man i Rumänien är allmänt medveten om att detta utgör ett grundläggande problem har mycket få framsteg gjorts sedan den senaste återkommande rapporten när det gäller att utveckla den offentliga förvaltningens förmåga. De viktigaste slutsatserna i 1999 års rapport, dvs. att vissa nyckelinstitutioner behöver inrättas, att förvaltningen inom många nyckelsektorer (särskilt jordbruk och miljö) saknar tillräcklig kompetens och att de normgivande organens och tillsynsorganens oberoende måste säkerställas, är fortfarande giltiga.

När det gäller prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning har Rumänien gjort vissa framsteg på områdena *skatter, tull, transport* och *rättsliga och inrikes frågor*, även om ingen av de prioriteringar som angivits för dessa sektorer ännu har uppfyllts helt. Vissa begränsade framsteg har gjorts när det gäller att åtgärda prioriteringarna för den *inre marknaden* och *förstärkning av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga*. När det gäller *jordbruk, sysselsättning, sociala frågor* och *miljö* har inga större framsteg gjorts.

Rumänien har redan börjat åtgärda en del av prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet för anslutning.

Slovakien

I den förra rapporten konstaterades att Slovakien för första gången uppfyllde de politiska kriterierna för anslutning. Landet fortsätter att göra det. Det demokratiska systemet och institutionernas verksamhet har konsoliderats. Reformarbetet har dock tappat farten delvis på grund av oenighet inom regeringskoalitionen.

Rättsväsendets oberoende har stärkts genom lagändringar. Vissa viktiga reformer har dock inte antagits än. Det gäller bl.a. ändringen av bestämmelserna i författningen om utnämning av domare och provtjänstgöringssystemet, som tillhörde prioriteringar på kort sikt. Rättsväsendet måste alltså bli mera oberoende. Fortsatta ansträngningar krävs alltså för att säkerställa rättsväsendets oberoende ställning.

Brotts- och korruptionsbekämpningen har blivit bättre. Detta beror främst på att regeringen utformat en strategi och att man överfört internationella åtaganden till nationell lagstiftning. Landets bristande anseende i detta avseende skulle förbättras om de goda föresatserna och välformulerade strategierna omsattes i praktisk handling så snart som möjligt.

Man har också vidareutvecklat strategier för hur man skall ta itu med minoritetsproblemen, men det är fortfarande ett stort avstånd mellan vad som sägs i strategin och tillämpningen i praktiken. Romernas situation, som i 1999 års partnerskap för anslutning hörde till prioriteringarna på kort sikt, har inte förbättrats i någon större utsträckning eftersom några särskilda åtgärder inte genomförts. Lagstiftningen måste genomföras bättre på olika områden, och de politiska initiativen och budgetanslagen måste anpassas efter de prioriteringar på medellång sikt som anges i 1999 års partnerskap för anslutning.

Antagandet av förvaltningslagen och genomförandet av reformerna för den offentliga förvaltningen, båda prioriteringar på kort sikt i 1999 års partnerskap för anslutning, har försenats. Detta är viktiga delar av reformprocessen som inte får stagnera.

Slovakien kan anses ha en fungerande marknadsekonomi, och bör kunna möta konkurrenstrycket och marknadskrafterna i unionen på medellång sikt. Detta förutsätter dock att de planerade strukturella reformerna genomförs, och att reformarbetet utsträcks till återstående områden.

Den makroekonomiska stabiliteten har återställts sedan underskotten i de offentliga finanserna och bytesbalansen minskats. Lagstiftningen på affärsområdet är i stort sett genomförd. Snedvridningen av priserna håller på att försvinna, och man har inlett privatiseringen av försörjningsföretagen. Myndigheterna gör stora framsteg i omstruktureringen och privatiseringen av de statliga bankerna.

Den makroekonomiska stabiliteten måste dock stärkas genom en fortsatt försiktig politik. Budgetförslaget för 2001 riskerar att rubba stabiliteten, och det är ännu inte säkert att de offentliga finanserna kan hållas i balans på medellång sikt. De pågående strukturreformerna måste fullbordas och den nya lagstiftningen genomföras i praktiken. Kontrollen av bankerna måste förbättras.

Inom finans- och energisektorerna måste återstående reformer och privatiseringar genomföras planerligt. Man bör prioritera ett effektivt genomförande av lagstiftningen och en förbättring av den offentliga förvaltningen. De offentliga

finanserna måste hållas under kontroll på kort sikt och konsolideras på medellång sikt, särskilt när det gäller hälso- och sjukvård, pensioner och socialförsäkring. På så sätt kan det bli utrymme för finansiering av offentliga investeringar och åtgärder som kan minska de regionala skillnaderna på arbetsmarknaden och öka arbetskraftens rörlighet.

Slovakien fortsätter den rättsliga anpassningen till gemenskapens regelverk, och ökar på så sätt sin förmåga att uppfylla de förpliktelser som följer av ett medlemskap. Man har dock kommit olika långt på olika områden. Redan i förra årets rapport kunde det konstateras att flera områden släpar efter, t.ex. bolagsrätten, jordbruk, transport, regionalpolitik och samordning av strukturinstrument, miljö och finansiell kontroll. Allmänt sett har man kommit längre med lagstiftningen än med de institutioner som ansvarar för genomförande och kontroll av efterlevnaden. Detta måste åtgärdas och kräver större resurser.

Lagstiftningen om den inre marknaden har förbättrats märkbart vad avser offentlig upphandling, finansiella tjänster och kapitalrörelser. Man har också börjat förbereda en total anpassning på området för lagstiftning enligt den nya metoden, vilken även omfattar standardisering. Framstegen har inte varit stora när det gäller den fria rörligheten för personer, eftersom ett övergripande system för erkännandet av utländska yrkeskvalifikationer fortfarande saknas. Anpassningen måste fortsätta, och man måste avsätta tillräckliga resurser för att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk. Med undantag av revisionslagstiftningen har bolagsrätten inte utvecklats. Det krävs mer arbete inom varumärkes- och patenträtten och större resurser i kampen mot piratverksamhet och förfalskning. Inom konkurrensområdet har bestämmelserna om konkurrensbegränsande samverkan i stort sett införts, och man måste nu inrikta sig på att tillämpa bestämmelserna korrekt. Vissa framsteg har gjorts på området för statligt stöd, men det behövs ytterligare lagstiftning. Den nyinrättade statliga tillsynsmyndigheten för statligt stöd måste stärkas.

Tydliga framsteg har också gjorts på *statistikområdet*. Ansträngningarna bör fortsätta, särskilt vad avser makroekonomisk statistik och harmoniseringen av regional statistik. Man har också gjort goda *industripolitiska* framsteg tack vare fortsatta privatiseringar och omstruktureringar inom sektorn. Man måste dock bemöda sig att följa EU-bestämmelserna om statligt stöd. Betydelsefulla framsteg har gjorts inom *telekommunikationssektorn och den audiovisuella sektorn*, särskilt på lagstiftningsområdet. Nu måste man inrikta sig på att öka den offentliga förvaltningens förmåga. Slovakien har gjort goda framsteg när det gäller *konsument- och hälsoskydd*, både när det gäller säkerhetsåtgärder och andra skyddsåtgärder för konsumenter, men anpassningen måste fortsätta och de organ som ansvarar för marknadsövervakning måste stärkas och samordnas bättre.

Samarbetet i rättsliga och inrikes frågor har blivit mycket bättre, främst i fråga om anpassningen av visumpolitiken och asylslagstiftningen. Det krävs dock avsevärda framsteg i alla delar av gemenskapens regelverk på området, särskilt beträffande migration, gränskontroll och brottsbekämpning.

Framstegen har varit begränsade inom *jordbruket*, där arbetet inriktats på förberedelserna för SAPARD-programmet. Trots senare års framsteg måste anpassnings- och genomförandetakten öka. Det behövs framför allt ett integrerat administrations- och kontrollsystem, särskilda marknadsregleringsbestämmelser och

ett fortsatt genomförande av lagstiftningen på det veterinära och fytosanitära området. Inom *transportsektorn* har man nått en begränsad anpassning när det gäller vägtransporter och transporter på inre vattenvägar. Anpassningen måste dock fortsätta inom de flesta transportområden (särskilt järnvägs- och vägtransporter), och förvaltningarna måste förbättras. Man har gjort vissa begränsade framsteg inom *energisektorn* och när det gäller *regionalpolitik och samordning av strukturinstrument*, men anpassningen och den offentliga förvaltningens förmåga måste öka. På *miljöområdet* har endast mycket begränsade framsteg gjorts. Lagstiftningen måste anpassas i mycket högre utsträckning, stora investeringar behöver göras och resurserna till genomförande och kontroll av efterlevnaden måste öka. Landet hade redan anpassat lagstiftningen på *tullområdet* i hög grad, men inga större framsteg har gjorts under perioden. Lagstiftningen måste kompletteras och gemenskapens regelverk på tullområdet måste tillämpas korrekt. När det gäller *finansiell kontroll* har inga större framsteg gjorts, trots det stora arbete som återstår på området. Man måste bl.a. inrätta en kontrollinstans för de offentliga finanserna.

Beträffande *den offentliga förvaltningens förmåga* har Slovakien, med några få undantag, endast gjort begränsade framsteg i arbetet med att stärka de viktigaste institutionerna. Problemet försvåras av att förvaltningsreformerna och införandet av en förvaltningslag fördröjts.

Prioriteringarna på kort sikt har uppnåtts i varierande utsträckning på de olika områdena. Slovakien har uppnått de flesta prioriteringar för den inre marknaden. I fråga om socialpolitik och sysselsättning, energi och samarbete på området för rättsliga och inrikes frågor har prioriteringarna på kort sikt uppnåtts till viss del. När det gäller jordbruket har de dock bara uppnåtts i en begränsad utsträckning. På områdena för miljö och förbättrandet av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets kapacitet har prioriteringarna på kort sikt i stort sett inte uppnåtts.

Slovakien har inlett vissa åtgärder för att börja ta itu med flera prioriteringar på medellång sikt.

Slovenien

Slovenien fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Reformerna av rättsväsendet (som är en prioritering på medellång sikt enligt partnerskapet för anslutning) fortsätter. Det är dock för tidigt att bedöma om förändringarna kommer att leda till att domstolarnas stora eftersläpning vad gäller obehandlade mål försvinner.

Reformarbetet inom den offentliga förvaltningen måste följas noga. Inte mycket har hänt sedan den förra rapporten, eftersom de lagförslag som skall ligga till grund för reformerna inte har antagits ännu. Området är prioriterat på kort sikt i partnerskapet för anslutning.

Avnationaliseringsprocessen går fortfarande långsamt och måste skyndas på.

Landet kan anses ha en fungerande marknadsekonomi, och bör, om de reformer som återstår för att öka konkurrensen fullbordas, inom kort klara konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen.

Fortsatt makroekonomisk stabilitet, med de offentliga finanserna och bytesbalansen under kontroll, har legat till grund för en stadig tillväxt. Man har vidtagit vissa åtgärder för att säkerställa att pensionsreformen kan fortsätta på medellång sikt. Den rättsliga och institutionella ram som krävs för en marknadsekonomi är i stort sett på plats.

Ramen kan dock genomföras på ett bättre sätt. Staten har fortfarande ett stort inflytande på många områden inom ekonomin. Inom finanssektorn dominerar statliga banker, vilket hindrar utvecklingen och konkurrensen. Den långsamma privatiseringen och de stela företagsvillkoren har gjort att de utländska direktinvesteringarna förblivit låga.

Om man vill dra till sig utländska investerare måste det ekonomiska klimatet förbättras, och privatiseringar, strukturreformer och avreglering måste fullbordas inom en snar framtid (vilket också skulle gynna tillväxten). På kort sikt måste reformarbetet inom finanssektorn återupplivas, konkurrensen inom sektorn uppmuntras, och omstruktureringen av företagen påskyndas. Arbetsmarknaden bör också bli flexiblare. Sådana åtgärder skulle underlätta företagens utveckling och förbättra marknadens effektivitet.

Slovenien har sedan den förra rapporten gjort *goda framsteg över lag när det gäller införlivandet av gemenskapens regelverk*. Betydelsefulla framsteg har gjorts inom vissa viktiga områden där förberedelserna inför anslutningen redan kommit långt, t.ex. miljö, jordbruk, fri rörlighet för varor, frihet att tillhandahålla tjänster och energi. På andra områden har framstegen dock varit mera begränsade, t.ex. fri rörlighet för personer, telekommunikation och den audiovisuella sektorn. Den offentliga förvaltningens förmåga har förbättrats, men behöver bli ännu bättre på vissa områden.

Sedan den förra rapporten har landet gjort stora framsteg och antagit lagar förknippade med viktiga områden av gemenskapens regelverk för den inre marknaden. Avsevärda framsteg har gjorts när det gäller införandet av lagstiftning för *fri rörlighet för varor*, inbegripet offentlig upphandling. Man bör nu koncentrera sig på att införa den återstående lagstiftningen inom en snar framtid, och förbättra institutionerna på området. Man har också gjort avsevärda framsteg när det gäller *friheten att tillhandahålla tjänster*. En stor del av lagstiftningsarbetet avslutades i och med att försäkringslagen antogs. Man har nu infört lagar om *fri rörlighet för kapital*, men de återstående hindren för kapitalrörelser bör undanröjas. När det gäller *fri rörlighet för personer* har inga större framsteg gjorts sedan den förra rapporten, och lagstiftningen på området måste utökas. *Bolagsrätten* är redan väl utvecklad, men behöver förbättras i vissa avseenden, t.ex. beträffande den intellektuella äganderätten och det industriella rättsskyddet.

I och med lagen om statligt stöd och dess följdlagstiftning har landet fått en rättslig och institutionell ram för *konkurrenspolitiken*. En tillsynsmyndighet för statligt stöd har också inrättats, och man bör nu koncentrera sig på att se till att tillämpningen blir effektiv och korrekt. Bortsett från att landet inte har uppfyllt sitt åtagande vad gäller stängning av tax free-butikerna går det stadigt framåt på beskattningsområdet.

Framstegen inom *transportsektorn* har varit ojämna, och det övergripande läget är blandat. Man har gjort goda framsteg när det gäller landtransporter, medan luft- och sjötransportsektorerna släpar efter eftersom antagandet av lagstiftningen fördröjts i

parlamentet. Under året har Slovenien gjort goda framsteg inom *energisektorn*. Landet har bl.a. inrättat en energibyrå och antagit viktig lagstiftning.

Framstegen inom *telekommunikationssektorn* och *den audiovisuella sektorn* har varit mycket små. Massmedialagen, som är den grundläggande lagen för anpassningen av den audiovisuella sektorn, har ännu inte antagits. Telekommunikationslagen har inte antagits, och någon tillsynsmyndighet har ännu inte inrättats för sektorn.

På *jordbruksområdet* har goda framsteg gjorts. Bl.a. har en jordbrukslag antagits och en byrå för marknaden för jordbruksprodukter och landsbygdsutveckling inrättats. Anpassningen av den fytosanitära och veterinära lagstiftningen bör fortsätta. Landet har kommit långt med antagandet av *miljölagstiftningen*, och bör nu koncentrera sig på genomförandet och kontrollen av efterlevnaden.

Det goda tempot i framstegen från förra året när det gäller *rättsliga och inrikes frågor* har fortsatt, och lagstiftningen har utvecklats ytterligare. Arbetet måste dock fortsätta beträffande området gränskontroll, vilket är ett fortsatt prioriterat område.

Den offentliga förvaltningens förmåga att genomföra gemenskapens regelverk har över lag förbättrats. Sedan den förra rapporten har viktiga framsteg gjorts i form av inrättandet av tillsynsmyndigheter och verkställande myndigheter för statligt stöd, energi och jordbruk, och man har åtskiljt institutionerna för standardisering, godkännande och certifiering. Oberoende tillsynsmyndigheter för telekommunikation och dataskydd saknas dock fortfarande. Man bör nu inrikta sig på att höja den offentliga förvaltningens förmåga på särskilda områden, t.ex. på lokal nivå i fråga om miljö, gränskontroll, offentlig upphandling och övervakning av försäkringssektorn.

Slovenien har uppfyllt ett betydande antal prioriteringar på kort sikt från partnerskapet för anslutning, särskilt inom områdena för ekonomi, transport, miljö, sysselsättning och sociala frågor. Inom andra områden har prioriteringarna uppfyllts delvis. Landet har redan börjat uppfylla flera prioriteringar på medellång sikt.

Turkiet

En positiv förändring sedan den förra rapporten är den breda debatt som startat i landet kring de politiska reformer som krävs för en EU-anslutning. Två saker har varit särskilt viktiga: flera internationella akter om mänskliga rättigheter har undertecknats, och regeringen har uttryckt sitt stöd för den inhemska samordningsbyrån för mänskliga rättigheter. I praktiken har dock situationen inte förbättrats mycket sedan förra året, och landet uppfyller fortfarande inte de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Landet uppvisar fortfarande de grundläggande egenskaperna hos ett demokratiskt system, men de institutionella reformer som behövs för att säkra demokratin och rättssäkerheten går långsamt. Vissa ändringar har gjorts i den verkställande makten angående förbindelserna mellan EU och Turkiet, men ett antal grundläggande institutionella problem kvarstår (t.ex. den civila kontrollen över armén). En förändring i rätt riktning inom rättsväsendet är det nya förfarande som gör det lättare att åtala tjänstemän. De viktiga lagförslag om rättsväsendet som nämndes i förra rapporten har ännu inte antagits. Det har heller inte skett några förbättringar beträffande de statliga säkerhetsdomstolarna sedan den senaste reformen av dessa i juni 1999. Korruptionen är fortfarande en källa till oro.

Dödsstraff verkställs inte (inte heller när det gäller Abdullah Öcalan), men läget när det gäller de mänskliga rättigheterna i allmänhet är oroande i många avseenden. Tortyr och dålig behandling förekommer fortfarande, men myndigheterna och nationalförsamlingen tar allvarligt på saken och man håller på att genomföra ett utbildningsprogram om mänskliga rättigheter. Förhållandena i fängelserna har inte förbättrats. Landet kommer dock att inleda stora reformer av fängelsesystemet. Yttrande-, förenings- och mötesfriheterna begränsas fortfarande med jämna mellanrum. Andra religionsutövare än muslimer verkar möta en positiv attityd när det gäller religionsfrihet, men denna bör utsträckas till alla religiösa samfund, inbegripet andra muslimer än sunniter.

Situationen när det gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter har inte förbättrats under året. Detta gäller särskilt de olika minoriteternas möjlighet att utöva sin kultur. Läget har inte förändrats i någon större utsträckning för den kurdiska befolkningen i den sydöstra delen av landet.

Den mest akuta ekonomiska obalansen har rättats till, men man har ännu inte någon fungerande marknadsekonomi. Stora delar av ekonomin klarar det konkurrenstryck och de marknadskrafter som frigörs genom tullunionen med EG.

Landet har gjort stora framsteg när det gäller den makroekonomiska stabiliteten. Statliga företag har privatiserats med framgång, och man har börjat genomföra reformer inom jordbruket, socialförsäkringssystemet och den finansiella sektorn.

Någon makroekonomisk stabilitet rådet dock ännu inte, och man måste skaffa en solid grund för de offentliga finanserna på medellång sikt. Statlig dominans snedvrider marknaden på alltför många områden inom både tillverknings- och finanssektorn. Utbildning, hälso- och sjukvård och infrastruktur måste förbättras om den turkiska arbetskraften skall bli mer konkurrenskraftig och de sociala och regionala klyftorna skall minska.

Myndigheterna bör också i fortsättningen arbeta för att få ner inflationen och underskottet i de offentliga finanserna, och man måste fortsätta strukturreformerna och avregleringen av marknaden. Prioriteringarna måste ändras på medellång sikt så att utbildning, hälso- och sjukvård och sociala tjänster kan få tillräckliga medel. Det behövs också stora omstruktureringar inom olika sektorer, t.ex. beträffande bank- och jordbrukssektorn och de statliga företagen, om ekonomin som helhet skall bli konkurrenskraftig på medellång sikt.

Landet har över lag kommit mycket långt i anpassningen till gemenskapens regelverk på de områden som täcks av tullunionen. Sedan förra rapporten har dock små framsteg gjorts i genomförandet av lagstiftning på området.

Turkiet har som kandidatland börjat göra stora framsteg i anpassningen till gemenskapens regelverk på övriga områden. Strategier och detaljerade program (med prioriteringar) behövs för införlivande, genomförande och kontroll av efterlevnad av dessa viktiga områden av gemenskapens regelverk. Viktiga hjälpmedel för detta arbete är den redan gjorda utredningen av gemenskapens regelverk och det nationella programmet för antagande av gemenskapens regelverk (som skall inrättas).

Det krävs omfattande förvaltningsreformer om landet skall kunna genomföra och vidmakthålla EG-politiken på olika områden. Av mycket hög prioritet är en anpassning av den turkiska *statistikbasen* till Eurostats bas.

Beträffande *lagstiftningen om den inre marknaden* behövs ytterligare arbete när det gäller fri rörlighet för varor, särskilt i fråga om anpassning av standarder och undanröjande av andra tekniska handelshinder. Enligt åtagandena inom ramen för tullunionen skall detta fullbordas senast vid utgången av 2000. Handeln med jordbruksvaror är fortfarande problematisk. Landet måste anta en ramlagstiftning för *den inre marknaden* som grundas på den nya och övergripande metoden. Man har genomfört stora reformer inom banksektorn. Man har inte gjort några framsteg när det gäller överförandet av lagstiftningen om kapitalrörelser. De stora problemen med penningtvätt kvarstår. Anpassningen på områdena för andra tjänster än finansiella och fri rörlighet för personer har inte kommit långt. Det återstår arbete beträffande alla andra aspekter av den inre marknaden. Ytterligare arbete återstår också i fråga om institutionsuppbyggnad, t.ex. när det gäller statligt stöd. Landets monopol måste justeras ytterligare. Kommissionen håller på att utreda i vilken utsträckning bolagsrätten är förenlig med EG-lagstiftningen. Det krävs stora harmoniseringsåtgärder av *beskattningsområdet*. Anpassningen är nästan fullbordad på tullområdet.

Goda framsteg har gjorts i öppnandet av *telekommunikationssektorn* för konkurrens. Det krävs ytterligare anpassning till gemenskapens regelverk. Piratkopiering av audiovisuellt material fortsätter att vara ett stort problem.

Inom *jordbruk och fiske* är införandet av de grundläggande mekanismer och strukturer (statistik, fastighetsregister, bättre register över fiskeflottan, sjukdomsbekämpning, identifieringssystem för växter och djur, uppgraderingsutrustning) som behövs för genomföra politiken av högsta prioritet. Den turkiska fartygsflottans *sjösäkerhetsnivå* är fortfarande en källa till oro. Sjö- och *vägtransporterna* måste anpassas till EG-standard.

Den turkiska lagstiftningen på det *socialpolitiska området* skiljer sig fortfarande mycket från EG:s, främst när det gäller standarder, arbetssätt och övervakningskrav. Det återstår mycket arbete på flera områden. Detsamma gäller viktiga, ännu inte antagna lagar på *energiområdet* för reformen av kraft- och gassektorerna. På *miljöområdet* bör man som första steg utarbeta strategier för överföringen av gemenskapens regelverk.

Inga större framsteg har gjorts under året när det gäller *rättsliga och inrikes frågor*. Man måste på allvar ingripa för att få ner antalet illegala invandrare som har som mål att fortsätta till Västeuropa. De olika departementen bör samordna sin verksamhet bättre för att förbättra kontrollen, särskilt när det gäller utresor.

Det behövs en övergripande strategi för att skapa en finanskontroll. Finansverksamheten måste moderniseras, också för att skydda EG:s ekonomiska intressen.

Sammanfattningsvis kräver anpassningen till gemenskapens regelverk stora insatser på de flesta områden utom de som omfattas av tullunionen. Man måste också inrätta mekanismer med tillräcklig kapacitet för genomförande och kontroll av efterlevnad.

Om detta skall kunna ske måste förvaltningen reformeras på alla nivåer. För bl.a. statligt stöd och regional utveckling behövs helt nya strukturer. Flera av de frågor som berörts ovan fastställs som prioriteter i Turkiets partnerskap för anslutning.

**KANDIDATLÄNDERNA
BASSTATISTIK (1999)**

	Areal	Folkmängd	Folktäthet	BNP i köpkraftsstandard (PPS)(1)			BNP-tillväxt	Jordbruket	
	Km ² (1 000 -tal)	Invånare (miljoner)	Invånare per km ²	PPS (miljarder euro)	Euro per inv. PPS	Euro per inv. i % av EU-genomsnittet	%	I % av bruttofö rädling värdet	I % av sysselsättning
Bulgarien	111	8,3	75	38,5	4 700	22	2,4	17,3	26,6
Cypern	9	0,7	78	12,0	17 100	81	4,5	4,2	9,3
Tjeckien	79	10,3	130	128,7	12 500	59	-0,2	3,7	5,2
Estland	45	1,4	32	10,8	7 800	36	-1,1	5,7	8,8
Ungern	93	10,1	109	108,1	10 700	51	4,5	5,5	7,1
Lettland	65	2,4	37	13,9	5 800	27	0,1	4,0	15,3
Litauen	65	3,7	57	22,9	6 200	29	-4,1	8,8	20,2
Malta	0,3	0,4	1 333	Ej tillgängl.	Ej tillgängl.	Ej tillgängl.	4,2	2,5	1,8
Polen	313	38,7	124	301,9	7 800	37	4,2	3,8	18,1
Rumänien	238	22,5	94	128,2	5 700	27	-3,2	15,5	41,7
Slovakien	49	5,4	110	55,6	10 300	49	1,9	4,5	7,4
Slovenien	20	2,0	100	30,0	15 000	71	4,9	3,6	10,2
Turkiet	775	64,3	83	379,4	5 900	28	-5,0	14,3	41,3

Källor: Eurostat med hjälp av nationella källor.

(1) Metoden för att beräkna BNP i köpkraftsstandard har ändrats sedan förra årets återkommande rapporter.

Uppgifterna är därför inte jämförbara.

	Inflation	Arbetslöshet	Offentliga sektorns finanser	Utrikeshandel				Bytesbalans	Utländska direktinvesteringar	
				Års-genomsnitt	Enligt ILO:s definition: i % av arbetskraften	Underskott eller överskott i % av BNP	Handelsbalans: export/import i %		Export till EU i % av total export	Import från EU i % av total import
Bulgarien	2,6	17,0	0,2	72,5	52,6	48,6	424	-5,3	256	6,1
Cypern	1,3	3,6	Ej tillgängl.	13,2	50,7	57,3	1 748	-2,6	2 860(3)	2,1(3)
Tjeckien	2,0	8,7	-1,6	93,0	69,2	64,0	1 482	-2,0	1 357	9,1
Estland	4,6	11,7	-4,6	68,3	72,7	65,0	531	-6,2	1 052	4,6
Ungern	10,0	7,0	-3,7	89,3	76,2	64,4	1 270	-4,3	1 654	2,9
Lettland	2,4	14,5	3,9	58,4	62,5	54,5	244	-10,6	825	5,8
Litauen	0,8	14,1	Ej tillgängl.	62,1	50,1	49,7	481	-11,2	511	4,5
Malta	2,1	5,3	Ej tillgängl.	69,6	48,7	65,4	1 221	-3,5	3 465(3)	3,4(3)
Polen	7,2	15,3	-2,7	59,6	70,5	64,9	11 357	-7,5	485	4,3
Rumänien	45,8	6,8	Ej tillgängl.	81,8	65,5	60,4	536	3,8	220	2,4
Slovakien	10,6	16,2	-0,6	90,2	59,4	51,7	-500	-5,9	366	3,7
Slovenien	6,1	7,6	-0,6	85,8	66,0	68,6	1 545	-2,9	532	0,2
Turkiet	64,9	7,6	Ej tillgängl.	65,3	52,6	53,9	5 484	-0,7	104(3)	0,4(3)

(2) **Källa:** EBRD:s rapport om övergången (1 euro = 1,066 US-dollar).

(3) **1998 källa:** UNCTAD (1 euro = 1,122 US-dollar).

Källor: Eurostat med hjälp av nationella källor.

**MÄNNISKORÄTTSKONVENTIONER SOM RATIFICERATS AV
KANDIDATLÄNDERNA, SEPTEMBER 2000**

<i>Parter i följande konventioner och protokoll</i>	BG	CY	CZ	EE	HU	LV	LT	MT	PL	RO	SK	SV	TK
Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Protokoll 1 (ägarerätt m.m.)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Protokoll 4 (rörelsefrihet m.m.)	O	X	X	X	X	X	X	O	X	X	X	X	O
Protokoll 6 (dödsstraffet)	X	X	X	X	X	X	X	X	O	X	X	X	O
Protokoll 7 (förbud mot nytt åtal i avgjord rättsak)	O	X	X	X	X	X	X	O	O	X	X	X	O
Europeiska konventionen till förhindrande av tortyr m.m.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Europeiska sociala stadgan	O	X	X	O	X	O	O	X	X	O	X	O	X
Reviderade Europeiska sociala stadgan	X	X	O	X	O	O	O	O	O	X	O	X	O
Tilläggsprotokoll till Europeiska sociala stadgan (system för kollektiva klagomål)	O	X	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
Ramkonventionen om skydd av nationella minoriteter	X	X	X	X	X	O	X	X	O	X	X	X	O
Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Fakultativt protokoll till konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (enskildas rätt att göra framställningar)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Andra fakultativa protokollet till konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (avskaffande av dödsstraffet)	X	X	O	O	X	O	O	X	O	X	X	X	O
Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Konventionen mot tortyr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Konventionen om barnets rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

X = Konventionen har ratificerats.

O = Konventionen har INTE ratificerats.

BG = Bulgarien; CY = Cypern; CZ = Tjeckien; EE = Estland; HU = Ungern; LV = Lettland; LT = Litauen; MT = Malta; PL = Polen; RO = Rumänien; SK = Slovakien; SV = Slovenien; TK = Turkiet.

PROJEKT FÖR PARTNERSAMVERKAN SOM FINANSIERAS GENOM PHARE UNDER 1998-2000

Kandidat-land	Jordbruk (veterinära och fytosanitära projekt)	Miljö	Offentliga finanser (beskattning, tull och inre marknaden)	Rättsliga och inrikes frågor	Socialpolitik	Regional utveckling och förberedelse för strukturfonder	Övrigt	Totalt
<i>Bulgarien</i>	7	11	12	6	4	3	2	45
<i>Estland</i>	4	2	7	5	3	1	---	22
<i>Lettland</i>	3	2	4	4	1	3	1	18
<i>Litauen</i>	2	1	6	6	3	1	6	25
<i>Polen</i>	16	5	15	6	4	3	8	57
<i>Rumänien</i>	7	3	13	8	5	3	3	42
<i>Slovakien</i>	6	6	8	12	6	1	5	44
<i>Slovenien</i>	6	2	7	7	4	2	3	31
<i>Tjeckien</i>	3	5	7	11	9	2	5	42
<i>Ungern</i>	6	5	9	5	4	2	---	31
Totalt	60	42	88	70	43	21	33	357

PROJEKT FÖR PARTNERSAMVERKAN 1998-1999 I VILKA MEDLEMSSTATER DELTAR SOM HUVUDANSVARIGA ELLER PARTNER

År	A	B	D	DK	E	FIN	F	GR	IRL	I	NL	P	S	UK	Totalt
1998	18	0	64	7	9	12	47	8	6	6	11	0	8	24	220
1999	10	2	35	10	11	7	30	6	3	13	17	2	24	21	191
Totalt	28	2	99	17	20	19	77	14	9	19	28	2	32	45	411*

^{*)} Detta sammanlagda antal motsvarar inte det totala antalet projekt. Merparten omfattar mer än en medlemsstat.